

STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY OSTRÓWEK

NA LATA
2023-2030

Spis treści

1.	Wstęp.....	3
2.	Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią	4
2.1.	Podstawowe dane dotyczące obszaru	4
2.1.1.	Położenie	4
2.1.2.	Powierzchnia	9
2.1.3.	Ludność	10
2.1.4.	Środowisko przyrodnicze.....	11
2.1.5.	Rys historyczny.....	23
2.1.6.	Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne	24
2.2.	Zagospodarowanie przestrzenne	27
2.2.1.	Infrastruktura techniczna	30
2.2.2.	Własność nieruchomości.....	37
2.2.3.	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	37
2.2.4.	Uwarunkowania ochrony środowiska	38
2.3.	Sfera społeczna	39
2.3.1.	Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	39
2.3.2.	Warunki i jakość życia mieszkańców.....	51
2.3.3.	Oświata i edukacja.....	55
2.3.4.	Opieka zdrowotna.....	58
2.3.5.	Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	59
2.3.6.	Rynek pracy	65
2.4.	Sfera gospodarcza	75
2.4.1.	Gospodarka	75
2.4.2.	Turystyka	89
2.5.	Wyniki badań ankietowych	89
2.6.	Analiza SWOT	93
2.7.	Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie	96
3.	Trendy rozwojowe.....	98
4.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	101
5.	Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	105
6.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	107
7.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 115	
8.	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	117
9.	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	119
10.	Źródła finansowania	120
11.	System wdrażania Strategii	120
12.	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	122
12.1.	System monitorowania	122
12.2.	Sposób oceny	123
13.	Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego	125
	Spis tabel	133
	Spis map.....	134
	Spis wykresów	134
	Spis rysunków.....	134

1. Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Ostrówek jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2023 - 2030. Jest ona komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w gminie w województwie łódzkim. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru gminy Ostrówek, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu - *Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*, a także *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania. *Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2023 - 2030* została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji było spotkanie konsultacyjne. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 15 lipca 2020 r o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym. Ponadto, w trakcie prac nad Strategią przeanalizowano poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Prace nad Strategią rozpoczęto we wrześniu 2022 roku, kiedy to Rada Gminy Ostrówek podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiano podczas warsztatów strategicznych oraz badania ankietowego. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Powstały w ten sposób projekt dokumentu strategicznego udostępniono mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinie mieszkańców gminy. Prace nad strategią Gminy Ostrówek toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach gminy Ostrówek – strategia powinna zmierzać do wszechstronnego wykorzystania unikalnych zasobów lokalnych, w szczególności

historycznych, przyrodniczych, a także kapitału ludzkiego oraz cennych odmienności. Dlatego zawartość celów strategicznych to przede wszystkim pomysły na wykorzystanie atutów lokalnych, na które zarówno Urząd Gminy w Ostrówku, jak i sami mieszkańcy mają największy wpływ;

- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – *Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2023 – 2030* będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2021 – 2027. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2018 – 2027 obejmą także następny okres programowania.

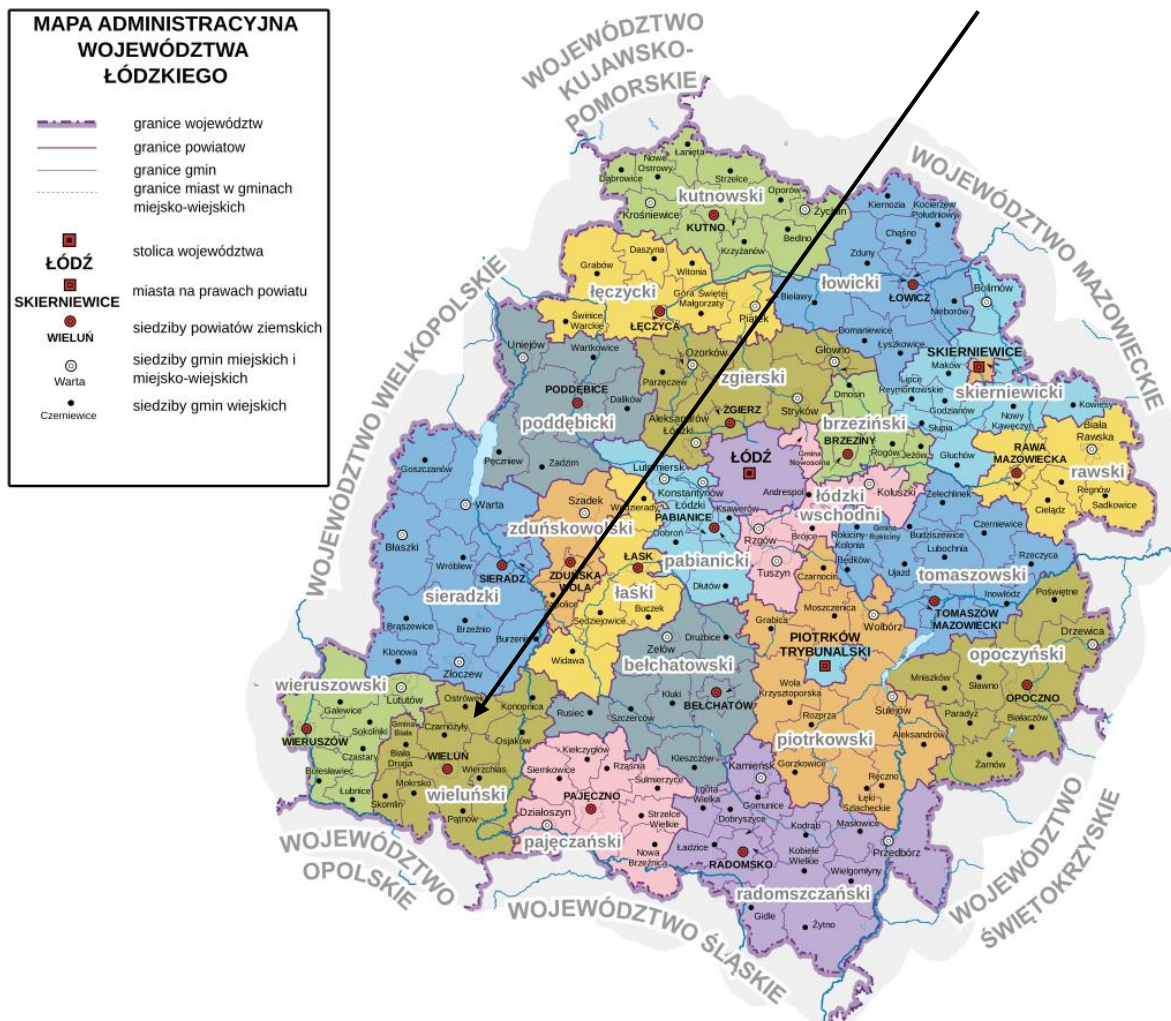
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią

2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

2.1.1. Położenie

Gmina Ostrówek jest jednostką administracyjną o statusie gminy wiejskiej. Należy do powiatu wieluńskiego zlokalizowanego w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego. Gmina Ostrówek zajmuje powierzchnię 101,4 km², co stanowi ok. 10,9% powierzchni powiatu.

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat wieluński, gmina Ostrówek

Źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%82%C3%B3dzkie#/media/Plik:%C5%81%C3%B3d%C5%BA_Voivodeship_administrative_map.svg

Mapa 2 Mapa administracyjna województwa łódzkiego – przybliżenie, Gmina Ostrówek

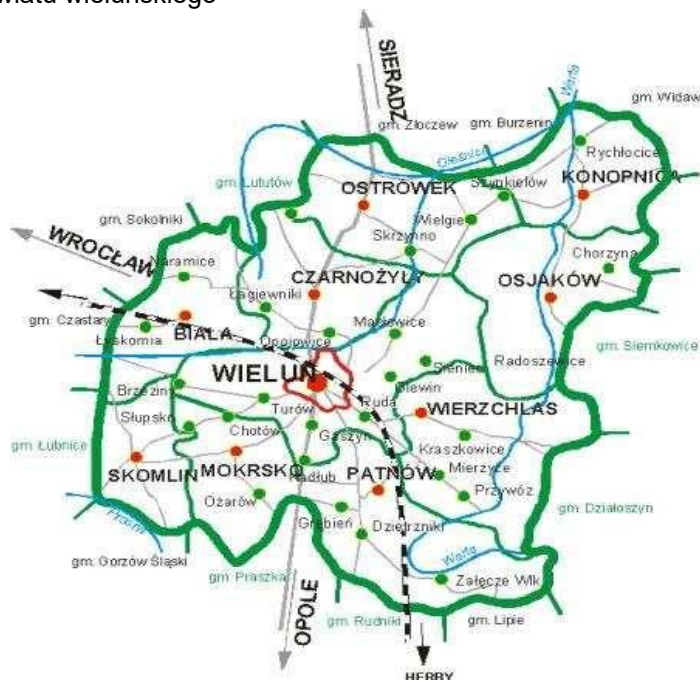

Źródło: Łódź_Voivodeship_administrative_map.svg

Gmina Ostrówek graniczy z następującymi gminami położonymi w obrębie województwa łódzkiego:

- od północy - z gminą Złoczew (powiat sieradzki);
- od wschodu - z gminami Konopnica i Osjaków (powiat wieluński);
- od południa - z gminami Wieluń i Czarnożyły (powiat wieluński);
- od zachodu - z gminą Lutomów¹ (powiat wieruszowski).

Rysunek 1 Mapa powiatu wieluńskiego

Źródło: Raport o stanie gminy Ostrówek za 20221 rok

¹ Ze względu na zmianę rodzaju gminy z wiejskiej na miejsko-wiejską z dniem 01.01.2020 r. (Dz.U. poz.1416 z 2019 r.), przedstawione dane dla gminy Lutomów uwzględniają ten podział

Kierując się położeniem gminy, w analizach porównawczych w kolejnych rozdziałach strategii uwzględniono ww. gminy ościenne oraz pozostałe gminy powiatu wieluńskiego. Tam gdzie było to zasadne – w celu ukazania skali zjawiska - dane statystyczne dotyczące gminy Ostrówek porównano również do danych na poziomie powiatów: wieluńskiego, sieradzkiego, wierszowskiego oraz województwa łódzkiego. Gminy wybrane do analiz porównawczych zostały wytypowane zarówno ze względu na podobieństwo do gminy Ostrówek (podobne uwarunkowania rozwoju), jak i ze względu na bliskie położenie w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Miarą spójności terytorialnej jest między innymi dostępność komunikacyjna obszaru gminy. Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej.

Gmina Ostrówek posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny, na który składają się drogi: ekspresowa S8, krajowa nr 45, wojewódzka nr 481 i drogi powiatowe, uzupełnione przez sieć dróg gminnych oraz wewnętrznych. Sieć komunikacyjna zapewnia dobrą dostępność do terenów zurbanizowanych, tym samym zwiększając atrakcyjność gospodarczą gminy. Pomimo faktu, że na obszarze gminy droga ekspresowa S8 nie posiada węzła komunikacyjnego, ma ona znaczny wpływ na połączenie komunikacyjne z województwem oraz wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy, dzięki połączeniu poprzez drogę krajową Nr 45 na terenie gminy Złoczew. Układ drogowy obsługujący gminę i zapewniający jej powiązania komunikacyjne z obszarem zewnętrznym tworzą następujące drogi²:

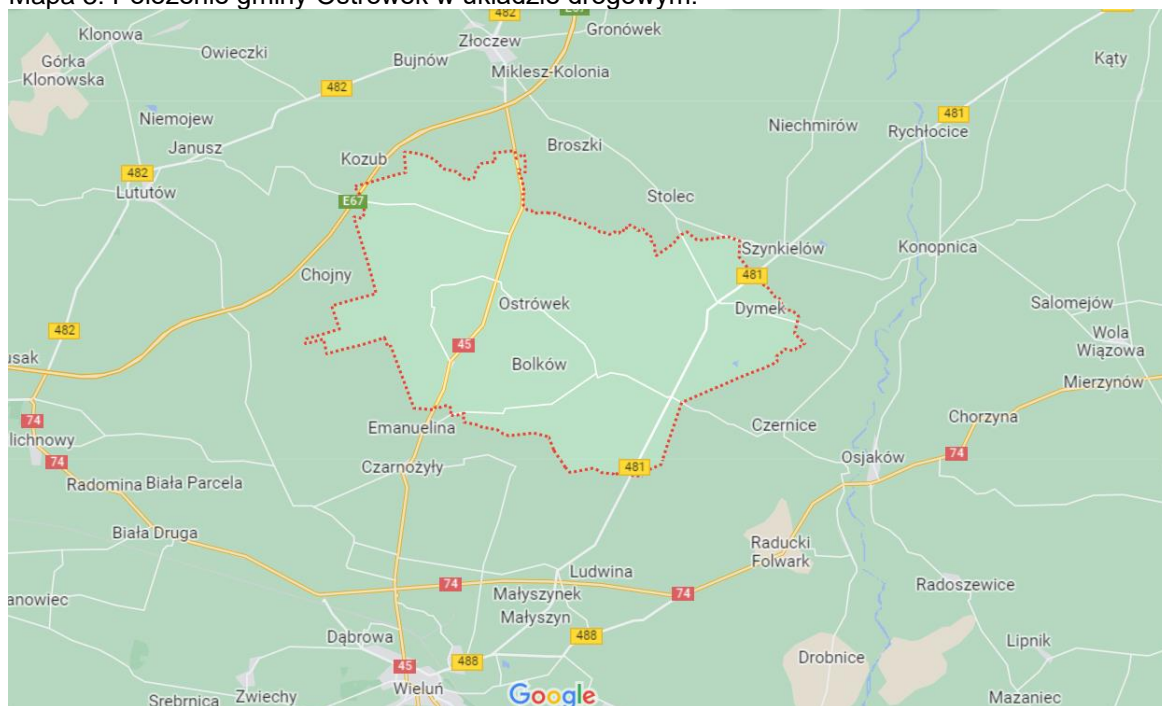
- droga ekspresowa S8 o znaczeniu międzyregionalnym relacji S8 Wrocław (Psie Pole) - Kępno - Sieradz - A1 (Łódź) - A1 (Piotrków Trybunalski) - Rawa Mazowiecka - Warszawa - Ostrów Mazowiecka - Zambrów - Choroszcz (S19);
- droga krajowa nr 45 relacji Złoczew-Wieluń-Opole;
- droga wojewódzka nr 481 relacji Łask – Widawa – Widoradz Główny.

Najważniejszą rolę odgrywa droga krajowa nr 45 relacji Złoczew – Wieluń – Praszka – Kluczbork – Bierdzany – Opole.

---

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Mapa 3: Położenie gminy Ostrówek w układzie drogowym.

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/>

Miejscowość Ostrówek - siedzibę gminy - dzieli od: Wielunia 15 km, Złoczewa 10 km, a od Sieradza 32 km. Odległości do wybranych większych ośrodków miejskich to:

- Łódź – ok. 85 km;
- Częstochowa – ok. 85 km;
- Wrocław – ok. 133 km;

Gmina nie ma dostępu do linii kolejowej. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Sieradzu oraz Wieluniu.

Gmina Ostrówek znajduje się w sferze oddziaływania miast Wielunia i Złoczewa. Położenie w strefie oddziaływań miast jest dla gminy wiejskiej Ostrówek ważnym kontekstem odniesienia. Jednym z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające te tereny. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych gmin zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka.

Z ośrodków miejskich promieniują nie tylko czynniki pozytywne (konjunktura i atrakcyjność inwestycyjna), ale także negatywne.

Powyższe uwagi należy interpretować następująco:

- wpływ dużych ośrodków miejskich przeważnie skutkuje „zapożyczeniem” ich wizerunku, a w przyszłości może „oddalić” mieszkańców od dorobku kulturalnego gminy,
- następują migrację, głównie ludzi młodych do większych aglomeracji,
- z sąsiednich ośrodków będą napływać:

- o klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy (w tym – usług obsługi biznesu),
- o nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,
- o zewnętrzni usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych.

Od sytuacji w pobliskich miastach zależy więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tego ośrodka kształtuje w znacznym stopniu koniunkturę lokalną w gminie wiejskiej Ostrówek.

Zgodnie z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* (Załącznik do Uchwały Nr XXXI/414/21b Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.), Wieluń jest miastem średnim, stanowiącym biegun rozwoju społeczno-gospodarczego. Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) 9 miast średnich zostało uznanych za tracące funkcje społeczno-gospodarcze, w tym wymieniono właśnie Wieluń. Z drugiej jednak strony *SRWŁ 2030* wskazuje, iż „podejmowane działania powinny w szczególności skupiać się na zatrzymaniu dalszej utraty funkcji, a w następnej fazie do ich przywracania.” W związku z tym planuje się, że do roku 2030, dzięki podjętej strategicznej interwencji, Wieluń stanie się Miastem odzyskanych szans. Dzięki tym zmianom zyskać może również gmina Ostrówek.

2.1.2. Powierzchnia

Powierzchnia gminy Ostrówek wynosi 10 138 ha, co stanowi 10,9% powierzchni powiatu wieluńskiego. Administracyjnie gmina podzielona jest na 13 sołectw. Są to sołectwa: Bolków, Dębiec, Dymek, Janów, Milejów, Niemierzyn, Nietuszyna, Okalew, Ostrówek, Rudlice, Skrzynno, Wielgie oraz Wola Rudlicka.

Gmina jest obszarem o profilu rolniczym, co potwierdza struktura użytkowania gruntów. W powierzchni gminy dominują użytki rolne zajmując 7 073 ha, czyli 69,77% całkowitej powierzchni. Znaczny udział mają również grunty leśne, stanowiąc 27,12% powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane to 2,63% powierzchni, nieużytki (1,07%), a niewielki odsetek (poniżej 1%) zajmują kolejno grunty pod wodami (0,26%) oraz użytki ekologiczne (0,22%).

Warto zauważyć, iż większość użytków rolnych, a jednocześnie aż 48,71% powierzchni gminy zajmują grunty orne, za nimi plasują się zaś lasy obejmujące 27,12% powierzchni, następnie: łąki trwałe (10,15%), pastwiska trwałe (6,06%), drogi (2,542%), grunty rolne zabudowane (2,30%), grunty pod rowami (0,76%), sady (0,48%), grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (0,20%). Tereny mieszkaniowe zajmują zaledwie 0,10%, inne tereny zabudowane (0,09%). W gminie brak wydzielonych terenów przemysłowych.

Tabela 1 Zbiorcze zestawienie danych dotyczących gruntów, stan na dzień 1 stycznia 2020 roku (powierzchnia geodezyjna)

Rodzaj gruntów	Gmina ogółem [ha]	udział % w powierzchni gminy ogółem
Użytki rolne	7073	69,77%
grunty orne	4938	48,71%
sady	49	0,48%
łąki trwałe	1029	10,15%
pastwiska trwałe	614	6,06%
grunty rolne zabudowane	233	2,30%
grunty pod stawami	5	0,05%
grunty pod rowami	77	0,76%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	20	0,20%
Nie użytki	108	1,07%
Grunty leśne	2749	27,12%
Lasy	2748	27,11%
grunty zadrzewione i zakrzewione	1	0,01%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	267	2,63%
tereny mieszkaniowe	10	0,10%
tereny przemysłowe	0	0,00%
inne tereny zabudowane	9	0,09%
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	1	0,01%
tereny rekreacji i wypoczynku	2	0,02%
użytki kopalne	0	0,00%
drogi	245	2,42%
tereny kolejowe	0	0,00%
inne tereny komunikacyjne	0	0,00%
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0	0,00%
Grunty pod wodami	26	0,26%
morskimi wewnętrznymi	0	0,00%
powierzchniowymi płynącymi	21	0,21%
powierzchniowymi stojącymi	5	0,05%
Użytki ekologiczne	22	0,22%
Tereny różne	1	0,01%
Razem	10138	100,00%

Źródło: geoportal województwa łódzkiego, <https://mapy.lodzkie.pl/mapa/struktura-wladania-gruntow-w-województwie-lodzkiem/>

Na terenie gminy Ostrówek 87% gruntów stanowi własność prywatną. W jej strukturze znaczną część terenu zajmują również obszary stanowiące własność państwową, co wynika głównie ze znacznej powierzchni terenów leśnych, znajdujących się na terenie gminy, których właścicielem, w dużej mierze, jest Skarb Państwa.

2.1.3. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2021 roku gminę Ostrówek według danych GUS, zamieszkiwało 4 445 osób. Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 39 osób. Liczba osób zamieszkujących gminę w porównaniu z rokiem 2012 zmniejszyła się o 151 osób. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 61,00% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągle wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym osiągający 22,4%

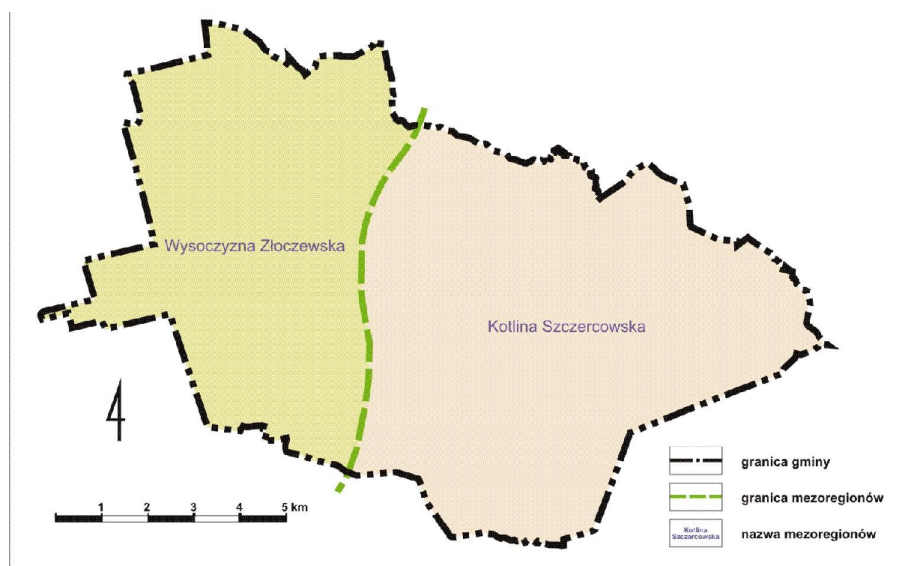
społeczeństwa oraz stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, który w roku 2021 osiąga 16,6%.

2.1.4. Środowisko przyrodnicze

POŁOŻENIE FIZYCNOGEOGRAFICZNE I RZEŻBA TERENU³

Według regionalizacji Jerzego Kondrackiego obszar gminy Ostrówek znajduje się na styku dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych: Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Złoczewskiej, które wchodzi w skład makroregionu Nizina Południowowielkopolska, należącego do podprowincji Niziny Środkowopolskie

Rysunek 2 Regionalizacja fizycznogeograficzna wg. J. Kondrackiego

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Współczesna rzeźba omawianego terenu, z wyjątkiem dolin rzecznych, przetrwała w mało zmienionej postaci od zlodowacenia Warty, a glacialny porządek rzeźby, związany z arealnym zanikiem lobu południowowielkopolskiego, zachował tutaj swoją czytelność. Tajenie i zanik łądolodu warciańskiego miały charakter powierzchniowy. Szczeliny, tworzące się wśród spękań pokrywy lodowcowej, powodowały bryłowy rozpad łądolodu. Powstały wówczas pagórki moren martwego lodu, kemy, plateau kemowe i równiny wodnolodowcowe, pokrywające glinę zwałową, charakterystyczne dla zachodniej części gminy. Doliny rzeczne, założone w fazie kataglacjalnej zlodowacenia Warty, zostały erozyjnie pogłębione w okresie postglacjalnym, a następnie uległy wypełnieniu osadami rzecznyymi w czasie zlodowaceń północnopolskich. Powierzchnię tych osadów współcześnie tworzą rozległe tarasy nadzalewowe w dolinach Oleśnicy i Pysznej. Z fazą kataglacjalną zlodowacenia Warty wiązać należy również początki powstania niecek denudacyjnych i płaskodennych dolin,

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

odzwierciedlających organizację spływu powierzchniowego z wysoczyzn ku dolinom, które najlepiej zachowane, można odnaleźć we wschodniej części gminy (na zachód od miejscowości Wielgie), gdzie wysoczyzna morenowa, przez krawędzie i stoki wysoczyznowe, przechodzi w tarasy nadzalewowe starsze rzeki Pysznej. Główna faza rozwoju tych form przypada na okresy peryglacialne zlodowaceń północnopolskich. Do najmłodszych form występujących na terenie gminy zaliczyć należy formy eoliczne powstałe w schyłkowej fazie zlodowacenia bałtyckiego, które można odnaleźć: w okolicy Kolonii Dębiec, na północny-zachód od miejscowości Okalew, na północny-wschód od Dobryszyny i Ostrówka oraz holocenijskie tarasy zalewowe w dolinach rzecznych.

Wymienione powyżej formy rzeźby terenu decydują o urozmaiconym krajobrazie gminy Ostrówek. Najwyżej wyniesiona powierzchnia, zlokalizowana w ramach zespołu pagórków kemowych, usytuowanych na wschód od Okalewa, wynosi 198,7 m n.p.m. Najniżej usytuowany jest północno-wschodni obszar gminy, znajdujący się w dolinie rzeki Pysznej, gdzie rzędne terenu kształtują się na poziomie około 160,4 m n.p.m. Różnica wysokości względnych wynosi 38,3 m, przy czym lokalnie waha się ona od kilku do kilkunastu metrów. Średnio rzędne terenu w części zachodniej gminy kształtują się na poziomie około 170-180 m n.p.m., podczas gdy w części wschodniej wynoszą około 160-170 m n.p.m.

WARUNKI GEOLOGICZNE

Obszar gminy Ostrówek, pod względem budowy geologicznej, położony jest w zachodniej części monokliny przedsudeckiej, w granicach mniejszej jednostki tektonicznej, zwanej monokliną kalisko-złoczewską, na pograniczu synklinorium szczecińsko-lódzko-miechowskiego (niecka mogileńsko-lódzka). Dominującą rolę w budowie geologicznej gminy mają utwory jury, neogenu i czwartorzędu.

Zasoby naturalne

W 2020 roku w dokumencie pn.: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 roku” przedstawiono podstawowe informacje o 14 644 udokumentowanych złożach kopalin, wielkości ich udokumentowanych zasobów, stanie zagospodarowania oraz wielkości wydobycia kopaliny ze złoża. Według „Bilansu...” w granicach administracyjnych gminy Ostrówek występują następujące złoża⁴:

---

⁴ Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, www.pgi.gov.pl

• **Wykaz złóż piasków i żwirów - tys. T**

nazwa złoża	stan zag. złoża	zasoby		wydobycie
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Okalew II	E	240	240	1
Okalew IV	R	463	-	-
Okalew V	T	959	959	-
Ostrówek III	E	539	482	16
Ostrówek V	R	1 062	1 062	-
Ostrówek VII	T	768	717	-
Ostrówek VIII	E	268	-	4
Ugoda Niemierzyn	T	tylko pzb.	706	-

E – złoża eksploatowane;

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B);

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo;

Z - złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane

• **Wykaz złóż węgla brunatnego – tys. T**

nazwa złoża	stan zag. złoża	zasoby		wydobycie
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Złoczew (złoża częściowo zlokalizowane na terenie gminy)	R	611 969	-	-

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B).

Według zapisów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek, w granicach gminy występują następujące obszary i tereny górnicze związane z eksploatacją złóż:

- teren i obszar górniczy Okalew IIA

- koncesja znak: ROV.7422.148.2012.AR z dnia 21 września 2012 r., ustanowiona decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego, na wydobywanie kopaliny ze złoża „Okalew II”. Termin ważności: 31 grudzień 2027 r.,

- teren górniczy Okalew V, obszar górniczy Okalew V – Pole A, obszar górniczy Okalew V – Pole B, obszar górniczy Okalew V – Pole C

- koncesja znak: ROV.7422.113.2012.AR z dnia 27 sierpnia 2012 r., ustanowiona decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego, na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Okalew V”. Termin ważności: 31 grudnia 2027 r.,

- teren i obszar górniczy Ostrówek IIIA

- koncesja znak: RŚV.7422.102.2013.AR z dnia 5 czerwca 2013 r., ustanowiona decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego, na wydobywanie kruszywa naturalnego (piasku) ze złoża „Ostrówek III”. Termin ważności: 31 grudnia 2028 r.,

- teren i obszar górniczy Ostrówek VII
- koncesja znak: ROV.7422.14.2012.AR z dnia 22 lutego 2013 r., ustanowiona decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego, na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Ostrówek VII”. Termin ważności: 31 grudnia 2028 r.,
- teren i obszar górniczy Ugoda Niemierzyn A
- koncesja znak: ROV.7422.184.2012.AR z dnia 9 listopada 2012 r., zmieniona decyzją znak: RŚV.7422.163.2016.2017.AR z 28 kwietnia 2017 r. Marszałka Województwa Łódzkiego, na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Ugoda Niemierzyn A”. Termin ważności: 31 grudnia 2046 r.

GLEBY

Jednym z najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego wpływającym na rozwój obszarów wiejskich są gleby. Mają decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności na strukturę upraw i wysokość plonów.

Teren zajmowany przez gminę Ostrówek należy do trzech regionów gleboworolniczych (wg. IUNG Puławy 1977): brąszewicko – lututowskiego (część zachodnia), osjakowskiego (część wschodnia) oraz złoczewsko – konopnickiego (część północno – wschodnia). Region brąszewicko – lututowski obejmuje gleby wytworzone przeważnie z piasków wodno – lodowcowych niskiej jakości. Przeważają tu piaski luźne lub słabo gliniaste, zaliczane do gleb pseudobielicowych i bielicowych, sporadyczne występują tu gleby brunatne i silnie spiaszczone czarne ziemie. Wśród użytków zielonych dominują gleby murszowe i murszowate, rzadziej spotykamy torfy. Lasy zajmują gleby najłabsze, położone na wzniesieniach. W regionie osjakowskim dominują gleby pseudobielicowe i bielicowe, rzadziej spotykamy czarne ziemie oraz gleby brunatne wyługowane. Wytworzyły się one głównie z piasków wodno – lodowcowych i z reguły zaliczane są do niskich klas bonitacyjnych. W dolinach rzecznych występują gleby aluwialne (mady niskiej jakości). Na terenie regionu złoczewsko - konopnickiego dominują gleby wytworzone z glin, zaliczane najczęściej do gleb brunatnych właściwych lub wyługowanych⁵.

WARUNKI HYDROLOGICZNE⁶

Według atlasu hydrogeologicznego obszar gminy Ostrówek położony jest w makroregionie centralnym, regionie śląsko-krakowskim XII, w subregionie jurajskim XII3. Użytkowe poziomy wodonośne związane są tu z utworami mezozoiku i kenozoiku. Zgodnie z przedstawioną budową geologiczną, piętra wodonośne występują w utworach czwartorzędu, neogenu i jury. Zasięg występowania czwartorzędowego poziomu wodonośnego jest ograniczony. W jego obrębie można wyróżnić trzy regiony hydrogeologiczne: współczesnych dolin rzecznych, obszarów akumulacji glacifluwialnej oraz wysoczyzn morenowych. Wody poziomu czwartorzędowego ujmowane są dwiema studniami zlokalizowanymi w Ostrówku, w tym:

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

- studnia na terenie dawnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” – o głębokości 36,0 m, wydajność eksploatacyjna studni – 6,1 m³/h, przy depresji 2,7 m, wydajność maksymalna studni – 6,1 m³/h, współczynnik filtracji warstwy wodonośnej – 0,000380 m/s, głębokość zwierciadła nawierconego – 31,5 m, głębokość zwierciadła ustalonego – 13,5 m, rzędna wysokościowa – 178,694 m n.p.m.,

- studnia na terenie dawnej odchowalni piskląt SKR – o głębokości 32,5 m, wydajność eksploatacyjna studni – 28,0 m³/h, przy depresji 7,3 m, wydajność maksymalna studni – 29,63 m³/h, współczynnik filtracji warstwy wodonośnej – 0,000314 m/s, głębokość zwierciadła nawierconego – 27,0 m, głębokość zwierciadła ustalonego – 8,0 m, rzędna wysokościowa – 176,926 m n.p.m.

Poza powyższymi studniami wody czwartorzędowe ujmuje też studnia Domu Opieki Społecznej w Skrzynnie o głębokości 27,0 m, wydajność eksploatacyjna studni – 7,56 m³/h, przy depresji 1,0 m, głębokość zwierciadła nawierconego – 11,0 m, głębokość zwierciadła ustalonego – 5,0 m. Z gospodarczego punktu widzenia wody czwartorzędowe nie przedstawiają większego znaczenia.

Główny poziom użytkowy w osadach jury górnej związany jest z utworami oksfordu. Charakteryzuje się on bardzo dobrą wodoprzepuszczalnością, ze względu na system szczelin, a także istnienie obszarów bezpośredniego zasilania. Omawiany poziom prowadzi z reguły wody pod ciśnieniem. Lustro wody górnego jurajskiego poziomu wodonośnego nawiercone na rzędnej występowania stropu wapieni 118,16 m n.p.m. w Ostrówku, stabilizuje się na rzędnej 163,6 m n.p.m. w odwiertach w Skrzynnie. Z tego poziomu zasilane są dwa gminne ujęcia wody, w tym:

- ujęcie wody w Ostrówku (znajdujące się na terenie dawnego Ośrodka Rolnego SKR) – składa się ze studni nr 1 i 2. Wody z poziomu jurajskiego nawiercono tu odpowiednio na głębokości 65,0 i 66,0 m ppt, a napięte zwierciadło stabilizuje się na głębokości 19,5 i 21,7 m ppt. Zasoby ujęcia ustalono w wysokości 95,0 m³/h, przy depresji 5,5 m, współczynnik filtracji warstwy wodonośnej – 0,000279 m/s, rzędna wysokościowa – 183,16 m n.p.m.,

- ujęcie wody w Wielgim - o głębokości 80,0 m, wydajność eksploatacyjna studni – 74,0 m³/h, przy depresji 1,5 m, wydajność maksymalna studni – 60,0 m³/h, współczynnik filtracji warstwy wodonośnej – 0,000583 m/s, głębokość zwierciadła nawierconego – 58,2 m, głębokość zwierciadła ustalonego – 17,6 m, rzędna wysokościowa – 178,654 m n.p.m.

Wodami jurajskimi zasilana jest także studnia na terenie szkoły podstawowej w Skrzynnie o głębokości 41,0 m, wydajność eksploatacyjna 9,0 m³/h, przy depresji 6,0 m, głębokość zwierciadła nawierconego – 28,0 m, a głębokość zwierciadła ustalonego – 5,0 m, rzędna wysokościowa – 169,0 m n.p.m.

Wody powierzchniowe

Głównym ciekim odwadniającym obszar gminy jest rzeka Pyszna, będąca dopływem Oleśnicy, która z kolei stanowi lewostronny dopływ Warty. Dolina Pysznej jest miejscami szeroka, z zawiklaną i bogatą siecią rzeczną. Na całym obszarze liczne są mniejsze cieki i rowy melioracyjne.

Są to rzeki nizinne, z małymi spadkami o krętych korytach i z zabagnionymi dolinami, pocięte siecią kanałów odwadniających.

Teren gminy jest ubogi w naturalne zbiorniki i oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenu. Największe z nich znajdują się w miejscowości Ostrówek – są to zbiorniki na terenie parku w zespole dworsko-parkowym oraz zbiornik przy drodze krajowej, powstały w wyniku rekultywacji złoża. Większą powierzchnię zajmują również stawy w Bolkowie, Rudlicach i Piskorniku. Oczka wodne występują też w obrębie lasów na siedliskach wilgotnych oraz na terenach bagnisk śródleśnych. Zbiorniki te stanowią cenny element krajobrazu gminy oraz pełnią rolę ważnych rezerwarów wodnych.

KLIMAT⁷

Położenie fizyczno - geograficzne gminy powoduje, że nad jej obszar napływają różnorodne masy powietrzne. Dominują tutaj masy powietrza polarno - morskiego i polarno - kontynentalnego, wywołujące dużą dobową i roczną zmienność pogody.

W związku z ogólną cyrkulacją atmosferyczną najczęściej występującymi kierunkami wiatru są: zachodni i południowo - zachodni, stosunkowo duży jest też udział kierunków: wschodniego, południowo - wschodniego i południowego, najrzadziej występują wiatry północne. Średnia miesięczna prędkość wiatru wynosi 4,0 m/s.

Największe średnie miesięczne zachmurzenie przypada na listopad i grudzień, najmniejsze na sierpień i wrzesień. W ciągu roku przypada średnio 150 dni pochmurnych i 100 dni pogodnych. Średnia wartość nasłonecznienia w ciągu roku wynosi 5 godzin na dobę. Największe miesięczne nasłonecznienie obserwuje się w czerwcu, najmniejsze w grudniu.

Elementy klimatu wywierają duży wpływ na kształtowanie się temperatury powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,1°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest styczeń (-21,9°C), a najcieplejszym lipiec (17,9°C). Średnia roczna amplituda temperatur wynosi 19,8°C. Liczba dni bardzo mroźnych (z temperaturą maksymalną niższą od -10°C) wynosi średnio 15,5 w ciągu roku, natomiast średnia roczna liczba dni upalnych (z temperaturą maksymalną wyższą od 30°C) wynosi 10.

Średnia wilgotność w ciągu roku wynosi 60% i jest zbliżona do siebie w poszczególnych miesiącach. Bardzo istotnym elementem klimatycznym są opady atmosferyczne, ich roczna średnia suma wynosi 606 mm. Największą ilością opadów charakteryzuje się lipiec (96 mm), najmniejszą październik (33 mm).

OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE GMINY

Ochrona środowiska realizowana jest poprzez respektowanie wymogów przepisów ustaw oraz ich aktów wykonawczych. Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych mogą zostać objęte ochroną poprzez ustanowienie dla nich ochrony prawnej w formie: parku krajobrazowego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, użytku ekologicznego, pomnika przyrody, obszaru Natura 2000.

---

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Formy Ochrony Przyrody w gminie Ostrówek

- Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obejmuje swoim zasięgiem 9 gmin: Widawę, Konopnicę, Burzenin, Zapolice, Sieradz, Sędziejowice, Ostrówek, Rusiec, Zduńską Wolę. Powierzchnia parku wynosi 25330 ha. Przedmiotem ochrony są doliny rzek: Warty, Widawki, Grabi, Oleśnicy, Niecieczy i Wierznicy wraz z zamieszkującym je światem roślinnym i zwierzęcym.

We wschodniej części gminy Ostrówek (w ramach sołectwa Wielgie) przebiega zachodnia granica Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, powołanego uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 14 września 1989 roku, w celu ochrony cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Obecnie obowiązującymi aktami prawnymi są:

- Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 9/2006 z dnia 11 stycznia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 20 poz. 194 z dnia 23 stycznia 2006 r.);
- Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 1/2008 z dnia 11 stycznia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 17 poz. 204 z dnia 17 stycznia 2008 r.).

- Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Pomniki przyrody w gminie Ostrówek to:

Tabela 2 Pomniki przyrody w gminie Ostrówek

Nazwa	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Lokalizacja
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego, dn.19.02.1998 r. Nr 3, poz.9	Dąb szypułkowy o obwodzie 430 cm	Kuźnica 94
Grab zwyczajny (Grab pospolity)	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 3, poz. 9	Grab zwyczajny o obwodzie 151 cm	Wielgie na dz. nr 659/9
Dąb szypułkowy - Quercus robur;	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego, dn.19.02.1998 r. Nr 3, poz.9	Dąb szypułkowy o obwodzie 572 cm	Wielgie na dz. nr 656/9
Dąb szypułkowy - Quercus robur	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego, dn.19.02.1998 r. Nr 3, poz.9	Dąb szypułkowy o obwodzie 361 cm	Wielgie na dz. nr 656/9
Grab zwyczajny	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3	Grab zwyczajny, w	Wielgie

Nazwa	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Lokalizacja
(Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i> ;	lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego, dn.19.02.1998 r. Nr 3, poz.9	obwodzie 405 cm	na dz. nr 656/9
Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego, dn.19.02.1998 r. Nr 3, poz.9	Lipa drobnolistna, w obwodzie 556 cm	Ostrówek na dz. nr 1016

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/> (opracowanie własne, odsłona z dnia 21.10.2022 rok)

• Użytki ekologiczne

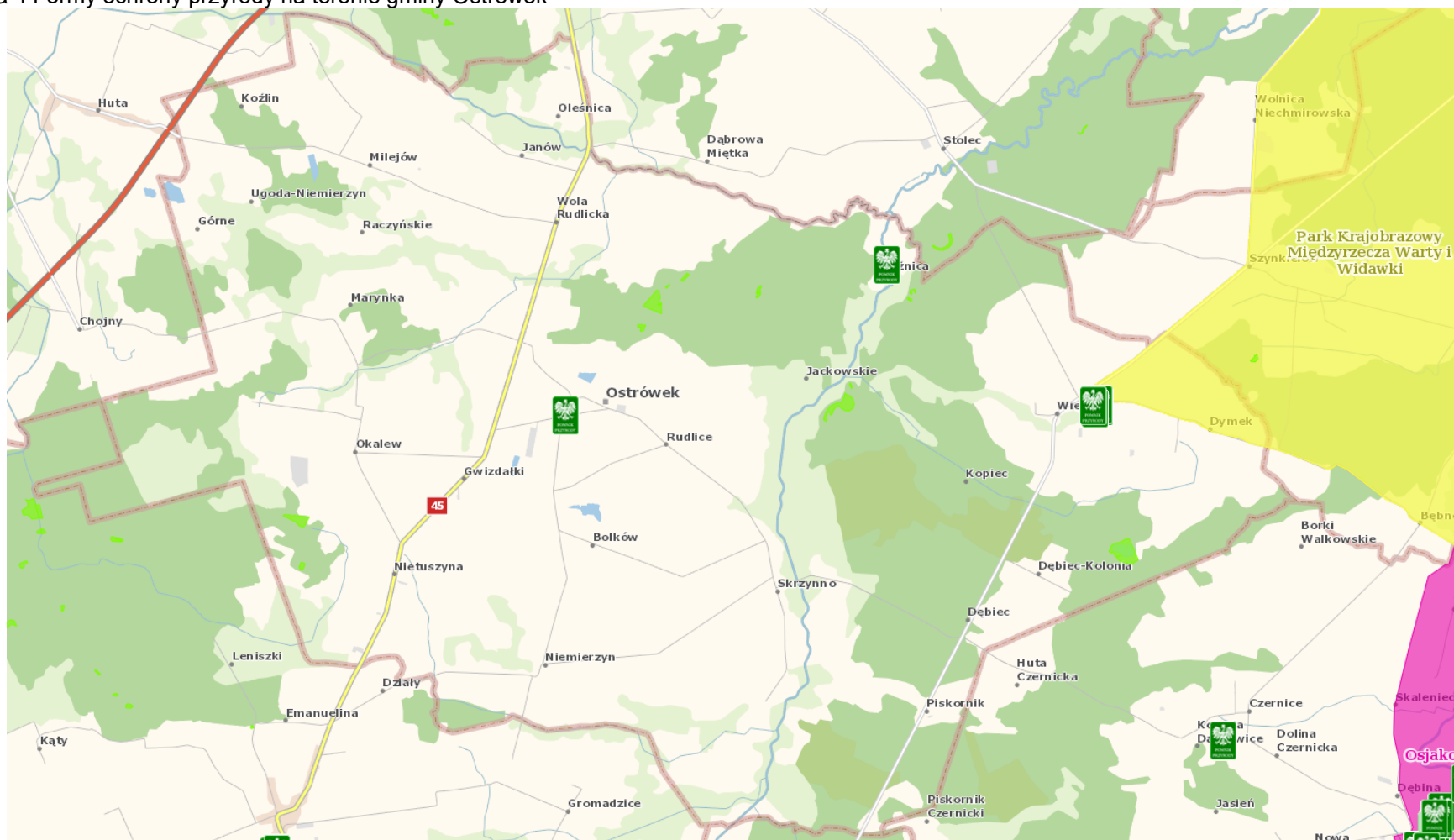
Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Na terenie gminy Ostrówek tą formą ochrony przyrody objęte są użytki wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 3 Wykaz użytków ekologicznych w gminie Ostrówek

Nazwa użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obręb ewidencyjny
Bagno śródleśne	19.03.1996	8,24	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 19 marca 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 3, poz. 14	Dymek
Bagno śródleśne	19.03.1996	3,79	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 19 marca 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 3, poz. 14	
Bagno śródleśne	19.03.1996	4,52	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 19 marca 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 3, poz. 14	Wielgie
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,35	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Wielgie
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,12	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Wielgie
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,38	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Kuźnica
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,07	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Ostrówek
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,50	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Ostrówek
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,56	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Rudlice Jackowskie
Bagno śródleśne	22.05.2000	2,76	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Nietuszyna
Bagno śródleśne	22.05.2000	0,52	Rozporządzenie Nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Nietuszyna

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Mapa 4 Formy ochrony przyrody na terenie gminy Ostrówek

Legenda: Pomniki Przyrody   Użytki Ekologiczne   Parki Krajobrazowe

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

SZATA ROŚLINNA⁸

Szata roślinna gminy Ostrówek jest dość urozmaicona. Składa się na nią roślinność lasów, łąk, pastwisk oraz zespoły synantropijne, w tym: segetalne (związane z terenami upraw) i ruderalne (związane z przestrzeniami zurbanizowanymi). Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia stanowią około 27% powierzchni gruntów w gminie. Największy kompleks lasów znajduje się we wschodniej części gminy, gdzie sąsiaduje on z doliną rzeki Pysznej. Pozostałe lasy są niewielkie i wykazują duże rozproszenie. Wykazują one średnią żyzność siedlisk, a w strukturze drzewostanów dominują bory sosnowe z niewielkim udziałem drzewostanów dębowych, świerkowych i bukowych o niskiej zasobności. Na terenach podmokłych występują skupiska olszy. Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej, występujące w dolinach rzek (głównie rzeki Pysznej), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu.

Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo (pola, łąki, sady), które są specyficznym typem biocenozy, charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego, w porównaniu z biocenozą naturalną oraz roślinność ruderalna, zasiedlająca podłoża zmienione przez człowieka, charakterystyczna dla terenów zurbanizowanych.

ŚWIAT ZWIERZĄT⁹

Faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. Poszczególne gatunki zwierząt związane są z określonymi ekosystemami krajobrazami, w tym: leśnym, dolinami rzecznyymi, zbiornikami wodnymi (sztucznymi i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną (przy czym wiele z nich to znane szkodniki lasów). Występują tu również typowe dla Polski środkowej gatunki płazów (np. ropucha szara, kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta) i gadów (w tym: jaszczurka zwinka, która zasiedla suche i nasłonecznione okrajki borów, padalec, żmija zygzakowata, a na terenach wilgotnych zaskroniec). Fauna ssaków jest bardzo zróżnicowana, występują tu bowiem zarówno duże parzystokopytne, jak i drobne ssaki. Dość pospolicie spotyka się tu sarnę i dziką, jakkolwiek jego stan liczebny jest trudny do ustalenia. Z rzędu ssaków owadożernych występuje: jeż, kret, ryjówka. Wśród gryzoni: nornica ruda, mysz leśna, mysz zaroślowa i wiewiórka ruda. Bogactwo fauny krajobrazu rolniczego zależy przede wszystkim od stopnia jego mozaikowości oraz intensywności prowadzonej tam gospodarki. Na suchych pastwiskach spotkać można okazałe muchówki, np. bąka bydłowego i drapieżnego łowika szerszeniaka. Świat ptaków jest dość bogaty. Występuje tu bażant, kuropatwa, krzyżówka, głowienek, łabędź niemy. Od około 15 lat spotkać można również żurawia białego (jego łągowiska to torfowiska Rudlic, Jackowskiego, Kuźnicy i stawy w Ostrówku), czaplę siwą, bociana czarnego (którego występowanie stwierdzono na łąkach za stawami podworskimi w Ostrówku). Na obszarach rolniczych spotykamy ptaki pochodzące z różnych środowisk - leśnych i nieleśnych. Jak we wszystkich typach krajobrazów dominują tu gatunki leśne, które przystosowały się do śródpolnych

---

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

i osiedlowych zadrzewień, sadów, żywopłotów, drzew rosnących wśród szlaków komunikacyjnych. Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie, głównie norniki. Z gatunków łownych występują tu królik, zając i polna populacja sarny, które występują również na użytkach zielonych. W sąsiedztwie siedzib ludzkich występują gatunki charakterystyczne dla obszarów zurbanizowanych.

Pojawienie się niektórych gatunków świata zwierzęcego, w tym: bobra, bociana czarnego, żurawia, jest świadectwem czystości środowiska naturalnego gminy Ostrówek.

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Na terenie gminy Ostrówek głównym źródłem zagrożenia środowiska jest jego zanieczyszczenie, czyli wprowadzenie do powietrza, wody, ziemi, substancji stałych, ciekłych lub gazowych albo energii w takich ilościach lub w takim składzie, który może ujemnie wpłynąć na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne zmiany w środowisku, w tym również kulturowym. Powstaje ono w wyniku postępującego procesu urbanizacji, który przekłada się na rozwój transportu, gospodarki komunalnej itp.

Poważne awarie przemysłowe

Na terenie gminy Ostrówek nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki poważnych awarii przemysłowych mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych spowodowanych wypadkami lub kolizjami drogowymi.

Zagrożenia naturalne

Duży wpływ na stan środowiska i możliwości jego ochrony, oprócz czynników antropogenicznych, mają także zagrożenia naturalne. Ich skala, a także ryzyko i skutki ich wystąpienia uzależnione są w dużej mierze od naturalnych uwarunkowań regionu wynikających głównie z ukształtowania terenu i budowy geologicznej oraz warunków występowania wód podziemnych i wód powierzchniowych, a także szaty roślinnej. Warunki naturalne mogą być sztucznie przekształcane pod kątem zapewnienia ochrony przed takimi zagrożeniami.

Powodzie

W północnej części gminy, w dolinie rzeki Oleśnicy, występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Studium ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Oleśnicy wyznacza granice zasięgu wód o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ (raz na 100 lat). Sposób zagospodarowania wskazanych obszarów musi uwzględniać przepisy Prawa Wodnego, a w szczególności obowiązujące zakazy.

Zanieczyszczenie powietrza

Antropogeniczne rodzaje źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza w gminie Ostrówek można podzielić na:

- emisję punktową (zorganizowaną emisję z kominów zakładowych powstałą w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych),

- emisję liniową (komunikacyjną, pochodzącą głównie z transportu samochodowego, kolejowego, w której poszczególne odcinki drogi rozpatrywane są jako emitory),
- emisję powierzchniową (w skład której wchodzi zanieczyszczenia komunalne z palenisk domowych, gromadzenia i utylizacji ścieków oraz odpadów).

Główny wpływ na stan powietrza mają przede wszystkim procesy energetycznego spalania paliw związane z emisją powierzchniową. Są one szczególnie uciążliwe w okresie grzewczym wśród zwartej zabudowy, która utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Procesy te pochodzą zarówno z niskich emitorów, odprowadzających gazowe produkty spalania z palenisk domowych, jak i lokalnych i zbiorczych kotłowni, w których podstawowym nośnikiem grzewczym jest węgiel, niestety często złej jakości o dużej zawartości siarki.

Ważnym źródłem zanieczyszczenia są również arterie o dużym natężeniu ruchu, a zwłaszcza trasy tranzytowe (w tym przede wszystkim: droga ekspresowa S8, droga krajowa nr 45, wojewódzka nr 481 oraz drogi powiatowe). Źródła emisji komunikacyjnej znajdują się nisko nad ziemią, co sprawia, że zanieczyszczenia emitowane z silników pojazdów kumulują się głównie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ na jakość powietrza maleje wraz z odległością. Brak jest danych dotyczących wielkości emisji substancji szkodliwych do atmosfery, pochodzących z transportu na terenie gminy. Nie mniej jednak sektor ten ma coraz większy wpływ na jakość i stan powietrza. Szkodliwe substancje, pochodzące ze spalania paliw, stanowią źródło zanieczyszczenia, zarówno powietrza, jak i gleb, a w konsekwencji również wód powierzchniowych i podziemnych, na skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu.

Zagrożenia hałasem

Jednym z bardziej determinujących czynników jakości środowiska jest *hałas rozumiany jako dźwięki niepożądane, uciążliwe, szkodliwe*. Może on wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, świat zwierzęcy i roślinny, a jego szkodliwość zależy od natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długości trwania działania. Hałas występuje powszechnie, zwłaszcza wzdłuż tras komunikacyjnych, obiektów przemysłowych i usługowych o charakterze wytwórczym.

Na terenie gminy nie ma stałego punktu pomiarowego, jednak można przyjąć, że głównym jego źródłem jest hałas drogowy, uzależniony od wielu czynników, w tym m.in.:

- od układu drogowego;
- natężenia i struktury ruchu;
- średniej prędkości strumienia pojazdów;
- stanu technicznego nawierzchni;
- stanu technicznego pojazdów.

Drogami generującymi największy ruch, a co za tym idzie również znaczny hałas jest droga ekspresowa S8, droga krajowa nr 45 i droga wojewódzka nr 481.

2.1.5. Rys historyczny¹⁰

Z terenu gminy znane są liczne stanowiska archeologiczne, które są świadectwem osadnictwa pochodzącego z najdawniejszych czasów. Najbardziej znaczącym ich przykładem jest kurhanowe cmentarzysko kultury łużyckiej w Okalewie – jedno z największych w Polsce.

Większość obszaru dzisiejszej gminy Ostrówek wchodziło od zarania naszych dziejów w skład historycznej ziemi wieluńskiej. W okresie wczesnego średniowiecza terytorium to stanowiło część składową ziemi rudzkiej, zwanej tak od siedziby kasztelanii i archidiaconatu w dzisiejszej podwieluńskiej wsi Rudzie. Tylko niewielkie tereny należały do kasztelanii sieradzkiej (Oleśnica, Ostrówek, Wielgie, Wola Rudnicka). W okresie piastowskim ziemie te były jednostkami terytorialnymi i politycznymi. W XIV w. ukształtowały się powiaty jako jednostki administracyjno-sądowe, a obszar obecnej gminy Ostrówek znalazł się w powiecie wieluńskim. Pierwsze wzmianki o miejscowościach, wchodzących obecnie w skład gminy Ostrówek, pochodzą z przełomu XIV/XV stulecia. W dokumentach, jakie się dotychczas zachowały, najstarszą „metryką” poszczycić się mogą miejscowości Niemierzyn i Skrzynno, o których pierwsze adnotacje zapisano w 1380 r. Dziedzicem tych miejscowości był wówczas niejaki Niemierza ze Skrzynna. Z połowy XV stulecia pochodzą natomiast wzmianki o miejscowościach: Rudlice (1416), Wielgie (1419), Ostrówek (Ostrów 1446), Okalew (1454), Nietuszyna (1469) i Bolków (pierwotnie jako Bolików). W owym czasie Rudlice posiadały największe znaczenie na tym terenie, stając się siedzibą parafii, prawdopodobnie już w początkach XV w. Nazwa wsi Ostrówek pojawiła się w źródłach pisanych jako Ostrow w 1446 r. Paweł i Mikołaj Ostrowscy zapewne właściciele miejscowości odnotowani są także w latach 1458 i 1459-1461. Krótkie wzmianki o Ostrowie pojawiają się również w XVI stuleciu. Prawdopodobnie było to gniazdo rodzinne rodziny Ostrowskich, pieczętującej się herbem Gryf. W 1608 r. zapisana została nowa, zachowana do dziś nazwa miejscowości. Wieś nie była nigdy ośrodkiem większej włości, siedziała tutaj z reguły szlachta jednowioskowa. Z początkiem XVI w. stulecia ukształtowała się w miarę stabilna sieć osiedleńcza, która w większości stanowiła wówczas obszar parafii Rudlice (wyjątek stanowi miejscowość Ostrówek która należała do parafii Uników oraz Wielgie przynależne do parafii Stolec). W drugiej połowie XVIII w. i w początkach następnego stulecia (w okresie rozbiorów i wojen napoleońskich), na terenie obecnej gminy Ostrówek zachodziły znaczące zmiany społeczne i gospodarcze. W wyniku zagospodarowania nowych terenów, dotychczas pokrytym lasem, powstały trzy nowe osady, w tym: Dębiec, Dobryszyny i Dymek. Ośrodkiem osadniczym, wokół którego przez wiele wieków skupiało się lokalne życie mieszkańców w XIX i pierwszej połowie XX wieku były parafialne Rudlice, przy czym najludniejszą osadą w tamtym czasie było Skrzynno, które stanowiło lokalne centrum skupiające wokół siebie kilka folwarków. W latach I wojny światowej gmina Skrzynno (która powstała w 1866 r. w wyniku reformy administracyjnej) znalazła się pod okupacją niemiecką. Wchodziła wówczas w skład Generał Gubernatorstwa Warszawskiego. W planach okupanta było włączenie tej części powiatu wieluńskiego do Rzeszy Niemieckiej. Pomiędzy 1918 – 1939 r. gmina

---

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Skrzynno obejmowała swym zasięgiem te same obszary, jakie wchodziły w jej skład w okresie zaborów, w tym 12 wsi sołeckich. Po niemiecko-sowieckiej agresji na Polskę w 1939 r. i dokonaniu rozbioru ziem polskich, powiat wieluński wraz z zachodnimi obszarami państwa polskiego został wcielony do Rzeszy Niemieckiej. Obszar gminy według danych niemieckich z 1940 r. wynosił 7062 ha. Niemcy pozostawili gminę w jej dotychczasowym kształcie terytorialnym, lecz zlikwidowali jej samorząd. Po wyzwoleniu ziem polskich spod okupacji hitlerowskiej odbudowano administrację sprzed 1939 r. Na początku 1946 r. na terenie gminy znajdowały się następujące gromady: Bolków, Dymek, Janów, Milejów, Niemierzyn, Nietuszyna, Okalew, Ostrówek, Piskornik, Rudlice, Skrzynno, Wielgie, Wola Rudlicka i Wielgie.

2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury i Sportu w Ostrówku, który jest samorządową instytucją kultury w skład której wchodzi¹¹:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Ostrówku,
- Filia Biblioteczna w Wielgiem.

Podstawowym celem funkcjonowania GOUKiS jest:

- zaspokajanie i rozwijanie potrzeb kulturalnych społeczeństwa oraz pomnażanie wartości dóbr kulturalnych;
- gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz upowszechnianie czytelnictwa.

Zadania statutowe w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury ośrodek realizuje poprzez:

- udział dzieci i młodzieży w sekcjach i kołach zainteresowań;
- organizację imprez kulturalnych i okolicznościowych;
- kultywowanie obchodów świąt narodowych;
- tworzenie warunków do rozwoju folkloru;
- prowadzenie biblioteki gminnej i filii bibliotecznej.

Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, organizowaniem imprez gminnych, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. Pod patronatem GOUKiS działają¹²:

- Ludowy Zespół Śpiewaczy „Ostrowiaczy”;
- Kapela Podwórkowa;
- Klub Seniora.

---

¹¹ Raport o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok

¹² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2026

W Ośrodku odbywa się szereg różnorodnych zajęć (np. artystyczne, wokalne, nauka gry na instrumentach, taneczne, zumba), organizowane są wycieczki i imprezy sportowe oraz warsztaty tematyczne.

W dwóch wsiach sołeckich —Milejów i Wielgie zlokalizowane są świetlice wiejskie pełniące funkcje lokalnych ośrodków kultury, będące miejscem wielu imprez kulturalnych, rekreacyjnych oraz zebrań wiejskich.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna w Ostrówku oraz jej filia w Wielgiem. Główną funkcją placówek jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa. Działania GOUKiS-u i biblioteki wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy.

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: ponadlokalne – Międzypowiatowy Przegląd Zespołów Śpiewaczych, Powiatowe Spotkania Zespołów Śpiewaczych w Skrzynnie i Powiatowe Spotkania Ludowe oraz Gala Piosenki Biesiadnej i Podwórkowej, spotkania integracyjne seniorów i kół gospodyń wiejskich, wieczory poezji, a także imprezy kulturalno-sportowe, pikniki rodzinne, koncerty, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych

Na terenie gminy Ostrówek funkcjonują organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom zadań własnych oraz wsparcia rzeczowego i lokalowego.

Tabela 4 Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Ostrówek

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka prowadzonych działań
1.	Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Gminy Ostrówek – Inicjatywa Społeczna”, Ostrówek 115, 98-311 Ostrówek	pomoc społeczna, działalność charytatywna, ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
2.	Stowarzyszenie dla osób potrzebujących pomocy „Razem”, Skrzynno 13, 98-311 Ostrówek	działanie na rzecz osób potrzebujących pomocy i wsparcia, organizowanie bezpłatnych warsztatów rękodzielniczych wzbogaconych o elementy edukacyjne
3.	Klub Sportowy UMKS „Ostrowia”, Ostrówek 165, 98-311 Ostrówek	piłkarski klub sportowy, klub młodzików piłki siatkowej i nożnej, promocja aktywności fizycznej, propagowanie zdrowego stylu życia
4.	Uczniowski Klub Sportowy „UKS Ostrówek”, Ostrówek 95, 98-311 Ostrówek	organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów; promocja aktywności fizycznej, propagowanie zdrowego stylu życia
5.	Ochotnicza Straż Pożarna Ostrówek, 98-311 Ostrówek	prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych, działanie na rzecz ochrony środowiska, czynne włączanie się w organizację imprez kulturalnych i sportowych
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Skrzynno, 98-311 Ostrówek	
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Dymek 98-311 Ostrówek	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Okalew, 98-311 Ostrówek	
9.	Ochotnicza Straż Pożarna Nietuszyna, 98-311 Ostrówek	
10.	Ochotnicza Straż Pożarna Wola Rudnicka, 98-311 Ostrówek	
11.	Ochotnicza Straż Pożarna Wielgie, 98-311 Ostrówek	
12.	Ochotnicza Straż Pożarna Janów, 98-311 Ostrówek	
13.	Ochotnicza Straż Pożarna Niemierzyn, 98-311 Ostrówek	

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka prowadzonych działań
14.	Koło Gospodyń Wiejskich w Niemierzynie, 98-311 Ostrówek	działania na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich, wspieranie rozwoju terenów wiejskich, kultywowanie i promowanie tradycji ludowych, udział w organizowanych imprezach promujących regionalną kulturę
15.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nietuszynie, 98-311 Ostrówek	
16.	Koło Gospodyń Wiejskich w Okalewie, 98-311 Ostrówek	
17.	Koło Gospodyń Wiejskich w Wielgiem, 98-311 Ostrówek	
18.	Koło Gospodyń Wiejskich w Dymku, 98-311 Ostrówek	

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2026

Powiązania funkcjonalne oraz współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Ostrówek jest członkiem organizacji i stowarzyszeń skupiających samorządy o lokalnym zasięgu:

Lokalna Grupa Działania „ZIEMIA WIELUŃSKO-SIERADZKA”

Stowarzyszenie jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu:

- działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,
- aktywizację ludności wiejskiej,
- realizację Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Lokalną Grupę Działania,
- upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności wiejskiej na obszarze gmin objętych działaniem LGD,
- promocję obszarów wiejskich położonych w gminach objętych działaniem LGD.

W skład LGD "Ziemia Wieluńsko - Sieradzka" wchodzi gminy: Biała, Wieluń, Ostrówek, Czarnożyły, Mokrsko, Skomlin, Brzeźnio, Brąszewice, Złoczew, Wróblew.

Rysunek 3 Teren Działania LGD „Ziemia Wieluńsko - Sieradzka"

Źródło: <http://zw-s.pl/index.php/o-nas/dokumenty-stowarzyszenia>

Partnerstwo międzygminne

W dniu 30 marca 1999 r. Rada Gminy Ostrówek podjęła uchwałę Nr V/48/1999 w sprawie podpisania umowy partnerskiej z niemiecką Gminą Adelebsen. Na podstawie uchwały w dniu 10 sierpnia 1999 r. podpisany został układ partnerski pomiędzy Gminą Ostrówek a Gminą Adelebsen w Niemczech.

Współpraca pomiędzy gminami polega między innymi na:

- spotkaniach przedstawicieli gminy Ostrówek z przedstawicielami gminy Adelebsen;
- spotkaniach młodzieży;
- współpracy z jednostkami OSP.

Korzyści wynikające z podjęcia współpracy:

- wzajemne poznawanie sposobów funkcjonowania i zarządzania gmin;
- poznawanie kultury, obyczajów poprzez uczestnictwo w różnych imprezach kulturalnych;
- poznawanie walorów turystycznych podczas wspólnych wyjazdów.

Współpraca pomiędzy gminami ma wymiar edukacyjny i poznawczy. Dzięki spotkaniom z przedstawicielami gminy partnerskiej następuje wymiana doświadczeń, można poznać warunki życia i obyczaje danego regionu. W ramach współpracy Gmina Ostrówek otrzymała sprzęt dla jednostek OSP oraz sprzęt rehabilitacyjny dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostrówku. Spotkania z przedstawicielami zaprzyjaźnionej gminy odbywają się co roku¹³.

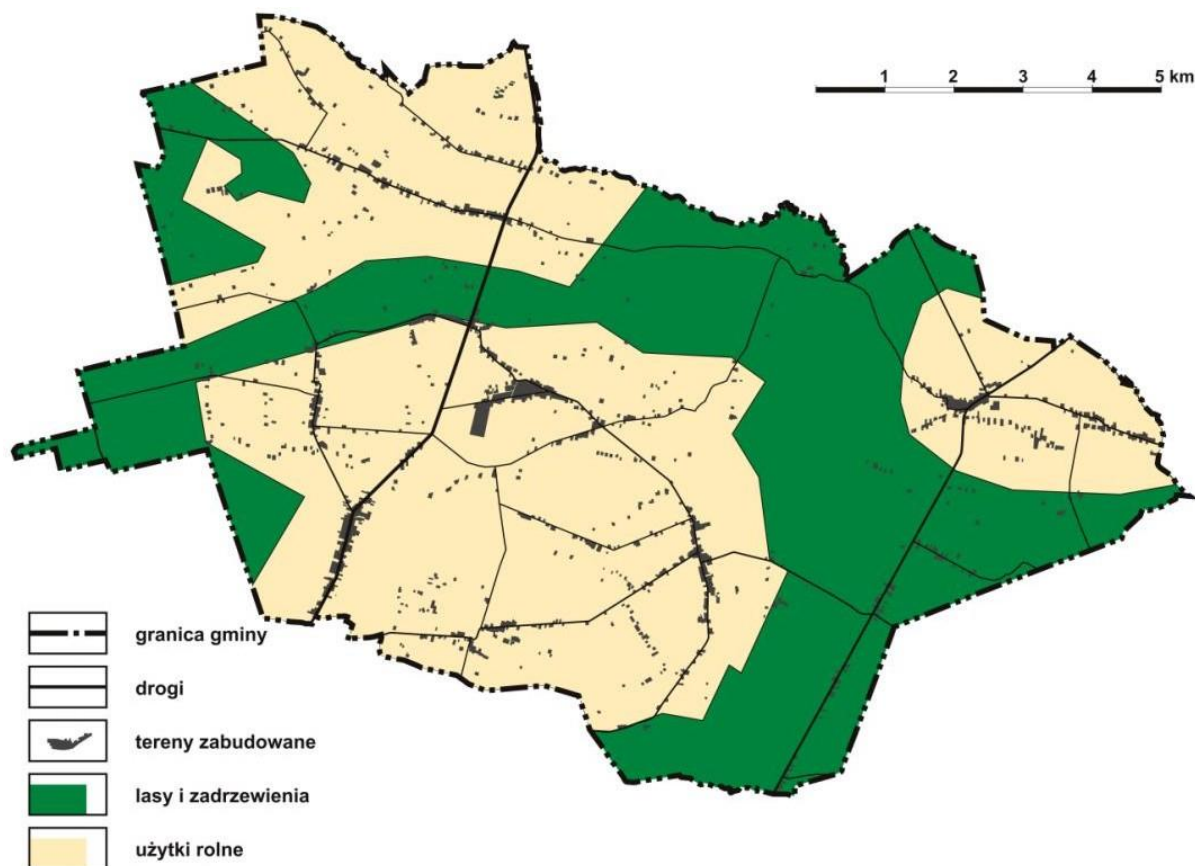
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Zagospodarowanie przestrzenne gminy warunkuje jej rozwój, wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną. Jak zapisano w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek*, funkcjonalnie gminę można podzielić na dwie części: zachodnią, gdzie w krajobrazie dominują tereny rolne i jednostki osadnicze oraz wschodnią, z wyraźną przewagą lasów. Powierzchnia użytków rolnych zajmuje 68,8% powierzchni gminy. Podstawową funkcją przestrzenną poszczególnych miejscowości jest produkcja rolnicza, uzupełniona funkcją mieszkalną i usługową. Kolejnym elementem silnie zaznaczającym się w przestrzeni są lasy i grunty zadrzewione. Udział powierzchni gruntów leśnych w gminie wynosi 27,1%. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej części gminy. W krajobrazie gminy dominującą formą są rozległe użytki rolne, otaczające zespoły osadnicze.

---

¹³ Raport o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok

Rysunek 4 Schemat struktury zagospodarowania gminy Ostrówek

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Ostrówek

STUDIUM I PLANY MIEJSCOWE – STOPIEŃ POKRYCIA OBSZARU GMINY I STRUKTURA PRZEZNACZENIA TERENÓW

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek, które zostało przyjęte przez Radę Gminy Ostrówek uchwałą Nr XXXIII/229/18 z dnia 20 lipca 2018 roku.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Według Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 roku objętych było 444,8 ha powierzchni gminy. Gmina zajmując powierzchnię 10 138 ha co oznacza, że 4,38% powierzchni gminy objęte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Mieszkańcy mają możliwość zaspokojenia na terenie gminy potrzeb m.in.: w zakresie zakupu podstawowych artykułów żywnościowych i przemysłowych, szkolnictwa podstawowego, podstawowej opieki medycznej. Potrzeby związane m.in. ze szkolnictwem średnim i wyższym, specjalistyczną

opieką medyczną oraz kulturą i rozrywką realizowane są w większych ośrodkach na terenie województwa. Siedziba władz powiatowych znajduje się w mieście Wieluń.

STRUKTURA OSADNICZA

Jak zapisano w *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ostrówek*, sieć osadnicza jest równomiernie rozmieszczona na obszarze gminy, przede wszystkim w postaci pasm zabudowy wzdłuż tras komunikacyjnych. Na taki charakter zagospodarowania wsi, znajdujących się na terenie gminy, wpływ ma przede wszystkim dominująca funkcja terenów, tj. produkcja rolnicza. Negatywnym skutkiem takiego typu ukształtowania tkanki osadniczej jest brak wyraźnych granic pomiędzy miejscowościami. Rozciąganie zabudowy przy głównych ciągach komunikacyjnych wpływa niekorzystnie na jakość przestrzeni i uniemożliwia wyodrębnienie centrów miejscowości. Ten typ zagospodarowania dominuje w większości wsi na obszarze gminy. We wsiach o słabo wykształconej strukturze przestrzennej zabudowa lokalizowana jest w sposób luźny i w większości nie stanowi zwartych zespołów. Sporadycznie zagrody tworzą skupiska, jednak o nieznacznych rozmiarach przestrzennych. Wyjątek stanowią wsie: Ostrówek, Skrzywno i Wielgie, które rozplanowane są na bardziej złożonej siatce ulic. W przypadku Ostrówka możliwe jest także wyodrębnienie centrum na przecięciu głównych dróg wiodących przez tę miejscowość.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI¹⁴

Na terenie gminy nie wyróżnia się obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji. Na terenie gminy Ostrówek do obszarów wymagających rekultywacji zalicza się tereny górnicze, wyznaczone w ramach terenów eksploatacji powierzchniowej. Po zakończeniu wydobywania, wskazane tereny powinny zostać zrehabilitowane, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Na terenie gminy nie wyznacza się terenów wymagających remediacji.

REWITALIZACJA (OBSZAR ZDEGRADOWANY, OBSZAR REWITALIZACJI, ZAŁOŻENIA I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE)¹⁵

Na terenie gminy nie występują obszary zdegradowane.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI ZE WZGLĘDÓW PRZYRODNICZYCH

Nie wyróżniono.

OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Na obszarze gminy Ostrówek nie występują przedsięwzięcia umieszczone w programach zadań rządowych.

---

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

Na obszarze gminy Ostrówek nie występują obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.

OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM¹⁶

Planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- budowa, przebudowa i modernizacja dróg, w tym przede wszystkim gminnych i konieczne w tym zakresie ich ukształtowanie w nowych liniach rozgraniczających, stosownie do zakładanej kategorii;
- rozbudowa infrastruktury technicznej na nowo projektowanych terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjno-usługowej;
- rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w szczególności systemu kanalizacji sanitarnej;
- budowa drogi powiatowej Nr 4546E.

TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE¹⁷

Na obszarze gminy Ostrówek nie występują tereny zamknięte.

INNE OBSZARY PROBLEMOWE

Nie wyróżniono.

2.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturą techniczną nazywa się zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa na określonym terytorium¹⁸. Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU

Układ drogowy obsługujący gminę i zapewniający jej powiązania komunikacyjne z obszarem zewnętrznym tworzą następujące drogi:

---

¹⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

¹⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek.

¹⁸ „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

- droga ekspresowa S8 o znaczeniu międzyregionalnym relacji S8 Wrocław (Psie Pole) - Kępno - Sieradz - A1 (Łódź) - A1 (Piotrków Trybunalski) - Rawa Mazowiecka - Warszawa - Ostrów Mazowiecka - Zambrów - Choroszcz (S19),
- droga krajowa nr 45 relacji Złoczew-Wieluń-Opole,
- droga wojewódzka nr 481 relacji Łask – Widawa – Widoradz Główny,

oraz pięć dróg powiatowych:

- nr 4529 E relacji Krzeczów – Osjaków – Huta Czernicka – Skrzynno - Emanuelina,
- nr 4533 E relacji Górki Konopnickie – Bębnow – Wielgie - Stolec.
- nr 4535 E relacji Czarnożyły – Dębina,
- nr 4546 E relacji Wola Rudlicka – Dymki,
- nr 4537 E relacji Nietuszyna – Okalew – Ostrówek – Gromadzice – Wieluń.

Na sieć powiązań wewnętrznych składają się drogi gminne, w tym:

- nr 114055 E relacji Chojny – gr. gminy Lututów – Staropole – Marynka - Babin,
- nr 117401 E relacji Janów – Przerwa – gr. gminy Złoczew,
- nr 117402 E relacji droga powiatowa nr 4535 E – Okalew,
- nr 117403 E relacji Kuźnica – Jackowskie – Rudlice – Gwizdałki – Okalew,
- nr 117404 E relacji droga krajowa nr 45 – Ostrówek,
- nr 117405 E relacji Bolków – Piasek,
- nr 117406 E relacji Bolków – Niemierzyn – gr. gminy Czarnożyły –Gromadzice,
- nr 117407 E relacji Dymek – Borek – gr. gminy Osjaków – Bielany,
- nr 117408 relacji Kolonia Dębiec – Folwarki – gr. gminy Osjaków – Czernice,
- nr 117409 E relacji droga wojewódzka nr 481 – Piskornik – gr. gminy Osjaków – Dąbrowice,
- nr 117410 E relacji Wola Rudlicka – Kuźnica – Wielgie,
- nr 117410 E relacji Dymek - Wielgie,
- nr 118455 E relacji Kozub - gr. gminy Lututów – Milejów.

Stanowią one połączenie z drogami powiatowymi, które umożliwiają dojazd do sąsiednich gmin oraz większych miast w regionie. Większość dróg gminnych charakteryzuje się zadowalającym stanem technicznym (posiadają nawierzchnię twardą, lecz często nieulepszoną). Część z nich jednak wymaga przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i rodzaju nawierzchni. Ponadto na obszarze gminy występuje szereg dróg wewnętrznych, przeważnie o nawierzchniach gruntowych i zmiennej szerokości pasa drogowego, pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym.

Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów)

W gminie funkcjonuje jedna ścieżka rowerowa w miejscowości Niemierzyn, przy drodze powiatowej EP 4925E/Z. Ruch rowerowy w większości jednak odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Brak większej ilości wyznaczonych ścieżek jest bardzo odczuwalny dla mieszkańców gminy, poruszających się jednoślādami, ale również dla kierowców, którzy muszą zachowywać jeszcze większą czujność na drogach. Ścieżki w gminie są niezbędne. Przez obszar

gminy przebiegają turystyczne szlaki rowerowe. Długość dróg dla rowerów według GUS w 2021 roku w gminie wyniosła 3,1 km.

Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem przewozowym w zakresie komunikacji zbiorowej wewnątrz gminy oraz w zakresie dojazdów zewnętrznych, jest autobus. Ruch autobusowy odbywa się po drogach powiatowych i drodze krajowej. Zakłada się rozwój systemu przewozów pasażerskich poprzez istniejący układ linii autobusowych PKS, która łączy przedmiotowy obszar z najważniejszymi ośrodkami powiatu oraz województwa.

Kolej

Gmina nie ma dostępu do sieci kolejowych.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Energia elektryczna

Gmina Ostrówek zasilana jest energią elektryczną ze stacji energetycznych 110/15 kV „Wieluń” i „Złoczew”, które są połączone między sobą linią przesyłową 110 kV, relacji Wieluń-Złoczew (linia ta przecina teren gminy Ostrówek z południa na północ). Rozdział oraz dystrybucja energii do poszczególnych miejscowości oraz odbiorców odbywa się za pośrednictwem sieci rozdzielczej (dystrybucyjnej) średniego napięcia 15 kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV i sieci niskiego napięcia.

Przez obszar gminy przebiega również dwutorowa linia elektroenergetyczna o napięciu 400 kV relacji Ostrów - Rogowiec/Trębaczew, która stanowi połączenie stacji elektroenergetycznej „Ostrów” z istniejącą dwutorową linią 400 kV Trębaczew – Rogowiec, wyprowadzającą moc z Elektrowni Bełchatów.

Istniejący system dystrybucyjny energii zaspokaja obecne i perspektywiczne potrzeby gminy w tym zakresie, przy założeniu umiarkowanego tempa jej wzrostu. Zarówno GPZ „Wieluń” jak i „Złoczew” posiadają bowiem pewne rezerwy mocy do zagospodarowania oraz wolne pola do wyprowadzenia nowych linii.

Ciepłownictwo

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, obejmującego swym zasięgiem poszczególne miejscowości. Lokalne źródła ciepła eksploatowane są wyłącznie na własne potrzeby lub piecowy (paleniskowy) system ogrzewania mieszkań.

Obecnie i w najbliższej przyszłości na terenie gminy Ostrówek nie planuje się budowy scentralizowanego systemu produkcji, przesyłu i dystrybucji ciepła. Zaopatrzenie w ten nośnik energii, tak jak dotychczas, realizowane będzie we własnym zakresie przez wszystkie działające tu podmioty. Zakłada się utrzymanie oraz modernizację i ewentualną rozbudowę funkcjonujących scentralizowanych systemów ogrzewania. Sposób ogrzewania zabudowy jednorodzinnej, opierający się na wykorzystaniu indywidualnych źródeł ciepła zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii, powinien być systematycznie modernizowany, a istniejące kotłownie węglowe należy stopniowo wymieniać na zasilane paliwem ekologicznym.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Ostrówek brak jest sieci gazowej gazu ziemnego, dlatego mieszkańcy zaopatrują się w gaz propan-butan w butlach u lokalnych dystrybutorów.

Zgodnie z założeniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego na obszarze gminy zakłada się budowę sieci gazowej wraz ze stacją redukcyjną obsługiwaną z kierunku północnego, z gminy Złoczew. Nie wyklucza to jednak możliwości rozbudowy sieci od strony gminy Wieluń i Czarnożyły, w związku z planowaną rozbudową sieci gazowej na terenie powiatu wieluńskiego. Docelowo na terenie gminy przewiduje się realizację rozdzielczej sieci gazowej niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia. Do czasu uściślenia przebiegu i realizacji sieci gazowej przewodowej zaopatrzenie w gaz powinno odbywać się w systemie indywidualnym tj. z butli bądź zbiorników gazu płynnego lokalizowanych bezpośrednio u odbiorców¹⁹.

Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych i nieodnawialnych jej nośników, czyli paliw kopalnych. OZE są zasobami niewyczerpalnymi. Energia odnawialna pochodzi bowiem z powtarzających się procesów przyrodniczych.

Na obszarze gminy coraz więcej mieszkańców we własnym zakresie montuje na swoich posesjach instalacje wykorzystujące OZE, są to najczęściej kolektory słoneczne i piece na biomasę produkujące energię cieplną oraz instalacje fotowoltaiczne produkujące energię elektryczną.

Poza konwencjonalnymi źródłami energii elektrycznej na terenie gminy zlokalizowane są cztery elektrownie wiatrowe²⁰:

- elektrownia o mocy 0,60 MW i wysokości całkowitej 96,0 m w miejscowości Niemierzyn;
- elektrownia o mocy 0,85 MW i wysokości całkowitej 91,0 m w miejscowości Niemierzyn;
- elektrownia o mocy 0,80 MW i wysokości całkowitej 84,0 m w miejscowości Okalew;
- elektrownia o mocy 0,85 MW i wysokości całkowitej 91,0 m w miejscowości Skrzywno.

INFRASTRUKTURA WODNOKANALIZACYJNA

Sieć wodociągowa

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej, bez przyłączy, wynosi 112,5 km. Z wodociągu w 2020 roku korzystało 3 885 osób, a ilość przyłączy wodociągowych do budynków wynosi 1 281 szt. Wymienione układy dostarczają 185,2 dm³ wody (*na podst. danych GUS, na rok 2021*).

W latach 2012 – 2021 długość sieci zwiększyła się o 3,5 km. W 2021 roku gospodarstwom domowym dostarczono 185,2 dam³ wody, czyli o 31,5 dam³ więcej niż w roku 2012. Z sieci w 2020 roku korzystało 3 885 osób, czyli 87,4 % ogółu ludności. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wzrosło w analizowanym okresie o 8,1 m³ i w 2021 roku wynosiło 41,5 m³.

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Ostrówek

²⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Ostrówek

Tabela 5 Sieć wodociągowa w gminie Ostrówek

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	109,0	110,9	110,9	110,9	111,5	111,5	111,5	111,5	112,5	112,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 160	1 166	1 181	1 193	1 216	1 223	1 236	1 254	1 265	1 281
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	153,7	155,1	157,1	190,1	179,0	170,7	184,9	190,9	183,8	185,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	3 798	3 774	3 910	3 918	3 945	3 922	3 917	3 888	3 885	-
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	33,4	33,9	34,5	42,0	39,4	37,4	41,0	42,4	40,9	41,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Mieszkańcy nie podłączeni do sieci wodociągowej oraz przedsiębiorstwa korzystają z indywidualnych studni głębinowych lub płytkich studni kopanych na poszczególnych posesjach.

Sieć zasilana jest z dwóch ujęć zlokalizowanych w Ostrówku i Wielgiem:

- ujęcie wody w Ostrówku – o zasobach ustalonych w wysokości 95,0 m³/h. Ujęty poziom wodonośny (górnio-jurajski) ma charakter artezyjski. Ujęcie to wraz ze stacją uzdatniania i dwoma zbiornikami zapasowymi zaopatruje w wodę 11 sołectw gminy,
- ujęcie wody w Wielgiem – zasoby ujęcia ustalono w wysokości – 556 m³/h i ujmuje ono jurajski poziom wodonośny. Składa się z trzech otworów studziennych, przy czym eksploatowany jest tylko jeden. Warstwę wodonośną stanowią utwory węglanowe wykształcone w postaci wapieni. Ujęcie to zaopatruje w wodę miejscowości: Wielgie, Dymek, Dębica, Piskornik.

W miejscowości Piskornik wykonano odwierty studzien głębinowych (miały one stanowić źródło zaopatrzenia w wodę dla Wielunia), których zasoby nie są eksploatowane, ale w każdej chwili po zbudowaniu stacji uzdatniania mogą być wykorzystane.

Sieć kanalizacyjna

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 11,6 km (na podst. danych GUS, na rok 2021). Ścieki odprowadzane są do gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Rudlicach, działającej od 1999 r. Projektowana zdolność oczyszczalni wynosi 127,00 m³/d, przy czym jej obciążenie hydrauliczne, łącznie ze ściekami dowożonymi, według danych z roku 2008 r. wynosiła 96 m³/d. Z oczyszczalni ścieków korzysta ok. 468 mieszkańców gminy, co stanowi niemal 10,5% udział ogólnej liczby mieszkańców (na podst. danych GUS, dane na rok 2020). Skanalizowane są miejscowości Ostrówek i Rudlice.

Tabela 6 Sieć kanalizacyjna w gminie Ostrówek

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	6,1	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	8,3	8,3	11,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	124	130	131	131	135	135	137	137	139	150
ścieki oczyszczone odprowadzone [dam ³]	56	57,0	57,0	67,0	67,0	43,0	47,0	52,0	52,0	50,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	432	452	453	453	466	463	468	464	468	-

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gospodarstwa, które nie posiadają przydomowych oczyszczalni ścieków gromadzą ścieki w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (szamb). Zbiorniki te są oczyszczane przez

prywatne, uprawnione podmioty gospodarcze. Według danych GUS w 2021 roku na terenie gminy było 668 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb).

Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona - gmina realizuje program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Na koniec 2021 roku na terenie gminy ich liczba wyniosła 287.

W 2021 roku według zapisów *Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok* gmina złożyła wniosek o dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na „Przebudowę stacji uzdatniania wody w Ostrówku”. Opracowano aktualizację projektu technicznego na: „Przebudowę stacji uzdatniania wody w Ostrówku.

Złożono także wniosek o dofinansowanie budowy kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Skrzywno, Rudlice Etap II.

W gminie zakończono budowę kanalizacji sanitarnej z przyłączami Nietuszyna Etap II – ilość przyłączy kanalizacyjnych – 46 szt. Gmina podpisała także umowę na dofinansowanie zadania ze środków PROW na Etap III – Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i przepompowni ścieków w miejscowości Nietuszyna.

INFRASTRUKTURA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych organizuje gmina. Odpady komunalne z terenu gminy Ostrówek odbierane są w postaci wyłącznie selektywnej, 100% posesji zamieszkałych prowadzi selektywną zbiórkę odpadów. Zbiórka jest prowadzona w systemie pojemnikowym z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło bezbarwne i kolorowe, odpady ulegające biodegradacji oraz pojemnik na pozostałości po segregacji.

Opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych naliczana jest na podstawie deklaracji składanej przez samego właściciela, bądź inną osobę władającą daną nieruchomością. Na dzień 31 grudnia 2021 roku zadeklarowanych było 3576 mieszkańców, 15 domków letniskowych. Spośród wszystkich mieszkańców kompostowało bioodpady w kompostowniku przydomowym 2849 mieszkańców, pozostali używali pojemników do zbiórki frakcji o kodzie odpadów 19 12 12. W 2021 r. odebrano od mieszkańców nieruchomości zamieszkałych odpady [Mg-ton]:

1 15 01 01 - Opakowania z papieru i tektury - 1,5000

2 15 01 06 - Zmieszane odpady opakowaniowe - 146,2600

3 15 01 07 - Opakowania ze szkła - 97,1000

4 20 02 01 - Odpady ulegające biodegradacji - 72,0800

5 20 02 03 - Inne odpady nieulegające biodegradacji - 34,1200

6 20 03 01- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - 642,5400

7 20 03 07 - Odpady wielkogabarytowe - 141,0200

Razem: 1134,62 Mg jest to wzrost o 255,3 Mg w porównaniu z rokiem 2020.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Ostrówku przyjmuje odpady komunalne zebrane w sposób selektywny wytworzone przez mieszkańców nieruchomości położonych na terenie gminy Ostrówek. PSZOK przyjął 17,84 Mg odpadów w roku 2021. W ramach opłaty można dostarczyć:

- odpady ulegające biodegradacji (tylko odpady zielone);
- przeterminowane leki;
- chemikalia;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- zużyte opony;
- popiół z palenisk gospodarstw domowych;
- papier;
- tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe;
- szkło.

Jak co roku na terenie gminy przeprowadzono objazdową zbiórkę odpadów wielkogabarytowych. Mieszkańcy pozbyli się łącznie 141,02 tony przedmiotów. Podstawowym zadaniem gminy w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości jest osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz osiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Corocznie Wójt przedkłada Marszałkowi Województwa Łódzkiego i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdanie z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Powyższe poziomy są osiągnięte, Gmina Ostrówek nie płaci kar za ich przekraczanie. Również ocena kontroli pod względem utrzymania porządku na terenie gminy prowadzona przez Inspekcję Sanitarną w Wieluniu w 2021 r. jest pozytywna.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi

Na terenie gminy Ostrówek funkcjonuje „*Gminny program usuwania azbestu z terenu Ostrówek*”, w 2021 roku gmina Ostrówek po raz kolejny uzyskała dotację, na zadanie w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest. W ramach zadania usunięto 289,23 Mg pokryć dachowych zawierające szkodliwy azbest, ze 136 posesji.

INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną. Wraz z rozwojem technologicznym, sieć telefonii stacjonarnej traci na znaczeniu na rzecz łączności bezprzewodowej oraz Internetu. Zakłada się, że w najbliższych latach proces ten będzie ulegał pogłębieniu. Stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane są w Ostrówku, Nietuszyńcu oraz dwa nadajniki w Wielgim.

W gminie przewiduje się rozwój sieci teleinformatycznych, w tym budowę sieci światłowodowych i objęcie nowo wyznaczonych terenów zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym

z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się na rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu²¹.

2.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Ostrówek jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną.

2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

„Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2).”²²

Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa - Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 30 czerwca 2022 roku, na obszarze gminy Ostrówek wyróżniono następujące zabytki nieruchome²³:

Wielgie

- zespół dworski, XIX:
  - dwór, nr rej.: 303 z 21.05.1982;
  - spichrz, nr rej.: 304 z 21.05.198

Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Rejestr zabytków archeologicznych (księga C) - stan na 20 lipca 2022 roku, na obszarze gminy Ostrówek wyróżniono następujące zabytki archeologiczne²⁴:

Okalew

- Osada;
- Grób;
- Cmentarzysko.

---

²¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Ostrówek

²² Narodowy Instytut Dziedzictwa www.nid.pl

²³ <https://nid.pl/wp-content/uploads/2022/07/LDZ-rej.pdf>

²⁴ <https://nid.pl/wp-content/uploads/2022/07/LDZ-rej.pdf>

Do najcenniejszych zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Ostrówek, wpisanych do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa łódzkiego zaliczyć należy:²⁵

Tabela 7 Zabytki wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA OBIEKTU	DATA CJA	NR REJESTRU	DATA WPISU DO REJESTRU
Kuźnica Rudlicka	Młyn wodno-elektryczny	1909 r.		
Ostrówek	Kościół parafialny p.w. Trójcy Przenajświętszej	1934-1938 r.		
Ostrówek	Cmentarz parafialny	1 poł. XIX w.		
Ostrówek	Dwór	pocz. XX w.		
Ostrówek	Park dworski	pocz. XX w.		
Ostrówek-Dobroszyny	Cmentarz ewangelicki	1 poł. XX w.		
Wielgie	Dwór	2 poł. XIX w.	303/A	21.05.1982
Wielgie	Park dworski	XIX w.		
Wielgie	Spichlerz	2 poł. XIX w.	304/A	21.05.1982

Źródło:

https://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr_i_wojewodzka_ewidencja_zabytkow_z_podzialem_na_powiaty,109
(odsłona z dnia 22.08.2022)

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 282 ze zm.) wójt (burmistrz, prezydent miasta) zobowiązany jest prowadzić gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Według zapisów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Ostrówek znajduje się 14 obiektów przedstawiających wartość historyczną i kulturową oraz szereg stanowisk archeologicznych.

2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

Ochrona środowiska prowadzona jest w gminie Ostrówek w oparciu o zasady i działania zapisane w poniższych dokumentach:

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek;*
- *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2027;*
- *Gminy program usuwania azbestu z terenu Gminy Ostrówek*

Według Raportu o stanie Gminy Ostrówek, w 2021 roku w gminie przeprowadzono zbiórkę pokryć dachowych zawierających azbest. Łącznie zebrano i unieszkodliwiono 289,23 Mg płyt azbestowych ze 136 posesji. Dotacja otrzymana ze środków WFOŚiGW w Łodzi wyniosła 99 538,00 zł co stanowiło 88,7% kosztu zadania, pozostałe 12 683,24 zł pochodziło z budżetu Gminy i było to 11,3% wartości zadania.

²⁵https://www.wuozlodz.pl/Rejestr_i_wojewodzka_ewidencja_zabytkow_z_podzialem_na_powiaty,109
(odsłona z dnia 28.10.2022r)

2.3. Sfera społeczna

2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Gmina Ostrówek należy do województwa łódzkiego, powiatu wieluńskiego, zamieszkuje ją 5,8% ludności powiatu.

Zgodnie z danymi GUS, na dzień 31.12.2021 r. liczba ludności faktycznie zamieszkałej na obszarze gminy Ostrówek wyniosła 4 445 osób (ostatnie dostępne dane statystyczne). Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 39 osób. Na przestrzeni badanych lat liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 151 osób. Wśród kobiet odnotowujemy spadek o 112 osób, natomiast wśród mężczyzn o 39 osób. W roku 2021 kobiety stanowiły 50,44% ogółu ludności.

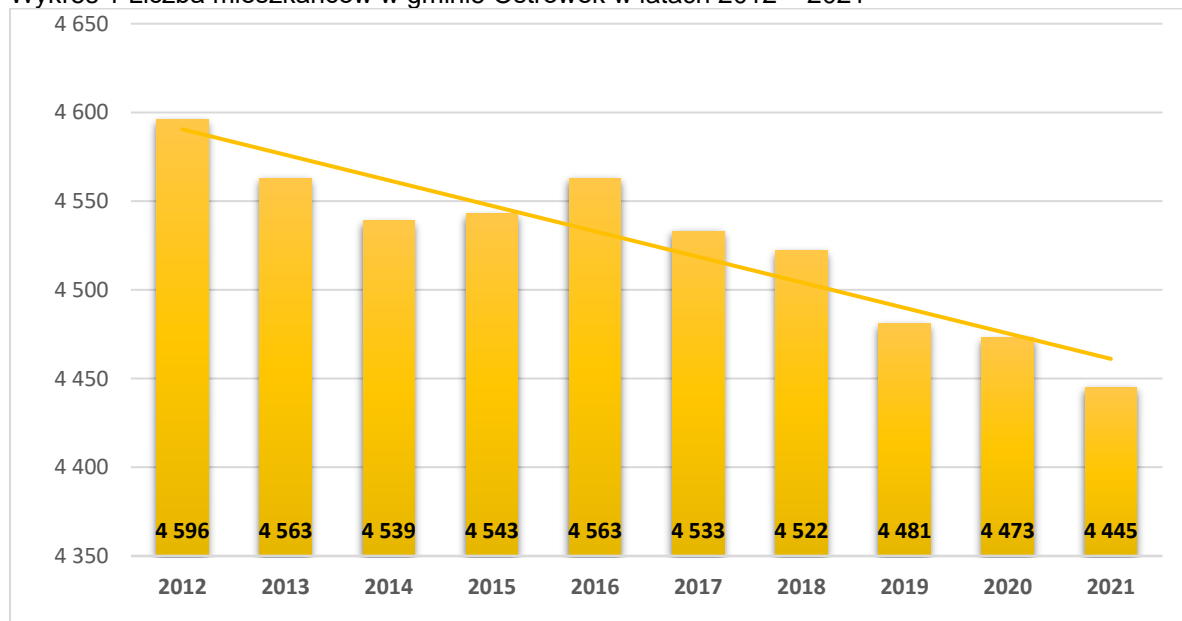
Tabela 8 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	4 596	4 563	4 539	4 543	4 563	4 533	4 522	4 481	4 473	4 445
kobiety	2 354	2 330	2 312	2 313	2 323	2 304	2 287	2 261	2 260	2 242
mężczyźni	2 242	2 233	2 227	2 230	2 240	2 229	2 235	2 220	2 213	2 203

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizowanych latach zauważalne są wahania w liczbie mieszkańców gminy. W roku 2012 liczba mieszkańców była najwyższa i wynosiła 4 596 osób. Najniższą liczbą odnotowano w 2021 roku, tj. 4 445 osób. Na przestrzeni badanych lat linia trendu jest malejąca, chociaż widoczne są wahania w liczbie mieszkańców rok do roku. Liczba mieszkańców w 2021 roku wynosi 4 445 i jest niższa o 151 osób w porównaniu z rokiem 2012.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Ostrówek pod względem ilości mieszkańców klasyfikuje się po środku analizowanych JST, najmniej mieszkańców jest w gminie Skomlin (3 260 osób) oraz w gminie Konopnica (3 704 osoby) w powiecie wieluńskim. Najwięcej mieszkańców wśród analizowanych gmin wiejskich liczy gmina Wierzchlas (6 533 osoby).

Tabela 9 Dynamika liczby ludności w latach 2012 - 2021 - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	120 410	120 057	119 622	119 268	119 009	118 692	118 240	117 674	116 918	115 959
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	7 327	7 272	7 257	7 227	7 222	7 189	7 219	7 164	7 131	7 050
Powiat wieluński	77 984	77 720	77 513	77 290	77 238	77 017	76 699	76 256	75 736	75 167
Biała	5 583	5 536	5 515	5 521	5 513	5 512	5 484	5 440	5 396	5 390
Czarnożyły	4 562	4 559	4 569	4 544	4 560	4 535	4 520	4 523	4 489	4 506
Konopnica	3 888	3 883	3 911	3 833	3 841	3 815	3 784	3 772	3 759	3 704
Mokrsko	5 376	5 422	5 465	5 437	5 428	5 399	5 410	5 401	5 359	5 283
Osjaków	4 812	4 810	4 810	4 770	4 772	4 768	4 798	4 738	4 740	4 743
Ostrówek	4 596	4 563	4 539	4 543	4 563	4 533	4 522	4 481	4 473	4 445
Pątnów	6 547	6 533	6 539	6 557	6 559	6 590	6 562	6 504	6 512	6 471
Skomlin	3 384	3 428	3 394	3 394	3 373	3 354	3 322	3 319	3 267	3 260
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	32 698	32 443	32 191	32 080	32 008	31 849	31 649	31 456	31 137	30 832
Wierzchlas	6 538	6 543	6 580	6 611	6 621	6 662	6 648	6 622	6 604	6 533
Powiat wierzuszowski	42 281	42 260	42 196	42 195	42 237	42 255	42 213	42 105	41 984	41 759
Lututów	4 616	4 615	4 645	4 628	4 606	4 600	4 598	4 596	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	4 559	4 558
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	2 524 651	2 513 093	2 504 136	2 493 603	2 485 323	2 476 315	2 466 322	2 454 779	2 437 970	2 416 902

Jednostka terytorialna	saldo	saldo %
Powiat sieradzki	-4 451	-3,70
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	-277	-3,78
Powiat wieluński	-2 817	-3,61
Biała	-193	-3,46
Czarnożyły	-56	-1,23
Konopnica	-184	-4,73
Mokrsko	-93	-1,73
Osjaków	-69	-1,43
Ostrówek	-151	-3,29
Pątnów	-76	-1,16
Skomlin	-124	-3,66
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	-1 866	-5,71
Wierzchlas	-5	-0,08
Powiat wierzuszowski	-522	-1,23
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-58	-1,26
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	-107 749	-4,27

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

We wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych odnotowano zmniejszenie się liczby ludności w roku 2021 w stosunku do roku 2012. Spadek ten w poszczególnych gminach wynosi:

- gmina miejsko – wiejska Złoczew (minus) – 277 osób (zmniejszenie o 3,78%);
- gmina Biała (minus) - 193 osoby (zmniejszenie o 3,46%);
- gmina Czarnożyły (minus) - 56 osób (zmniejszenie o 1,23%);

- gmina Konopnica (minus) – 184 osoby (zmniejszenie o 4,73%);
- gmin Mokrsko (minus) – 93 osoby (zmniejszenie o 1,73%);
- gmina Osjaków (minus) – 69 osób (zmniejszenie o 1,43%);
- gmina Ostrówek (minus) – 151 osób (zmniejszenie o 3,29%);
- gmina Pątnów (minus) – 76 osób (zmniejszenie o 1,16%);
- gmina Skomlin (minus) – 124 osoby (zmniejszenie o 3,66%);
- gmina miejsko – wiejska Wieluń (minus) – 1 866 osób (zmniejszenie o 5,71%);
- gmina Wierzchlas (minus) – 5 osób (zmniejszenie o 0,08%);
- gmina miejsko – wiejska Lututów (minus) – 58 osób (zmniejszenie o 1,26%).

W tym samym czasie w powiecie wieluńskim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 2 817 osób (-3,61%), w powiecie sieradzkim o 4 451 osób (-3,70%), w powiecie wierszowskim o 522 osoby (-1,23%), a w województwie łódzkim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 107 749 osób (- 4,27%).

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego). W latach poddanych analizie, przyrost naturalny w gminie Ostrówek był ujemny, co oznacza, iż liczba urodzeń żywych była niższa od liczba zgonów. Najniższą wartość ujemną odnotowano w roku 2014 (-42).

Tabela 10 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Ostrówek (stan w dniu 31XII) w latach 2012 – 2021

Ruch naturalny (osoba)	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe ogółem	48	36	33	38	44	36	31	35	30	33
Urodzenia żywe mężczyźni	23	17	15	20	25	18	19	24	15	13
Urodzenia żywe kobiety	25	19	18	18	19	18	12	11	15	20
Zgony ogółem	75	63	75	76	56	74	70	76	54	73
Zgony mężczyźni	44	29	36	43	30	42	35	45	27	31
Zgony kobiety	31	34	39	33	26	32	35	31	27	42
Przyrost naturalny ogółem	-27	-27	-42	-38	-12	-38	-39	-41	-24	-40
Przyrost naturalny mężczyźni	-21	-12	-21	-23	-5	-24	-16	-21	-12	-18
Przyrost naturalny kobiety	-6	-15	-21	-15	-7	-14	-23	-20	-12	-22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

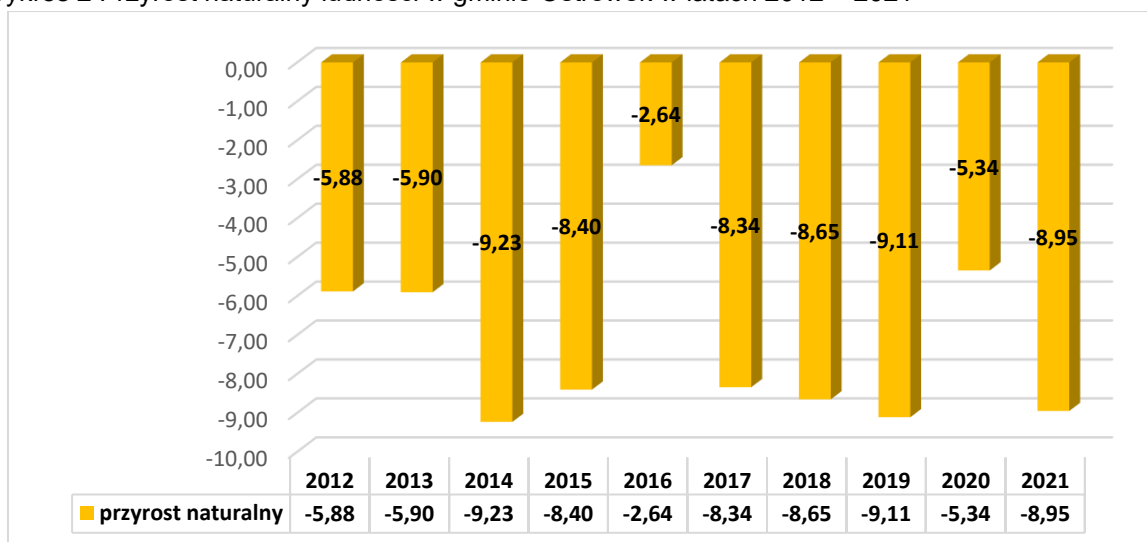
Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na strukturę ludności. Według danych GUS w gminie Ostrówek, w 2021 roku odnotowano 33 żywe urodzenia, w tym 13 mężczyzn i 20 kobiet. Na terenie gminy w roku 2021 odnotowano więcej zgonów niż żywych urodzeń (73 osoby), zatem przyrost naturalny jest ujemny (-40 osób). W analizowanych latach przyrost naturalny ogółem wynosi (-328 osób), w tym (-173 mężczyzn) oraz (-155 kobiet). Najniższa wartość wskaźnika na 1000 ludności w gminie została odnotowana w roku 2014 (-9,23).

Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie gminy Ostrówek (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021

Na 1000 ludności:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
urodzenia żywe	10,45	7,87	7,25	8,40	9,69	7,90	6,87	7,78	6,67	7,39
zgony	16,32	13,77	16,48	16,80	12,33	16,23	15,52	16,89	12,01	16,34
przyrost naturalny	-5,88	-5,90	-9,23	-8,40	-2,64	-8,34	-8,65	-9,11	-5,34	-8,95

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizie porównawczej w latach 2012 – 2021 przyrost naturalny, w prawie wszystkich analizowanych JST był przeważnie ujemny. Na tle gmin wyróżniają się gminy Złoczew i Mokrsko, w których to badana cecha przyjmuje dwukrotnie wartości dodatnie. Rosnący ujemny przyrost naturalny w województwie łódzkim na przestrzeni badanych lat pokazuje skalę problemu w regionie. W tabeli poniżej kolorem oznaczono wartości dodatnie przyrostu naturalnego, są to sporadyczne przypadki. Ujemny przyrost naturalny w gminie Ostrówek nie jest zatem cechą wyjątkową gminy i dotyczy całego powiatu wieluńskiego, jest również charakterystyczny dla powiatów sieradzkiego i wierzuszowskiego oraz dla całego województwa łódzkiego.

Tabela 12 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek w gminach ościennych, powiecie wieluńskim, sieradzkim i wierzuszowskim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	-2,06	-2,35	-1,39	-1,44	-1,24	-1,65	-2,06	-2,42	-4,39	-5,25
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	-2,99	-1,92	0,41	-2,75	-1,66	-0,83	2,08	-1,53	-2,95	-6,20
Powiat wieluński	-1,47	-1,50	-2,28	-2,94	-1,79	-2,25	-2,89	-3,13	-4,98	-5,31
Biała	-0,18	-1,26	-2,35	-1,27	-1,09	-1,45	-3,28	-2,92	-5,35	-2,96
Czarnożyły	-1,53	-5,70	-4,17	-1,53	-3,74	-4,40	-4,42	-3,98	-3,32	-5,13
Konopnica	-3,35	-6,17	-1,29	-9,54	-2,88	-7,31	-4,21	-2,38	-6,14	-10,97
Mokrsko	0,56	3,16	-1,29	-2,39	-3,50	-2,95	-1,67	-2,97	-5,93	-6,00
Osjaków	-3,96	-1,66	-2,71	-3,55	-2,72	-1,05	-4,20	-2,52	-2,96	-5,49
Ostrówek	-5,88	-5,90	-9,23	-8,40	-2,64	-8,34	-8,65	-9,11	-5,34	-8,95
Pątnów	-1,07	0,00	-1,07	-1,22	-3,06	1,83	0,00	-2,15	-1,99	-5,09
Skomlin	-3,24	0,29	-6,44	-4,43	-2,95	-4,47	-2,99	0,00	-7,52	-5,52
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	-0,21	-1,08	-0,90	-2,18	-0,84	-1,69	-2,40	-2,76	-6,07	-4,39
Wierzchlas	-3,96	-1,22	-3,05	-2,27	-0,45	-0,15	-2,10	-3,92	-2,12	-5,47

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat wierzuszowski	-2,08	-0,69	-0,33	-0,78	-0,76	0,02	-0,62	-0,74	-3,78	-4,95
Lututów	-1,29	-0,43	-1,95	-0,43	-1,08	-0,22	-1,96	-0,22	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	-5,24	-3,73
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64	-6,09	-7,60

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową.

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrówkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności”.²⁶

Tabela 13 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

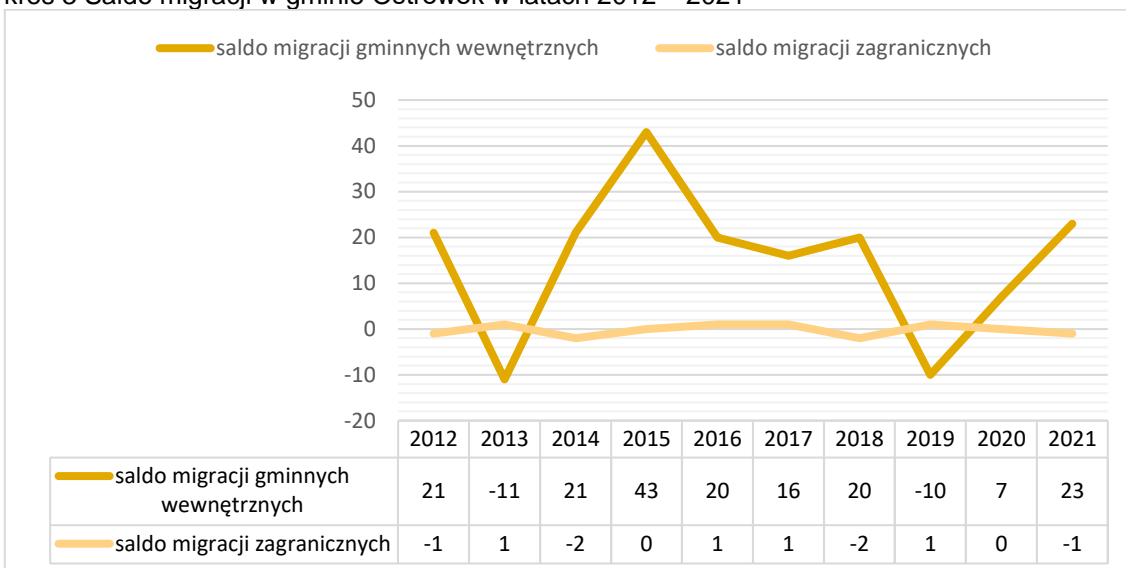
Migracje na pobyt stały	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	69	40	61	64	56	52	63	43	39	68
Zameldowania z zagranicy ogółem	0	1	0	0	1	1	3	1	0	0
Zameldowania ogółem	69	41	61	64	57	53	66	44	39	68
Wymeldowania w ruchu wew.	48	51	40	21	36	36	43	53	32	45
Wymeldowania za granicę	1	0	2	0	0	0	5	0	0	1
Wymeldowania ogółem	49	51	42	21	36	36	48	53	32	46
Saldo migracji ogółem	20	-10	19	0	21	17	18	-9	7	22
Saldo migracji wewnętrznych	21	-11	21	43	20	16	20	-10	7	23
Saldo migracji zagranicznych	-1	1	-2	0	1	1	-2	1	0	-1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), bd*.- brak danych

W gminie Ostrówek w 2021 roku saldo migracji (ogółem) odnotowujemy na poziomie plus (+22) osoby. Liczba osób zameldowanych w roku 2021 ogółem to 68 osób, natomiast wymeldowanych to 46 osób. Zmiany miejsca zamieszkania występują głównie w obrębie kraju, regionu. Najwięcej osób wyprowadziło się z terenu gminy w roku 2013 (10 osób). Wymeldowania w ruchu wewnętrznym w gminie w ostatnich latach, kształtują się na podobnym poziomie. Według danych GUS saldo migracji zagranicznych kształtuje się na poziomie od (-2) do (+1).

²⁶ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Wykres 3 Saldo migracji w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wartość salda migracji wewnętrznych w analizowanych latach przyjmowała wartości naprzemienne od (-11) w roku 2013 do (+43) w roku 2015. Należy jednak zauważyć, iż bilans salda migracji wewnętrznych na przestrzeni analizowanych lat jest dodatni i wynosi (+150) mieszkańców. Wartość salda migracji zagranicznych w analizowanym okresie jest ujemna i wynosi (-2). Wskazane powyżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej ludzi zdecydowało się na zamieszkanie w gminie Ostrówek.

Tabela 14 Saldo migracji ogółem w gminie Ostrówek w gminach ościennych, powiecie wieluńskim, sieradzkim i wierzuszowskim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	-174	-287	-303	bd*	-207	-203	-223	-281	-371	-312
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	-16	-45	-4	bd*	-29	-32	10	-50	-30	-20
Powiat wieluński	-105	-191	-112	bd*	-55	-64	-181	-219	-141	-192
Biała	3	-8	-8	bd*	-11	-7	-22	-17	-22	4
Czarnożyły	5	19	9	bd*	12	-5	-14	24	4	7
Konopnica	12	19	3	bd*	10	-7	-7	3	-7	-23
Mokrsko	-7	0	26	bd*	6	-14	13	-27	1	-29
Osjaków	1	4	25	bd*	-4	13	17	-39	1	22
Ostrówek	20	-10	19	bd*	21	17	18	-9	7	22
Pątnów	6	0	-9	bd*	21	1	-15	-54	0	-26
Skomlin	-5	15	-7	bd*	-20	-8	-22	-3	-7	-8
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	-130	-223	-194	bd*	-109	-76	-152	-105	-110	-142
Wierzchlas	-10	-7	24	bd*	19	22	3	8	-8	-19
Powiat wierzuszowski	-45	-17	-31	bd*	16	1	-6	-53	8	-39
Lututów	-60	-2	5	bd*	-6	-9	1	-18	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	bd*	-	-	-	-	-6	-14
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	-1 828	-2 678	-2 045	bd*	-1 417	-1 789	-1 859	-2 510	-1 672	-2 143

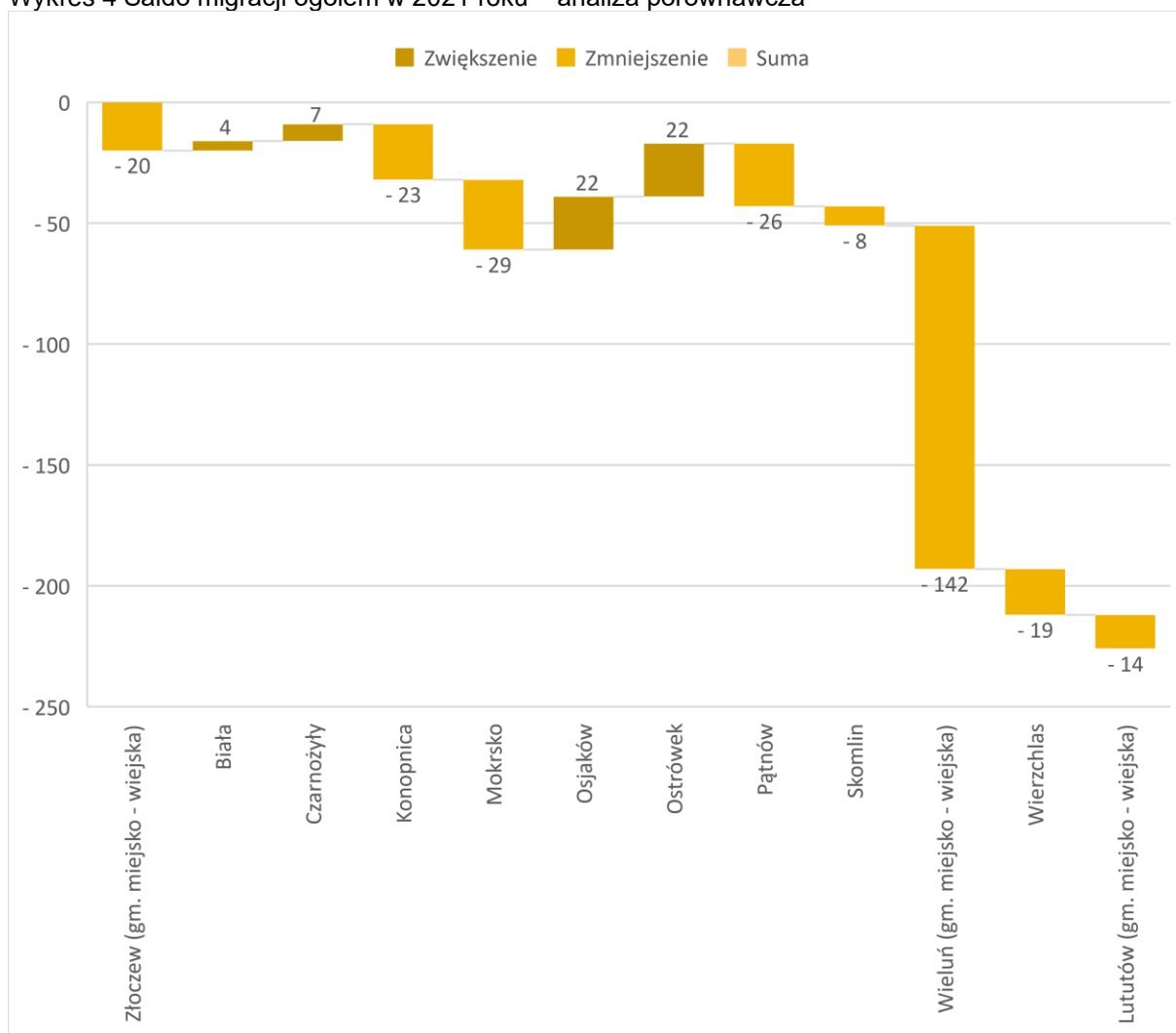
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźnik salda migracji dla województwa łódzkiego nie napawa optymizmem, gdyż w latach poddanych analizie przyjmuje wyłącznie wartości ujemne. Wśród gmin wiejskich kształtuje się różnie, przyjmując wartości od (-60) do (+26). Gminami, w której wskaźnik salda migracji ogółem w latach

poddanych analizie jest w sumie dodatni są: Czarnożyły (+61), Konopnica (+3), Osjaków (+40), Ostrówek (+105) i Wierzchlas (+32). Powiat wieluński i sieradzki oraz województwo łódzkie co roku odnotowują ujemne saldo migracji. W powiecie wieruszowskim w latach 2016 –2017 oraz w roku 2020 saldo było dodatnie.

W roku 2021 wartość wskaźnika salda migracji ogółem w otoczeniu gminy Ostrówek kształtowała się następująco:

Wykres 4 Saldo migracji ogółem w 2021 roku – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Saldo migracji dla gminy Ostrówek w roku 2021 wyniosło (+22) osoby, takie samo saldo odnotowała gmina Ostrówek i jest to najwyższy dodatni wynik spośród analizowanych JST. Dodatnie saldo migracji w 2021 roku odnotowały także gminy Biała i Czarnożyły. Najtrudniejsza sytuacja jest w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń, gdzie wskaźnik w poszczególnych latach przyjmuje wartości ujemne, w roku 2021 (-142), w sumie w ciągu badanych lat z gminy wyemigrowało 1260 osób, które zapewne wybierają inne ościennie gminy do zamieszkania.

Istnieje kilka czynników determinujących ruch migracyjny społeczeństwa, zalicza się do nich:²⁷

- czynniki demograficzne, takie jak wiek, płeć i stan cywilny;
- czynniki pozademograficzne: ekonomiczne, polityczne, etniczne, społeczne i kulturowe.

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Osoby w wieku produkcyjnym dzielimy na dwie kategorie: osoby mobilne oraz osoby niemobilne. Osoby mobilne charakteryzują się gotowością do podjęcia zmian w swoim życiu zawodowym, zmianą pracy, stanowiska pracy, chęcią przekwalifikowania się, nabycia nowych umiejętności.

Osoby znajdujące się w przedziale wiekowym produkcyjnym niemobilnym to osoby, które nie wykazują chęci do zmiany pracy, stanowiska pracy, nie są zainteresowane zdobyciem nowych kwalifikacji zawodowych.

Tabela 15 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku (stan w dniu 31XII)										
Ludność w wieku:	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przedprodukcyjnym ogółem (17 lat i mniej)	894	875	846	854	840	804	787	776	763	740
Produkcyjnym ogółem	2847	2818	2821	2819	2831	2807	2782	2745	2722	2711
Produkcyjnym mobilnym	1778	1757	1749	1732	1746	1742	1736	1695	1672	1633
Produkcyjnym niemobilnym	1069	1061	1072	1087	1085	1065	1046	1050	1050	1078
Poprodukcyjnym ogółem	855	870	872	870	892	922	953	960	988	994
W % ogółem ludność w wieku:										
przedprodukcyjnym	19,5	19,2	18,6	18,8	18,4	17,7	17,4	17,3	17,1	16,6
produkcyjnym	61,9	61,8	62,2	62,1	62,0	61,9	61,5	61,3	60,9	61,0
poprodukcyjnym	18,6	19,1	19,2	19,2	19,5	20,3	21,1	21,4	22,1	22,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z powyższych danych wynika, że w latach 2012 - 2021 w gminie Ostrówek obserwujemy:

- zmniejszenie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 154 osoby (17,23%);
- zmniejszenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym o 136 osób (4,78%);
- zwiększenie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 139 osób (16,26%).

W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 61,00% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym osiągając 22,4% społeczeństwa i stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do 16,6% w roku 2021. Zmiany w strukturze wieku ludności (wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym) dają podstawy do twierdzenia, że proces ten będzie postępował. Problem dotyczy większości gmin województwa łódzkiego. Proporcje ekonomicznych grup wieku w gminach

²⁷ „Materiały dydaktyczne Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” ww.demografia.uni.lodz.pl

ościennych, powiecie wieluńskim, sieradzkim, wieruszowskim oraz województwie kształtują się następująco:

Tabela 16 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r. – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		liczba	udział %	liczba	udział %	Liczba	udział %
Powiat sieradzki	115 959	20 557	17,7	69 078	59,6	26 324	22,7
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	7 050	1 332	18,9	4 260	60,4	1 458	20,7
Powiat wieluński	75 167	13 264	17,6	44 603	59,3	17 300	23,0
Biała	5 390	994	18,4	3 250	60,3	1 146	21,3
Czarnożyły	4 506	835	18,5	2 714	60,2	957	21,2
Konopnica	3 704	636	17,2	2 146	57,9	922	24,9
Mokrsko	5 283	1 005	19,0	3 184	60,3	1 094	20,7
Osjaków	4 743	932	19,7	2 790	58,8	1 021	21,5
Ostrówek	4 445	740	16,6	2 711	61,0	994	22,4
Pątnów	6 471	1 216	18,8	3 974	61,4	1 281	19,8
Skomlin	3 260	625	19,2	1 980	60,7	655	20,1
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	30 832	5 148	16,7	17 867	57,9	7 817	25,4
Wierzchnias	6 533	1 133	17,3	3 987	61,0	1 413	21,6
Powiat wieruszowski	41 759	7 726	18,5	25 211	60,4	8 822	21,1
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	4 558	906	19,9	2 688	59,0	964	21,1
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	2 416 902	414 183	17,1	1 399 155	57,9	603 564	25,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli powyżej wyłoniono do analizy porównawczej dane wojewódzkie, powiatowe, jednostki samorządu terytorialnego w granicach administracyjnych powiatu wieluńskiego oraz gminy graniczące z gminą Ostrówek. Kolorem żółtym zaznaczono wskaźniki o najwyższych, zaś kolorem niebieskim o najniższych wartościach udziału % ludności w danej grupie wieku.

Najwyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w gminie miejsko – wiejskiej Lututów tj. 19,9%, natomiast najniższy w gminie Ostrówek 16,6%. W powiecie wieluńskim wynosi on 17,6%, a w województwie łódzkim 17,1%.

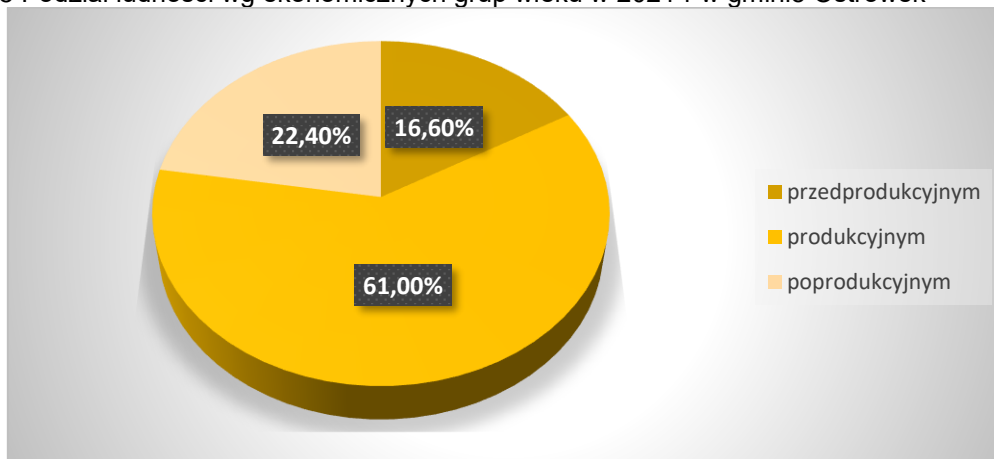
Najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym przypada w gminie Pątnów 61,4% ogółu ludności w gminie, najniższy w gminach Konopnica i Wieluń 57,9% ogółu ludności. W powiecie wieluńskim wynosi 59,3% a w województwie łódzkim 57,9%.

Największy udział % osób w wieku poprodukcyjnym wśród jednostek samorządu terytorialnego zaobserwowano w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń 25,4% oraz w województwie łódzkim tj. 25,0%, natomiast najniższy przypada na gminę wiejską Pątnów tj. 19,8%.

W gminie Ostrówek udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawia się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 16,6% ogółu ludności w gminie,
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 61,00% ogółu ludności w gminie,
- ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 22,40% ogółu ludności w gminie.

Wykres 5 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r w gminie Ostrówek

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźniki w gminie były niższe od średniej dla powiatu wieluńskiego i województwa w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Natomiast wartość wskaźnika dla grupy osób w wieku produkcyjnym w gminie jest wyższa.

Ze strukturą wieku i płci ludności jest powiązany również wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności, czyli ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla gminy Ostrówek wskaźnik ten w roku 2021 według danych GUS, wynosi 36,7 osób i jest niższy od wskaźnika dla powiatu wieluńskiego (38,8 osób) oraz niższy od wskaźnika obciążenia ekonomicznego ludności dla województwa (43,1 osób). Im przedmiotowy wskaźnik jest wyższy, tym sytuacja demograficzna obszaru, z punktu widzenia ekonomicznego jest trudniejsza i świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Systematyczny przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym powoduje silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku).

Podsumowanie:

Stan i struktura ludności w obrębie gminy Ostrówek są podobne do sytuacji, jaka panuje w obrębie województwa łódzkiego. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się, podobnie jak w większości analizowanych JST, również przyrost naturalny w gminie Ostrówek w analizowanych latach jest ujemny. Saldo migracji w gminie przyjmuje w poszczególnych latach wartości zróżnicowane od ujemnych do dodatnich, ale bilans migracji jest dodatni i wynosi (+105) mieszkańców. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie osób ogółem był niższy od liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W powiatach wieluńskim, sieradzkim, wierszowski oraz w całym województwie łódzkim udział osób w wieku przedprodukcyjnym był również niższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Kolejne lata nie przedstawiają się zatem optymistycznie, jest to związane z obecną sytuacją epidemiologiczną w Polsce i na świecie. W roku 2020 zanotowano dużą umieralność ludzi z powodu wirusa SARS - Covid 19, przy jednoczesnym spadku ilości porodów. Ujemny przyrost

naturalny jest zatem jednym z głównych problemów gminy w wymiarze społecznym i gospodarczym. Problem dotyczy ogólnie całej Polski.

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

Prognozy GUS²⁸ wykonane w 2017 roku (na podstawie danych z lat 2013 – 2014) wskazują, iż liczba ludności zamieszkującej gminę Ostrówek do roku 2030 będzie stopniowo rosła. Są to jednak pewne przypuszczenia, które nie muszą się sprawdzić, a zważywszy na fakt, iż w 2021 roku liczba mieszkańców wynosiła 4 445, a w prognozie założono dla tego roku liczbę 4 644 mieszkańców, można przypuszczać że raczej się nie sprawdzi, gdyż prognoza była przeszacowana o 199 osób.

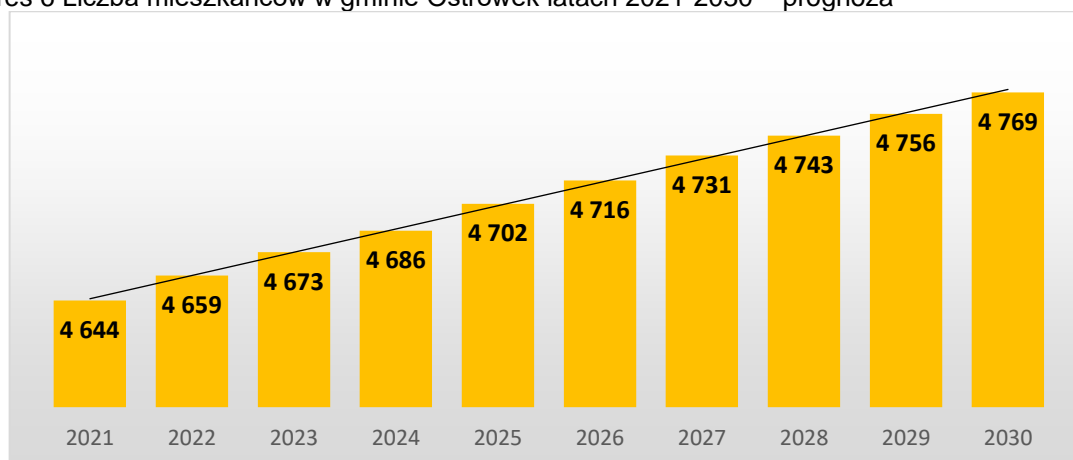
Należy także wziąć pod uwagę fakt, iż rozpoczęta w 2020 roku pandemia koronawirusa Covid -19 niesie ze sobą wysoką liczbę zgonów, może również prowadzić do zmniejszenia liczby urodzeń. Poniżej zaprezentowano prognozę na lata 2021 – 2030, czyli w czasie obejmującym ostatnie dostępne dane statystyczne oraz czas obowiązywania przedmiotowej Strategii.

Tabela 17 Prognoza liczby ludności w gminie Ostrówek

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ogółem	4 644	4 659	4 673	4 686	4 702	4 716	4 731	4 743	4 756	4 769
mężczyźni	2 275	2 279	2 280	2 287	2 295	2 303	2 313	2 321	2 328	2 334
kobiety	2 369	2 380	2 393	2 399	2 407	2 413	2 418	2 422	2 428	2 435

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 6 Liczba mieszkańców w gminie Ostrówek latach 2021-2030 – prognoza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej prognozowanej liczby mieszkańców w latach 2021 - 2030. W żadnej z gmin nie prognozuje się drastycznych zmian w liczbie mieszkańców. Jednak przedstawione prognozy nie napawają optymizmem, gdyż w aż 8 z 11 analizowanych JST według prognoz zmaleje liczba ludności. Największy spadek spodziewany jest w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń (-6,64%), następnie w gminach: Konopnica (-3,70%), Lututów (-1,82%), Złoczew (-1,80%),

²⁸ „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050.”

Skomlin (-1,55%), Czarnożyły (-1,50%), Biała (-1,06%), Mokrsko (-1,00%), Wierzchlas (-0,14%). Wzrost liczby mieszkańców spodziewany jest w gminach wiejskich: Ostrówek (+2,69%), Osjaków (+1,33%), Pątnów (+0,18%).

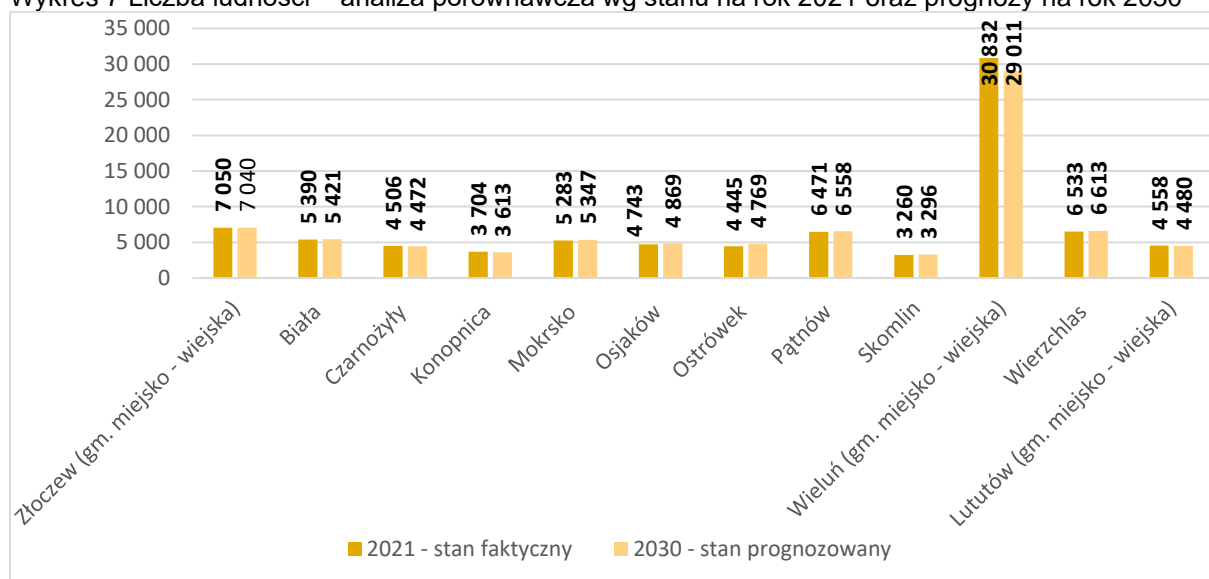
Tabela 18 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021 – 2030 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Saldo	w %
Powiat sieradzki												
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	7 169	7 158	7 147	7 135	7 122	7 104	7 088	7 073	7 058	7 040	-129	-1,80
Powiat wieluński												
Biała	5 479	5 475	5 468	5 463	5 457	5 452	5 447	5 439	5 431	5 421	-58	-1,06
Czarnożyły	4 540	4 535	4 532	4 525	4 519	4 511	4 501	4 487	4 478	4 472	-68	-1,50
Konopnica	3 752	3 732	3 717	3 702	3 685	3 670	3 653	3 640	3 627	3 613	-139	-3,70
Mokrsko	5 401	5 395	5 390	5 385	5 377	5 373	5 364	5 357	5 352	5 347	-54	-1,00
Osjaków	4 805	4 814	4 823	4 831	4 839	4 847	4 853	4 861	4 866	4 869	64	1,33
Ostrówek	4 644	4 659	4 673	4 686	4 702	4 716	4 731	4 743	4 756	4 769	125	2,69
Pątnów	6 546	6 544	6 547	6 548	6 551	6 550	6 554	6 560	6 558	6 558	12	0,18
Skomlin	3 348	3 344	3 340	3 334	3 328	3 321	3 314	3 308	3 302	3 296	-52	-1,55
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	31 074	30 873	30 665	30 450	30 228	29 997	29 765	29 524	29 271	29 011	-2 063	-6,64
Wierzchlas	6 622	6 623	6 626	6 627	6 627	6 628	6 629	6 625	6 618	6 613	-9	-0,14
Powiat wierzusowski												
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	4 563	4 553	4 544	4 535	4 525	4 518	4 510	4 499	4 490	4 480	-83	-1,82

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej dla roku 2021 - stan faktyczny i roku 2030 - stan prognozowany. Porównanie pokazuje, iż ilość gmin w których prognozowany jest spadek liczby ludności ulegnie zmianie i zmniejszy się do 5. Zauważalne są zmiany procentowe wynikające z porównania ilości mieszkańców prognozowanych ze stanem faktycznym w roku 2021. Według tego porównania liczba mieszkańców gminy miejsko – wiejskiej Wieluń w 2030 roku zmniejszy się o (-5,91%), a gminy Ostrówek wzrośnie o (7,29%). Pozostałe wskaźniki nie odbiegają znacząco od przedstawionych powyżej.

Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2021 oraz prognozy na rok 2030

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

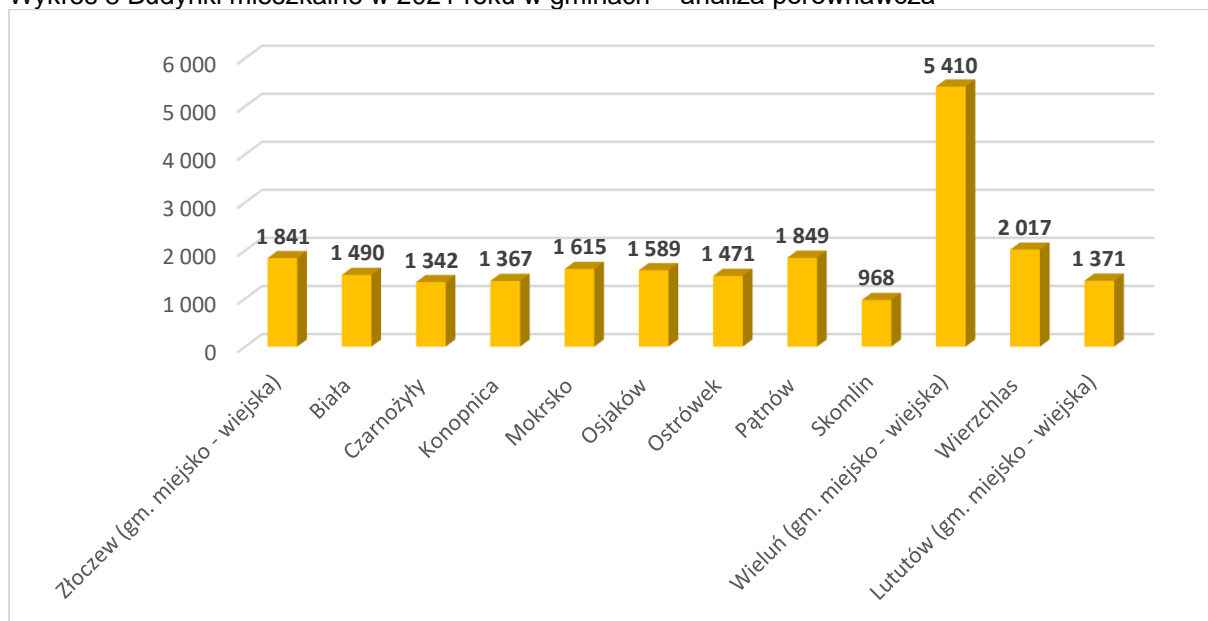
Podstawowe obiekty infrastruktury społecznej wpływające na warunki i jakość życia mieszkańców gminy Ostrówek funkcjonują w mieście Wieluń. Należą do nich: siedziba państwowej straży pożarnej, siedziby banków, samorządowe instytucje społeczne, obiekty oświaty szczebla ponadpodstawowego, stadion sportowy, sklepy, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

ZABUDOWA, CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

Na obszarze gminy dominującym typem zabudowy jest zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Uzupełnia ją zabudowa usługowa, w szczególności usługi handlu, usługi kultu religijnego oraz strażnice OSP. Najważniejsze dla mieszkańców funkcje usługowe: administracja, ochrona zdrowia, oświata i handel zlokalizowane są w Ostrówku. W pozostałych wsiach obecność funkcji usługowej ogranicza się do placówek oświatowych (Skrzynno, Okalew, Janów, Wielgie) oraz usług służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców. Funkcja produkcyjna ma w gminie znaczenie marginalne²⁹.

W 2021 roku w gminie znajdowało się 1471 budynków mieszkalnych. W gminach ościennych porównywalna ilość zabudowy mieszkaniowej zlokalizowana była w gminie Biała (1490).

Wykres 8 Budynki mieszkalne w 2021 roku w gminach – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2020 roku w gminie Ostrówek przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 91,3 m², natomiast na 1 osobę przypadło 30,3 m². Dla porównania – w powiecie wieluńskim powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 81,1 m², a na 1 osobę przypadało 30,4 m², zatem wartość wskaźnika – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie jest wyższa od powiatu,

²⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrówek

natomiast powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę w gminie jest niższa. W porównaniu z województwem łódzkim, oba wskaźniki są wyższe. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 331,5 - jest to średnia wartości wskaźnika spośród analizowanych gmin. W powiecie wieluńskim wynosi 344,4 i jest o 12,9 wyższa od wskaźnika dla gminy Ostrówek.

W powiecie wieluńskim w porównaniu do powiatu sieradzkiego odnotowano:

- wyższą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania (+6,5 m²),
- wyższą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (+2,3 m²),
- więcej mieszkań na 1000 mieszkańców (+0,3).

W porównaniu do powiatu wierzuszowskiego odnotowano:

- niższą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania (-7,7 m²),
- niższą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (-1,7 m²),
- więcej mieszkań na 1000 mieszkańców (+9,3).

W porównaniu do województwa łódzkiego odnotowano:

- większą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania (+18,2 m²),
- większą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (+0,5 m²),
- mniej mieszkań na 1000 mieszkańców (-83,4).

Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe w 2020 roku – analiza porównawcza

Gmina	Mieszkania	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na mieszkanie	Budynki mieszkalne
Powiat sieradzki	40 235	344,1	81,6	28,1	4,01	2,91	26 226
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	2 328	326,5	81,6	26,6	4,10	3,06	1 841
Powiat wieluński	26 086	344,4	88,1	30,4	4,24	2,90	19 118
Biała	1 542	285,8	108,6	31,0	4,77	3,50	1 490
Czarnożyły	1 392	310,1	97,6	30,3	4,41	3,22	1 342
Konopnica	1 451	386,0	90,3	34,9	4,21	2,59	1 367
Mokrsko	1 658	309,4	97,1	30,0	4,53	3,23	1 615
Osjaków	1 593	336,1	94,0	31,6	4,28	2,98	1 589
Ostrówek	1 483	331,5	91,3	30,3	4,37	3,02	1 471
Pątnów	1 769	271,7	108,0	29,3	4,72	3,68	1 849
Skomlin	960	293,8	99,2	29,2	4,58	3,40	968
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	12 230	392,8	76,1	29,9	3,96	2,55	5 410
Wierzchlas	2 008	304,1	100,9	30,7	4,55	3,29	2 017
Powiat wierzuszowski	14 070	335,1	95,8	32,1	4,53	2,98	11 625
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	1 572	344,8	91,8	31,7	4,31	2,90	1 371
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	1 042 856	427,8	69,9	29,9	3,61	2,34	468 071

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zasobach mieszkaniowych w gminie Ostrówek przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2020 roku wynosiła 91,3 m², w porównaniu do innych JST była to średnia wartości wskaźnika, wyższa od wskaźnika dla powiatu wieluńskiego, sieradzkiego i województwa łódzkiego. W powiecie wierzuszowskim wartość ta była wyższa. Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania charakterystyczna jest dla obszarów wiejskich. Im bardziej zurbanizowany teren, tym wskaźnik ten maleje.

Według Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok, w gminie brak jest mieszkań komunalnych, gmina nie dysponuje lokalami socjalnymi.

W gminie Ostrówek z roku na rok powoli, ale systematycznie przybywa mieszkań, zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę. Coraz więcej jest również mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne. Wskazują na to dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrówek w latach 2011 – 2020

ZASOBY MIESZKANIOWE		lata									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania		1 413	1 421	1 426	1 431	1 437	1 445	1 451	1 464	1 473	1 483
Przeciętna powierzchnia użytkowa:											
1 mieszkania	m ²	87,2	87,6	87,9	88,5	88,8	89,0	89,2	90,2	90,8	91,3
na 1 osobę	m ²	26,8	27,1	27,5	27,9	28,1	28,2	28,6	29,2	29,8	30,3
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:											
wodociąg	mieszk.	1 208	1 216	1 222	1 229	1 235	1 243	1 250	1 265	1 274	1 284
ustęp splukiwany	mieszk.	1 079	1 087	1 093	1 101	1 108	1 116	1 123	1 139	1 148	1 159
łazienka	mieszk.	975	983	989	998	1 005	1 013	1 021	1 038	1 047	1 058
centralne ogrzewanie	mieszk.	825	833	839	848	855	863	871	887	896	907
gaz z sieci	mieszk.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań											
wodociąg		85,5	85,6	85,7	85,9	85,9	86,0	86,1	86,4	86,5	86,6
ustęp splukiwany		76,4	76,5	76,6	76,9	77,1	77,2	77,4	77,8	77,9	78,2
łazienka		69,0	69,2	69,4	69,7	69,9	70,1	70,4	70,9	71,1	71,3
centralne ogrzewanie		58,4	58,6	58,8	59,3	59,5	59,7	60,0	60,6	60,8	61,2
gaz z sieci		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminie Ostrówek (dane 2012-2021)											
z wodociągu		82,6	82,7	86,1	86,2	86,5	86,5	86,6	86,8	86,9	87,0
z kanalizacji		9,4	9,9	10,0	10,0	10,2	10,2	10,3	10,4	10,5	11,1
z gazu		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Warunki życia mieszkańców w gminie są dobre, większość mieszkań jest wyposażonych we wskazane instalacje techniczno-sanitarne. Z roku na rok przybywa mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne, oprócz instalacji gazowych z sieci. W 2020 roku w gminie Ostrówek:

- 86,6% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej;
- 78,2% mieszkań było wyposażonych w ustęp splukiwany;
- 71,3% mieszkań było wyposażonych w łazienkę;
- 61,2% mieszkań miało podłączone centralne ogrzewanie;

Tabela 21 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2020 roku w gminie Ostrówek oraz gminach ościennych – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	wodociąg	ustęp splukiwany	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Powiat sieradzki	92,7	86,7	83,1	74,1	2,1
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	93,6	85,4	79,9	65,5	0,0
Powiat wieluński	94,5	88,7	85,2	78,2	1,3
Biała	92,5	85,9	82,3	71,1	0,0
Czarnożyły	93,7	83,9	80,4	72,3	0,3
Konopnica	87,8	79,6	74,4	62,6	0,0
Mokrsko	91,5	83,4	79,7	72,9	0,9

Jednostka terytorialna	wodociąg	ustęp spłukiwany	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Osjaków	88,6	81,0	76,1	62,9	0,1
Ostrówek	86,6	78,2	71,3	61,2	0,0
Patnów	92,2	84,9	80,4	71,9	0,0
Skomlin	93,4	80,4	73,9	69,8	0,0
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	98,0	95,3	93,2	88,6	2,4
Wierzchlas	95,4	85,8	81,8	74,0	1,3
Powiat wierzuszowski	93,6	88,4	84,7	76,1	4,3
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	87,0	78,8	73,9	59,2	0,0
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	94,9	89,6	86,0	78,0	45,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Według przedstawionej analizy, najwięcej mieszkań wyposażonych w gminach: w wodociąg (98,0%), ustęp spłukiwany (95,3%), łazienkę (93,2%), centralne ogrzewanie (88,6%) a także gaz (2,4%) jest w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń. Gmina Ostrówek pod względem mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp spłukiwany i łazienkę jest na ostatnim miejscu wśród analizowanych gmin wiejskich. W przypadku centralnego ogrzewania tylko, w gminie miejsko – wiejskiej Lututów jest mniej mieszkań w nie wyposażonych.

Sytuacja mieszkaniowa w gminie Ostrówek systematycznie się polepsza. Liczba mieszkań w gminie przez ostatnie 10 lat wzrosła o 70. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania również rośnie, w 2011 r. wynosiła 87,2 m², natomiast w 2020 r. – 91,3 m². Mieszkania w gminie Ostrówek zazwyczaj mają 4 pokoje, przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w 2020 r. wyniosła 4,37. W jednym mieszkaniu w 2020 r. średnio mieszkało 3,02 osoby, na 1 osobę przypadało 30,3 m² powierzchni użytkowej.

Podsumowując, warunki mieszkaniowe w gminie Ostrówek są dobre, chociaż mieszkania są poniżej przeciętnej wyposażone w instalacje w porównaniu z pozostałymi gminami wiejskimi powiatu wieluńskiego. Mankamentem jest niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna i brak sieci gazowej, co ma znaczny wpływ na jakość życia mieszkańców, ale także na stan środowiska przyrodniczego.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej w gminie Ostrówek nie jest dynamiczny i kształtuje się na poziomie kilku mieszkań na rok.

SPORT I REKREACJA

Jakość życia mieszkańców uzależniona jest również od infrastruktury sportu i rekreacji. Mogą one bowiem służyć wypełnieniu czasu wolnego mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży. Gmina dysponuje dobrze rozbudowaną i dostępną bazą sportową o charakterze podstawowym. Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Ostrówek służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu.

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się m.in. następujące obiekty:

- 2 pełnowymiarowe, wielofunkcyjne boiska sportowe w Ostrówku i Skrzynnie;
- boisko do siatkówki w Okalewie;
- boisko sportowe oraz kompleks rekreacyjny z ekomuzeum i arboretum w Ostrówku;
- boiska sportowe i sale gimnastyczne w szkołach;

- siłownie zewnętrzne w miejscowościach: Wielgie, Wola Rudlicka, Niemierzyn, Ostrówek;
- place zabaw.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie uczniowskie kluby sportowe i stowarzyszenia:

- Uczniowski Klub Sportowy „UKS Ostrówek”;
- Klub sportowy UMKS „Ostrowia”.

Władze gminy nieustannie podejmują działania zmierzające do wzbogacenia infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. W celach rekreacyjnych mieszkańcy gminy mają do dyspozycji ww. obiekty sportowe oraz siłownie zewnętrzne, zaś dzieci mogą korzystać z kilku placów zabaw.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na jakość życia mieszkańców wpływa również poziom bezpieczeństwa publicznego. W powiecie wieluńskim działają Centra Reagowania Kryzysowego, które powołane są do zbierania informacji o zagrożeniach, ich przetwarzania i reagowania na występujące zagrożenia, co pozwala na racjonalizację wykorzystania wszystkich podmiotów działających w sferze ładu, porządku i bezpieczeństwa oraz prowadzenia akcji ratunkowych.

Według Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok, w gminie w 2021 roku został opracowany i zatwierdzony „Plan operacyjny funkcjonowania Gminy Ostrówek w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”. Dokonano również aktualizacji „Gminnego planu zarządzania kryzysowego”. Na terenie gminy zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizuje 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 2 jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Na wyposażeniu jednostek znajduje się 12 samochodów przeznaczonych do działań ratowniczo – gaśniczych. W 2021 roku jednostki OSP uczestniczyły w 120 różnego rodzaju zdarzeniach, w tym 37 pożarach.

Nad bezpieczeństwem całego powiatu wieluńskiego czuwa Powiatowa Komenda Policji w Wieluniu, która monitoruje na bieżąco sytuację, prowadzi działania prewencyjne i nadzoruje prace podległych komisariatów.

2.3.3. Oświata i edukacja

W kompetencji Gminy leży prowadzenie i finansowanie przedszkoli oraz szkół podstawowych. Według Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok, w roku szkolnym gmina była organem prowadzącym dla czterech publicznych szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Ostrówku;
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Skrzynnie;
- Szkoła Podstawowa w Janowie;

– Szkoła Podstawowa w Okalewie;
oraz jednego przedszkola

– Publiczne Przedszkole w Ostrówku.

W gminie przy szkołach podstawowych w Skrzynnie, Janowie i Okalewie funkcjonowały trzy oddziały przedszkolne.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym szczeblem w systemie edukacji, gdzie w sposób świadomy i zaplanowany oddziałuje się na dziecko. Wychowanie i nauczanie na tym etapie odbywa się według przyjętego programu przewidującego dla każdej grupy wiekowej specyficzne formy i sposoby kształcenia uwzględniające doświadczenie dzieci i poziom ich ogólnego rozwoju psychicznego. Wiek przedszkolny stanowi dla dziecka czas najistotniejszych, a zarazem największych zmian w jego dotychczasowym życiu, gdyż w okresie tym możliwości rozwojowe dzieci są największe. Działania edukacyjne, stymulowanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w okresie przedszkolnym. Zapewnienie dziecku w tym wieku odpowiednich warunków do rozwijania wrodzonych umiejętności twórczych i intelektualnych czy odkrywania nowych zdolności ma decydujące znaczenie dla jego przyszłości. Jest to również najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Edukacja przedszkolna ma zatem istotne znaczenie we wspomaganiu rozwoju dziecka.

We wrześniu 2021 roku w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych naukę rozpoczęło łącznie 135 uczniów w wieku 2,5 - 6 lat (w tym 31 osób w wieku 6 lat)³⁰:

- Publiczne Przedszkole w Ostrówku – 59 przedszkolaków, w tym w filia w Wielgiem – 30;
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Skrzynnie – 18 przedszkolaków;
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Janowie – 18 przedszkolaków;
- Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Okalewie – 10 przedszkolaków.

SZKOŁY

We wrześniu 2021 roku naukę w szkołach podstawowych w gminie Ostrówek rozpoczęło łącznie 341 uczniów (w tym 1 uczeń uczestniczący w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych)³¹:

- Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Ostrówku – 156 uczniów;
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Skrzynnie – 75 uczniów;
- Szkoła Podstawowa w Janowie – 63 uczniów;
- Szkoła Podstawowa w Okalewie – 46 uczniów.

Wszystkie placówki w gminie zatrudniają pedagoga, zaś z porad logopedy mogą skorzystać uczniowie 3 szkół. Uczniowie 2 szkół mają dostęp do boiska sportowego, zaś salę gimnastyczną oraz

---

³⁰ Raport o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok

³¹ Raport o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok

dostęp do Internetu zapewniają wszystkie placówki. W ani jednej szkole nie funkcjonują klasy integracyjne. Dożywianie uczniów i opiekę w ramach zajęć świetlicowych prowadzą wszystkie szkoły z terenu gminy. Placówki oświatowe oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in.: zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, a także zajęcia rozwijające uzdolnienia³².

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, techniczne, matematyczne, sportowe (SKS), plastyczne oraz zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne.

DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWEK OŚWIATY W CZASIE PANDEMII

Czas od 2020 roku to dla edukacji okres wyzwań. Zagrożenie epidemiczne spowodowało konieczność wprowadzenia wielu ograniczeń niemal we wszystkich obszarach życia społecznego i gospodarczego, w tym także w obszarze edukacji. Jedną z pierwszych decyzji dotyczących przeciwdziałaniu COVID-19 było zawieszenie prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w przedszkolu i szkole, dla których organem prowadzącym jest gmina Ostrówek. Zawieszenie prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej nie oznaczało zawieszenia przez szkoły wszystkich form działalności. Zadania jednostek systemu oświaty były realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W tym okresie nauczyciele wspierali uczniów w samodzielnej nauce w domu, kontaktowali się z nimi przy wykorzystaniu np. platformy internetowej, mailingu do rodziców, a w przypadku starszych uczniów bezpośredniego kontaktu elektronicznego. Nauczyciele realizowali programy nauczania i prowadzili zajęcia z uczniami, oceniali ich pracę wraz z przeprowadzeniem rocznej klasyfikacji. Dużego wsparcia w procesie uczenia się, w szczególności tym najmłodszym uczniom, udzielali rodzice.

Gmina Ostrówek wniosowała o środki na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do zdalnej nauki. Realizowane projekty pn. „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” pozwoliły uzyskać 100% dofinansowania na zakup sprzętu komputerowego umożliwiającego realizację zdalnego nauczania. Projekty dofinansowano z Funduszy Europejskich z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Od początku pandemii Gmina Ostrówek zakupiła 43 komputery na łączną kwotę 115 000,00 zł, ułatwiające zdalne nauczanie uczniom i nauczycielom.

Niewątpliwie zapewnienie kontynuacji działań edukacyjnych szkół w okresie czasowego ograniczenia ich funkcjonowania i przyjęcie nowej formy nauczania, polegającej na kontaktach nauczyciela z uczniami za pośrednictwem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, stanowiło wielkie wyzwanie zarówno dla organu prowadzącego szkoły i placówki oświatowe, jak i dyrektorów, nauczycieli oraz uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych.

---

³² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2026

FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH

Samorządy terytorialne odgrywają kluczową rolę w finansowaniu zadań oświatowych. Prowadzenie szkół i placówek jest zadaniem własnym gminy, które finansowane jest częścią oświatową subwencji. Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu i pokrywane były z subwencji oświatowej, dotacji oraz środków własnych gminy. Przepisy określające zasady finansowania oświaty stanowią, że liczba uczniów jest podstawowym elementem podziału subwencji oświatowej w budżecie państwa. Nie uwzględnia się w podziale subwencji indywidualnych uwarunkowań gmin i poszczególnych placówek oświatowych. W najbliższych latach kwota subwencji będzie malała, bądź utrzymywała się na zbliżonym poziomie, bowiem nadal spada liczba urodzeń, a co za tym idzie, maleje na terenie gminy liczba dzieci objętych obowiązkiem szkolnym i nauki. Dotychczasowe zasady zwiększania subwencji nie rekompensują wysokich kosztów wynikających z niższej średniej liczby uczniów w oddziałach. Czynniki wpływające na ten stan rzeczy są w dużej mierze niezależne od samorządu, zaliczyć do nich należy: regulacje płacowe, urlopy dla poratowania zdrowia, awans zawodowy, obowiązek udzielania pomocy materialnej uczniom, obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, koszty nauczania indywidualnego oraz innych form zajęć dodatkowych, konieczność udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zmiany zasad odpisu i zabezpieczenia pieniędzy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli czy też na doszkalać nauczycieli.

2.3.4. Opieka zdrowotna

Zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej wypełniają:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ostrówku, Ostrówek 94, 98-311 Ostrówek;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czarnożyłach.

W Ostrówku znajduje się apteka.

Według *Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok*, SPZPOZ Ośrodek Zdrowia w Ostrówku według danych na dzień 31.12.2021 roku sprawował opiekę nad pacjentami zadeklarowanymi do lekarza POZ w liczbie 2160 osób. Ośrodek Zdrowia udziela świadczeń zdrowotnych w zakresach: podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii ogólnej i rehabilitacji leczniczej.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak np. Wieluń, Sieradz, Łódź.

W zakresie badań profilaktycznych prowadzone są w gminie badania mammograficzne, badania słuchu oraz wzroku. Gmina posiada *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 – 2026*.

W zakresie specjalizacji i lecznictwa zamkniętego usługi świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu. W ramach tej jednostki działają oddziały szpitalne, poradnie

specjalistyczne i rehabilitacyjne, świadczące także pomoc doraźną. Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w Wieluniu.

2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Gmina w zakresie polityki społecznej realizuje zadania własne i zlecone ustawami lub powierzone na podstawie porozumień w dość różnorodnym zakresie. Jednostką organizacyjną gminy utworzoną w celu realizacji tych zadań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrówku. Działa na podstawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przyjętego uchwałą nr VI/56/19 Rady Gminy Ostrówek, z dnia 31 lipca 2019 roku.

Według Statutu podstawowymi celami Ośrodka są w szczególności:

- Tworzenie warunków organizacyjnych dla funkcjonowania pomocy społecznej;
- Umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- Doprowadzenie osób i rodzin do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem;
- Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.). Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe pomoc społeczna umożliwi osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawowe zadania pomocy społecznej to przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy. Pomocy udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Według zapisów w „Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Ostrówek na lata 2021-2023”, głównym jego celem jest „Poprawa kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w gminie Ostrówek.” Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

Według „Raportu o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok”, wśród osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w 2021 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne, niepełnosprawne, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz osoby dotknięte długotrwałą i ciężką chorobą.

Tabela 22 Przyczyny udzielania pomocy w 2021 roku – gmina Ostrówek

Lp.	Forma pomocy	2021	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	Ubóstwo	2	3
2	Sieroctwo	0	0
3	Bezdomność	0	0
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	13	72
	• potrzeba ochrony wielodzietności	0	0
5	Bezrobocie	27	76
6	Niepełnosprawność	29	54
7	Długotrwała lub ciężka choroba	13	14
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	12	43
	• Rodziny niepełne	6	16
	• Rodziny wielodzietne	3	20
9	Przemoc w rodzinie	0	0
10	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
11	Alkoholizm	1	1
12	Narkomania	0	0
13	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
14	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0
15	Zdarzenie losowe	1	7
16	Sytuacja kryzysowa	0	0
17	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: Raport o stanie Gminy Ostrówek za 2021 rok (opracowanie własne)

Mieszkańcy w 2021 roku mieli możliwość skorzystania z pomocy asystenta rodziny. Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych. W 2021 roku pod opieką asystenta rodziny były 4 rodziny, w których przebywało 15 dzieci.

W gminie funkcjonuje „Gminy Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok”, przyjęty Uchwałą nr XXXV/205/2021 z dnia 28 grudnia 2021 roku.

Przemoc w rodzinie jest istotnym i trudnym problemem. Pomoc i wsparcie rodzin dotkniętych przemocą, z uwagi na złożoności i specyfikę, wymaga współpracy wielu służb. Interdyscyplinarność działań ma duży wpływ na udzielenie kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny. Problematyką przemocy w rodzinie zajmuje się, powołany przez Wójta Gminy Ostrówek, Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ostrówku. Działa on w oparciu o „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Ostrówek”.

Pomoc osobom dotknięty problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy Gmina Komisja Rozwijania Problemów Alkoholowych. W oparciu o Gminny Program Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 – 2025, działalność prowadzi Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrówku. Realizacja programu jest ściśle związana ze środkami, które gmina posiada z opłat od przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W gminie realizowany jest również „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrówek na lata 2021-2023”, a także „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021- 2026”.

W 2021 roku w gminie Ostrówek 82 gospodarstwa domowe korzystały ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 194 osoby, stanowiące 4,36% ludności gminy ogółem.

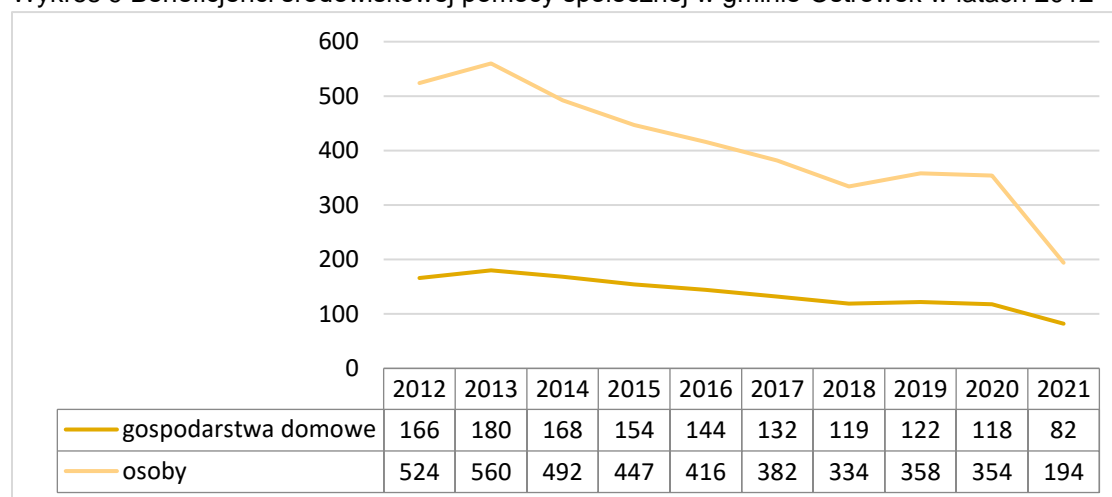
Tabela 23 Gospodarstwa domowe oraz ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
gospodarstwa domowe ogółem	166	180	168	154	144	132	119	122	118	82
osoby ogółem	524	560	492	447	416	382	334	358	354	194

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w gminie Ostrówek zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2021 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 82 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2012 o 84 gospodarstwa. Nastąpił więc spadek wartości wskaźnika o 50,6%. Spada również liczba osób korzystających ze wsparcia - w stosunku do roku 2011 wskaźnik ten zmniejszył się o 330 osób – czyli około 62,97%.

Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminach poddanych analizie, gminami w których wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w % - był najwyższy, były gminy: Pątnów (4,40%) i Ostrówek (4,36%). Najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Konopnica (2,00%).

Tabela 24 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2021 roku – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %
Powiat sieradzki	1 878	4 303	3,71
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	78	172	2,44
Powiat wieluński	1 039	2 206	2,93
Biała	81	193	3,60
Czarnożyły	38	90	2,00
Konopnica	54	99	2,67
Mokrsko	57	156	2,95
Osjaków	59	156	3,29
Ostrówek	82	194	4,36
Pątnów	122	285	4,40
Skomlin	61	133	4,08
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	419	720	2,34
Wierzchlas	66	180	2,76
Powiat wierzuszowski	739	1 479	3,54
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	94	183	4,01
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	46 799	85 448	3,54

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W ramach wydatków z budżetu gminy Ostrówek poniżej przedstawiono te, na które przeznaczony jest największy budżet. Dominuje tutaj oświata i wychowanie (ok.29,89%), następnie rodzina (ok. 24,76%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 13,91%), administracja publiczna (ok. 8,62%), pomoc społeczna (ok. 6,67%), transport i łączność (ok. 4,36%).

Tabela 25 Wydatki z budżetu gminy Ostrówek w roku 2021 (w zł)

wydatki z budżetu gminy ogółem	25 911 056,99
administracja publiczna	2 234 620,35
oświata i wychowanie	7 743 542,35
rodzina	6 416 479,15
pomoc społeczna	1 728 704,61
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 604 035,87
transport i łączność	1 129 568,18

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wydatków ponoszonych na pomoc społeczną, począwszy od 2013 roku. Kwota ta generalnie ulega zmniejszeniu, poza rokiem 2016, w którym to udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem wyniósł, aż 34,29%. W 2021 roku na pomoc społeczną przeznaczono 6,67% wydatków z budżetu gminy i jest to wartość wyższa o 0,07% od wskaźnika z roku 2017 w którym to był najniższy.

Tabela 26 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Ostrówek w latach 2013 – 2021

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2013	14 570 058,48	3 088 085,79	21,19%
2014	14 748 659,07	3 142 963,73	21,31%
2015	15 136 280,26	3 052 806,25	20,17%
2016	17 598 026,84	6 034 421,34	34,29%
2017	20 081 719,06	1 325 703,68	6,60%

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2018	19 724 224,03	1 478 713,93	7,50%
2019	21 581 653,65	1 544 028,96	7,15%
2020	22 221 909,97	1 511 744,81	6,80%
2021	25 911 056,99	1 728 704,61	6,67%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Poniżej zaprezentowano dane służące do wykonania analizy porównawczej za rok 2021. W tym celu zaprezentowano jak wyżej: wydatki ogółem, wydatki na pomoc społeczną oraz udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem [%]. Ostatni wskaźnik pokazuje zróżnicowanie w realizowanych wydatkach wśród JST. Kolorem żółtym oznaczono wartość najniższą (2,55% gmina Wierzchlas), zaś niebieskim najwyższą (13,39 gmina Osjaków) – co oznacza, iż wydatki na opiekę społeczną są znacznym obciążeniem dla budżetu gminy, a mieszkańcy borykają się z problemami życia społecznego. Niższą wartość wydatków na pomoc społeczną od gminy Ostrówek odnotowano w powiatach: wieluńskim (5,23%), sieradzkim (4,58%) i wieruszowskim (4,67%), a także w całym województwie łódzkim (5,19%). W pozostałych analizowanych jednostkach JST, oprócz gminy Osjaków (13,39%) i gminy Konopnica (8,79%) wartości te są niższe, co oznacza iż sytuacja gminy pod tym względem jest niekorzystna, a gmina powinna podejmować działania ukierunkowane na wzrost zamożności mieszkańców.

Tabela 27 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2021 roku

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
Powiat sieradzki	625 780 994,18	28 673 896,54	4,58
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	44 182 556,08	2 563 541,94	5,80
Powiat wieluński	428 000 273,91	22 367 776,20	5,23
Biała	33 957 840,69	880 982,82	2,59
Czarnożyły	23 442 248,06	710 424,30	3,03
Konopnica	24 016 072,63	2 110 037,35	8,79
Mokrsko	31 670 346,74	1 768 219,57	5,58
Osjaków	30 711 090,95	4 111 645,99	13,39
Ostrówek	25 911 056,99	1 728 704,61	6,67
Pątnów	31 142 636,74	1 253 234,19	4,02
Skomlin	20 165 639,77	971 200,10	4,82
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	167 570 337,14	7 827 574,24	4,67
Wierzchlas	39 413 004,20	1 005 753,03	2,55
Powiat wieruszowski	245 569 567,61	11 477 624,17	4,67
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	27 974 736,35	1 451 512,90	5,19
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	15 927 052 609,80	826 849 626,97	5,19

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Grupami wymagającymi największego wsparcia w gminie są osoby bezrobotne i niepełnosprawne. Choć liczbą osób bezrobotnych w gminie w badanym okresie przejawia tendencję malejącą, to analizując jednak dane dla powiatu wieluńskiego należy wyciągnąć wnioski, iż problem ten występuje również w gminie Ostrówek. W powiecie największy odsetek osób bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych - według danych z 2021 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym: 45 lat i więcej – 35,7%, a znaczącym problemem powiatu jest długotrwałe bezrobocie.

Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 46,2%. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 2,4%. Niepokojący jest wskaźnik - bezrobotni w wieku 55-64 lata pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lata ogółem, który wynosi 54,8% w 2020 roku. Należy więc zaktywizować osoby bezrobotne zwłaszcza powyżej 45 roku życia, długotrwale bezrobotne, organizować szkolenia oraz kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe lub przekwalifikujące. Osoby długotrwale bezrobotne należy dodatkowo wspierać poprzez rozmowę np. z psychologiem, czy doradcą zawodowym. Jest to grupa, której szczególnie trudno odnaleźć się na rynku pracy – właśnie ze względu na bardzo długą przerwę w jej wykonywaniu. Do osób długotrwale bezrobotnych zaliczają się również te, które po prostu nie chcą pracować, przywykły do sytuacji, nie chcą zmian, nie oczekują od życia niczego więcej.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne, którym chyba najtrudniej odnaleźć się w rzeczywistości i którym najtrudniej znaleźć pracę. Pracodawcy wolą przyjąć osobę pełnosprawną, z którą wg. nich łatwiej będzie im współpracować.

Według danych GUS dla powiatu wieluńskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było w 2021 roku 113 osób niepełnosprawnych z czego 11 osób miało prawo do zasiłku. Do osób niepełnosprawnych skierowanych było 19 ofert pracy. Niełatwo jest przedsiębiorcom przekonać się do osób niepełnosprawnych, wiążą z tym utrudnienia w pracy, konieczność wprowadzania zmian. Bardzo często jest to problem bardziej natury psychologicznej, niż technicznej. Obserwując statystyki można zauważyć, że osoby niepełnosprawne dłużej poszukują pracy, co wynika m.in. z zapisów powyżej. Jednak nie tylko kwestia aktywności na rynku pracy jest problemem, osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest funkcjonować w świecie, który nie jest przystosowany do ich potrzeb, w otoczeniu, które utrudnia im wykonywanie podstawowych, najprostszych wydawałoby się czynności. Konieczne jest zatem wyrównywanie szans tych osób w życiu codziennym, wprowadzanie rozwiązań technologicznych i technicznych, które ułatwią im chociażby przemieszczanie się, czy też możliwość korzystania z dostępnych miejsc rekreacji i kultury. Należy pamiętać, że niepełnosprawność nie jest problemem tylko i wyłącznie osób dotkniętych nią bezpośrednio. Bardzo często jest to obciążenie dla całej rodziny, ponieważ wiąże się z ograniczeniem dochodów, a także opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Na terenie gminy Ostrówek działają także jednostki i organizacje, z pomocy których mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Są to: **Środowiskowy Dom Samopomocy w Ostrówku**, który zapewnia opiekę 30 osobom niepełnosprawnym intelektualnie, oraz prowadzony przez Stowarzyszenie dla Osób Potrzebujących Pomocy „Razem” – **Dom Pomocy Społecznej w Skrzynnie**, przeznaczony dla 162 osób przewlekłe psychicznie chorych³³.

Tempo zachodzących procesów i skutków transformacji systemowej wpływa na funkcjonowanie praktycznie wszystkich dziedzin życia, w tym grup i struktur społeczności lokalnej.

---

³³ Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych w Gminie Ostrówek na lata 2021 - 2026

Dlatego główne kierunki polityki społecznej w odniesieniu do lokalnego systemu pomocy społecznej powinny skupiać się na:

- zwiększeniu roli i efektywności niematerialnych form pomocy i wsparcia (głównie poradnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego);
- dostosowaniu struktur instytucjonalnych i organizacyjnych do standardów krajów UE i wymogów wynikających z integracji;
- zwiększeniu udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań z zakresu sfery społecznej;
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób i grup oraz poprawie warunków funkcjonowania i jakości życia rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych;
- budowaniu i powiększaniu kapitału społecznego na elementach: kompetencji, zaufania i partnerstwa między podmiotami publicznymi i niepublicznymi oraz zwiększeniu roli ekonomii społecznej;
- wykształceniu rozwiązań systemowych i mechanizmów zabezpieczenia potrzeb rodzin niewydolnych wychowawczo oraz doświadczających przemocy w rodzinie;
- zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie poczucia odpowiedzialności za ochronę rodziny przed uzależnieniami od środków psychoaktywnych i uzależnieniami behawioralnymi oraz pobudzaniu aktywności mieszkańców w przeciwdziałaniu zagrożeniom spowodowanym skutkami zdrowotnymi i społecznymi uzależnień;
- systematycznym diagnozowaniu i monitorowaniu potrzeb i jakości życia społeczności lokalnej.

Usługi społeczne w gminie Ostrówek przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

2.3.6. Rynek pracy

BEZROBOCIE

Stopa bezrobocia wg GUS na koniec miesiąca sierpnia 2022 roku wyniosła:

- powiat wieluński 5,1%,
- województwo łódzkie 5,2%,
- Polska 4,8%.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Ostrówek. Analizę rozpoczęto od przedstawienia danych statystycznych dotyczących liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Rok 2013 stał się rokiem przełomowym, od tego momentu liczba bezrobotnych w gminie Ostrówek zaczęła się zmniejszać poza niewielkim wzrostem w roku 2020, w porównaniu rok do roku 2019. 2021 rok pokazuje spadek bezrobocia w gminie do 105 zarejestrowanych bezrobotnych, czyli o 126 osób mniej niż w roku 2012. W latach 2013 – 2015 oraz po 2020 roku zauważalny jest wyższy wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn.

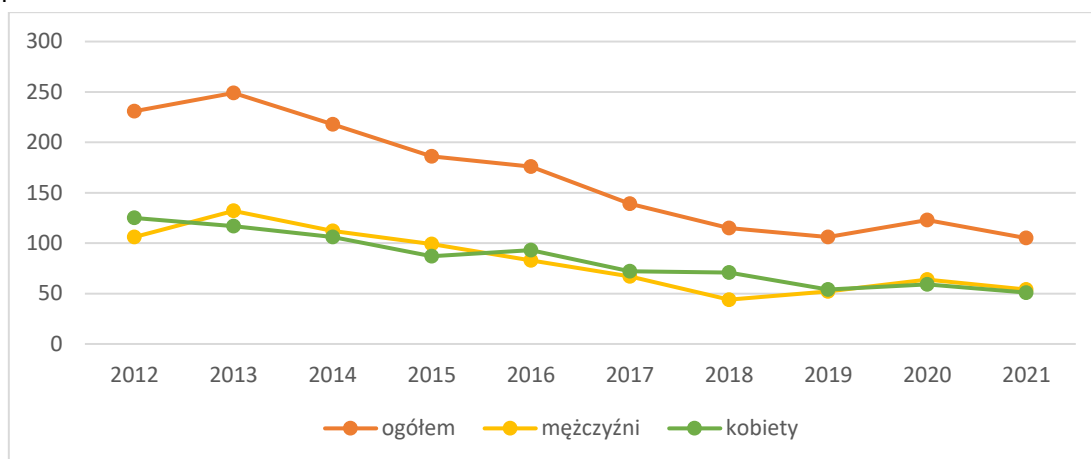
Tabela 28 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021

lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	231	249	218	186	176	139	115	106	123	105
mężczyźni	106	132	112	99	83	67	44	52	64	54
kobiety	125	117	106	87	93	72	71	54	59	51

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie Ostrówek w 2021 roku odnotowano 105 osób bezrobotnych, w tym 54 mężczyzn oraz 51 kobiet. Kobiety stanowiły 48,57 % ogółu bezrobotnych w gminie.

Wykres 10 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Ostrówek z podziałem na płeć w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2020 roku w większości gmin w Polsce obserwujemy wzrost poziomu bezrobocia. Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy to prawdopodobnie efekt pandemii koronawirusa Covid-19. Pandemia znacząco zmieniła rynek pracy nie tylko pod względem liczby ofert pracy, ale także pod względem najbardziej poszukiwanych zawodów. W pierwszej kolejności firmy likwidowały plany zwiększenia zatrudnienia, a nie faktyczne zatrudnienie. W najtrudniejszym okresie pandemii próbowano na wszystkie możliwe sposoby utrzymać zatrudnienie korzystając np. z urlopów, przerw eksploatacyjnych. Wsparcie dla firm ze strony państwa, było często uzależnione od utrzymania zatrudnienia. Szacuje się, że większe zwolnienia pracowników mogą być odłożone w czasie. Będzie to związane z terminem zobowiązań, na bazie których firmy otrzymały pomoc.

W 2013 roku odnotowano najwięcej bezrobotnych w gminie - 249 osób. Przekłada się to na poziom wskaźnika - udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w tymże

roku również jest najwyższy i wynosi (8,8%). W 2021 roku udział ten jest mniejszy i wynosi 3,9%. Podobnie sytuacja wyglądała w podziale na płeć.

Tabela 29 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ostrówek

lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	8,1	8,8	7,7	6,6	6,2	5,0	4,1	3,9	4,5	3,9
meżczyźni	6,9	8,6	7,3	6,5	5,4	4,4	2,9	3,5	4,3	3,6
kobiety	9,6	9,1	8,2	6,7	7,2	5,7	5,7	4,4	4,8	4,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione poniżej dane ukazują udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z innymi gminami z mikrootoczenia gminy Ostrówek.

Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012 -2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Powiat sieradzki	9,4	9,8	8,6	7,5	5,8	4,3	4,4	4,1	4,5	3,6	
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	8,8	9,2	8,9	8,5	6,3	5,4	5,0	4,5	4,4	3,7	
Powiat wieluński	8,7	8,9	7,8	7,0	6,0	5,0	4,7	4,2	4,5	3,8	
Biała	7,5	7,6	6,7	5,2	4,7	4,0	4,5	3,6	3,8	2,6	
Czarnożyły	8,4	8,6	7,0	6,2	5,2	4,4	3,8	3,8	3,4	3,3	
Konopnica	8,7	9,4	8,4	7,3	6,6	5,3	5,0	4,5	4,3	3,2	
Mokrsko	7,9	7,3	5,9	5,8	4,7	3,4	3,3	3,4	3,7	2,6	
Osjaków	8,4	9,1	8,0	7,1	6,2	5,0	4,3	4,7	5,2	4,2	
Ostrówek	8,1	8,8	7,7	6,6	6,2	5,0	4,1	3,9	4,5	3,9	
Pątnów	7,8	8,1	6,4	5,7	4,0	3,4	3,6	3,2	3,3	2,9	
Skomlin	8,6	8,2	7,4	6,4	6,0	5,4	4,9	4,2	4,4	3,9	
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	9,2	9,5	8,6	7,8	6,8	5,8	5,4	4,6	5,0	4,5	
Wierzchlas	9,3	8,8	8,1	7,4	6,2	5,0	4,7	4,3	4,9	4,3	
Powiat wierzuszowski	7,8	7,6	5,9	5,2	4,0	3,3	3,3	2,9	3,7	3,4	
Lututów	8,2	8,5	6,2	5,7	4,1	3,5	2,9	2,7	-	-	
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	3,6	3,3	
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	9,5	9,7	8,1	7,2	6,0	4,9	4,5	4,1	4,8	4,4	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

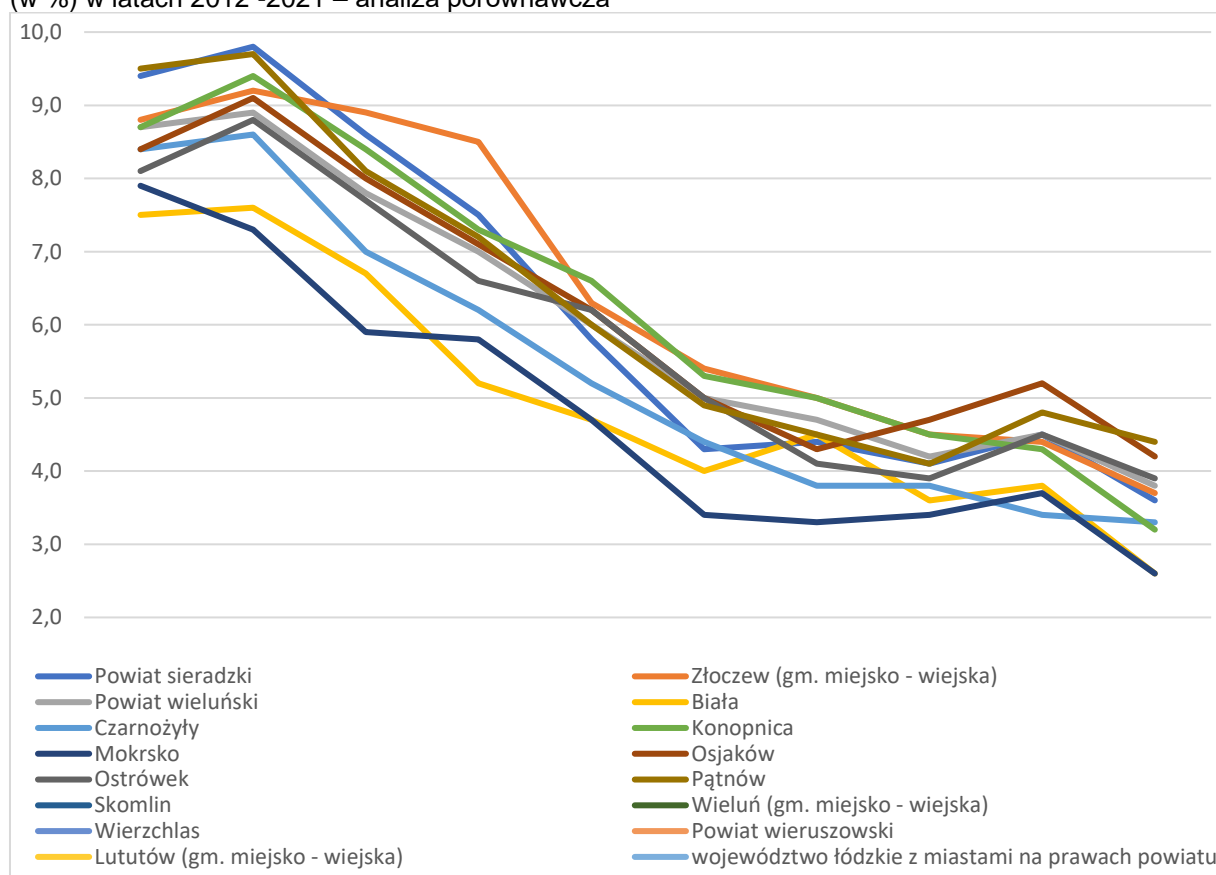
W zestawieniu gminy Ostrówek z pobliskimi jej gminami widzimy, że wartości obrazujące udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla gminy są wartościami średnimi względem pozostałych JST. W tabeli powyżej kolorem niebieskim zaznaczono wartości najwyższe, a kolorem pomarańczowym wartości najniższe w poszczególnych latach. W gminie Ostrówek wskaźnik ten przyjmuje najwyższe wartości w roku 2013 (8,8%).

Najwyższe wartości badanego wskaźnika w analizowanych latach odnotowano w gminach Wierzchlas (w 2012 roku), Wieluń (w 2013 roku, w latach 2016-2018 oraz 2021 roku), Złoczew (w latach 2014-2015) oraz Osjaków (w latach 2019-2020). Natomiast najniższe wartości analizowanego wskaźnika wśród badanych JST na przestrzeni badanych lat odnotowano naprzemiennie, w gminach: Biała, Mokrsko, Pątnów, Lututów. Najniższy wskaźnik w 2021 roku odnotowano w gminach Biała i Mokrsko, gdzie – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku wynosi 2,6%.

Poziom bezrobocia w gminie Ostrówek w roku 2021 jest wyższy od średniej dla powiatu wieluńskiego, sieradzkiego, wieruszowskiego oraz niższy od średniej dla województwa łódzkiego.

Generalnie, we wszystkich gminach kształtowanie się wartości wskaźnika w latach podanych analizie przebiegało podobnie: do 2019 roku z niewielkimi wahaniami ulegał zmniejszeniu, a w 2020 roku w prawie wszystkich gminach zauważalny jest wzrost wskaźnika lub utrzymanie na tym samym poziomie co w 2019 roku, (tylko gminy: Złoczew, Czarnożyły i Konopnica odnotowały spadek). W 2021 w porównaniu z 2020 rokiem zauważalny jest spadek. Tendencja do wzrostu wskaźnika z 2020 roku może się jednak pogłębiać ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany epidemią wirusa COVID-19, inflacją i wojną na Ukrainie.

Wykres 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012 -2021 – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wśród bezrobotnych w powiecie wieluńskim na przestrzeni badanych lat zauważalny jest największy odsetek bezrobotnych wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym w 2021 roku wskaźnik ten wynosi (33,2%) oraz gimnazjalnym i poniżej, który osiągał wartości (od 21,7% do 23,8%). Najmniej bezrobotnych w powiecie odnotowuje się z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (8,7% - 10,4%) oraz wyższym (11,5% - 15,7%).

Kolorem niebieskim zaznaczono wartości najwyższe, a kolorem pomarańczowym wartości najniższe w poszczególnych latach. Podobne tendencje obserwujemy w całym kraju.

Tabela 31 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie wieluńskim w latach 2012 – 2021

Poziom wykształcenia	lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wyższe	12,4	11,5	13,1	13,3	13,6	14,4	13,2	13,8	13,7	15,7
policealne, średnie zawodowe	21,0	21,2	20,4	20,3	20,7	20,1	21,4	19,3	20,2	19,4
średnie ogólnokształcące	9,9	9,6	9,6	9,2	8,8	8,7	9,7	10,3	10,2	10,4
zasadnicze zawodowe/branżowe	34,4	34,8	33,6	34,9	34,1	32,9	32,2	33,7	34,2	33,2
gimnazjalne i poniżej	22,3	22,8	23,2	22,2	22,7	23,9	23,5	22,8	21,7	21,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Znacznym problemem powiatu wieluńskiego jest długotrwałe bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 46,2% (2021 rok). Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 2,4%. Analizując zjawisko w skali powiatu jego rozmiar do 2018 roku ma tendencję wzrostową, słabnie z roku na rok począwszy od 2018 roku do 2020 roku. W 2021 roku wskaźnik wynosił 46,2% i był wyższy o 7,6% w stosunku do 2012 roku, w którym to przyjmował najniższe wartości. Grupa pozostających bez pracy jest coraz mniej liczną populacją w relacji do aktywnych zawodowo. Niepokojący jest wskaźnik bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który w 2020 roku wynosi 52,4%.

Tabela 32 Bezrobocie rejestrowane w powiecie wieluńskim w latach 2012– 2021

Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem (osoba)	1 632	1 842	1 688	1 403	1 319	1 111	1 088	887	927	793
ogółem w % bezrobotnych ogółem	38,6	42,9	44,9	42,2	46,4	47,1	49,8	45,8	45,6	46,2
mężczyźni w % bezrobotnych mężczyzn	36,7	39,4	41,6	37,5	42,0	39,2	42,4	37,6	37,4	38,3
kobiety w % bezrobotnych kobiet	40,5	46,7	48,5	47,2	50,3	53,3	55,1	52,2	52,4	52,4
w % ludności aktywnej zawodowo	4,8	5,4	5,1	4,2	4,0	3,4	3,2	2,7	2,8	2,4
bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem(%)	48,8	51,4	49,0	50,4	61,8	55,5	55,9	53,8	54,8	-
bezrobotni w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	-	-	3,5	2,9	2,8	2,4	2,3	1,9	2,0	1,8
bezrobotne kobiety w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym (%)	-	-	4,0	3,5	3,4	3,3	3,3	2,7	2,8	2,5
bezrobotni mężczyźni w liczbie mężczyzn w wieku produkcyjnym (%)	-	-	3,1	2,5	2,2	1,6	1,5	1,3	1,4	1,2
Bezrobotni zarejestrowani wg płci i typu	4 232	4 294	3 757	3 323	2 845	2 359	2 183	1 936	2 031	1 715

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne). Znak '-' oznacza brak informacji z powodu: zmiany poziomu prezentacji, zmian wprowadzonych do wykazu jednostek terytorialnych lub modyfikacji listy cech w danym okresie sprawozdawczym

Należy zwrócić uwagę na bezrobocie wśród kobiet, ponieważ jest to grupa bardziej podatna na bezrobocie długotrwałe. Swoją specyfikę bezrobocie kobiet zawdzięcza silnemu oddziaływaniu przesłanek natury społeczno-kulturowej, związanych z istnieniem zestawów ról społecznych tradycyjnie przypisywanych poszczególnym płciom. Wspomniane zestawy ról determinują sfery aktywności, w jakich określone osoby mogą się realizować bez narażania się na przejawy społecznej dezaprobaty. Patrząc z perspektywy historycznej możemy zauważyć, że ta tendencja w kierunku podziału pracy względem płci okazuje się niezmiernie trwała i pomimo proegalitarnych działań współczesnych społeczeństw, we wszystkich niemal wymiarach społecznej aktywności, nadal ma wpływ na dystrybucję zatrudnienia.

PRACUJĄCY

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących, w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi.

Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia. Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Ostrówek.

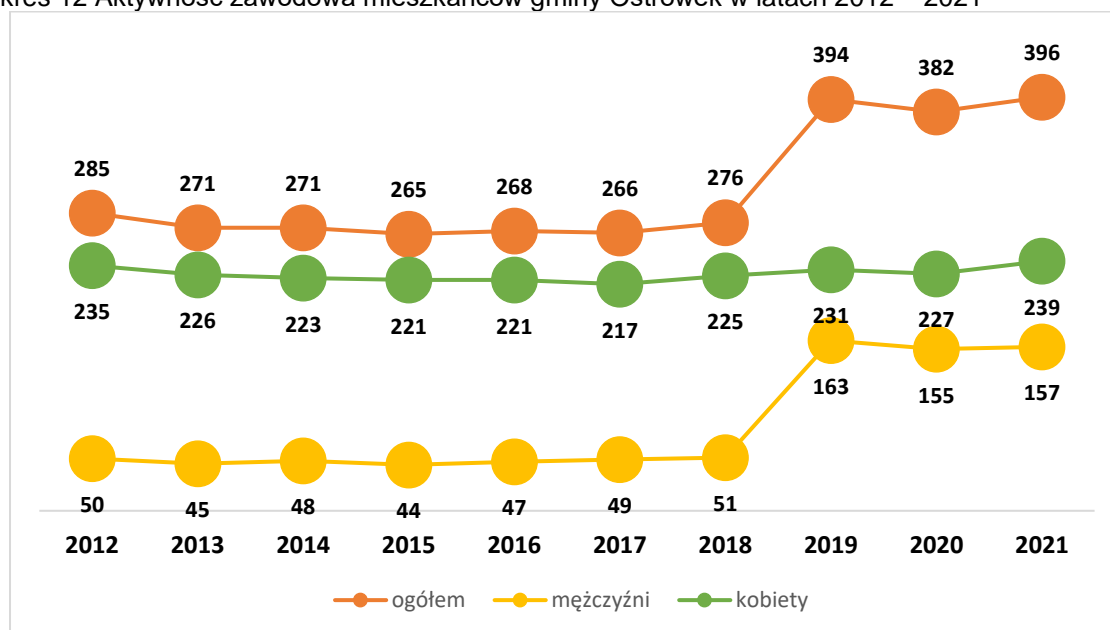
Tabela 33 Pracujący z terenu gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	285	271	271	265	268	266	276	394	382	396
mężczyźni	50	45	48	44	47	49	51	163	155	157
kobiety	235	226	223	221	221	217	225	231	227	239

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2021 roku liczba osób pracujących z obszaru gminy Ostrówek wyniosła 396 osób, w tym 157 mężczyzn i 239 kobiet. Na przestrzeni badanych lat liczba pracujących zwiększyła się o 111 osób. Wśród osób aktywnych zawodowo dominują kobiety. Kobiety w 2020 roku stanowiły 60,35% ogółu zatrudnionych osób. Aktywność zawodowa mężczyzn w gminie Ostrówek jest niższa niż kobiet i jest to tendencja niezmienna od 2012 roku, pomimo znacznego wzrostu od 2019 roku, co przedstawia poniższy wykres.

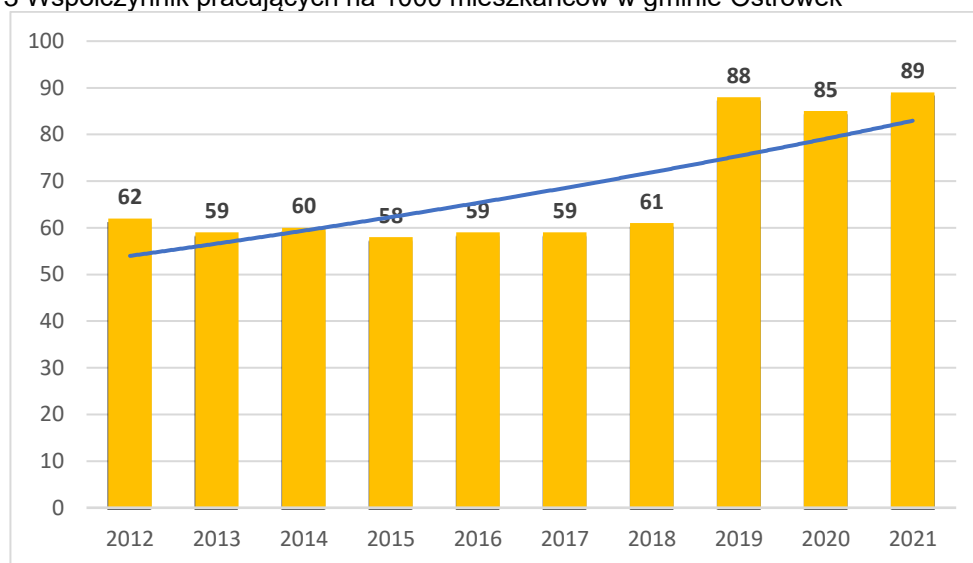
Wykres 12 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców (definicja GUS) to wskaźnik opracowywany bez uwzględniania osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek w badanych okresach kształtował się na poziomie od 58 osób w roku 2015 do 89 osób w roku 2021, osiągając w tymże roku najwyższą wartość wskaźnika na przestrzeni badanych lat.

Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione dane dla gminy i jej mieszkańców świadczą o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów pracy w gminie. Potwierdzeniem tego trendu jest rosnąca od 2017 roku liczba zatrudnionych osób. Tendencja ta może jednak ulec zmianie ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19 oraz inflację.

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek w roku 2021 osiągnął poziom 89, w tym samym okresie dla powiatu wieluńskiego kształtował się na poziomie 191, dla powiatu sieradzkiego wyniósł 195, a dla wierszowskiego 239.

Tabela 34 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2011 – 2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności ogółem									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	164	167	167	169	177	181	178	190	191	195
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	103	112	119	104	109	107	118	110	106	105
Powiat wieluński	174	180	178	178	181	180	189	190	186	191
Biała	79	80	74	68	86	75	97	99	100	108
Czarnożyły	123	131	164	165	170	174	175	171	164	164
Konopnica	56	52	58	64	66	61	90	64	79	70
Mokrsko	67	71	71	72	70	71	119	80	87	85

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności ogółem									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osjaków	113	121	113	124	122	120	108	126	127	129
Ostrówek	62	59	60	58	59	59	61	88	85	89
Pątnów	36	38	36	33	36	40	44	46	55	46
Skomlin	75	80	87	94	61	60	64	118	134	132
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	320	330	325	322	329	328	333	330	316	327
Wierzchlas	36	41	37	45	47	52	58	68	68	75
Powiat wierzuszowski	210	213	217	210	211	221	224	225	234	239
Lututów	127	127	130	132	133	134	138	113	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	123	116
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	220	223	228	230	237	244	250	253	252	256

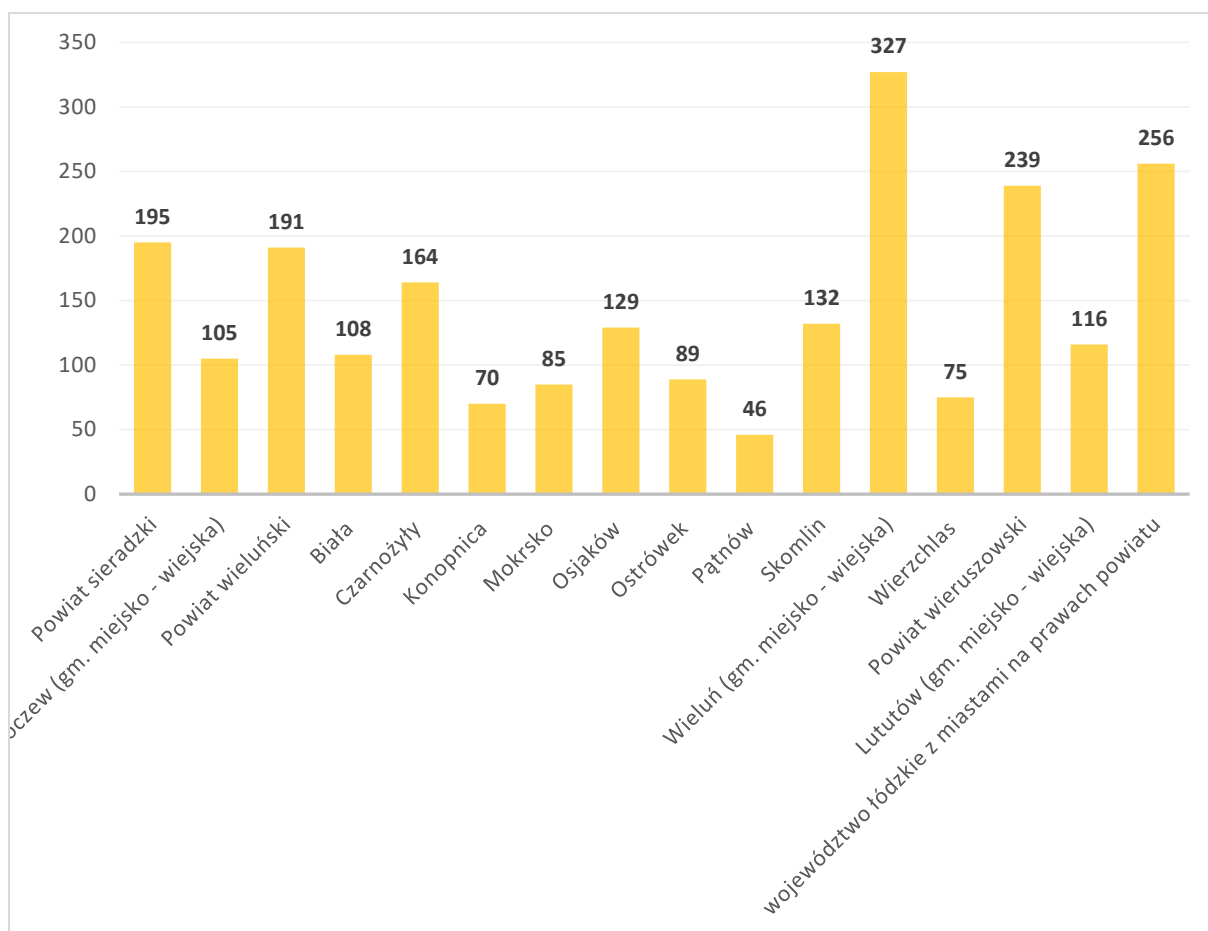
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne),

W tabeli powyżej oznaczono kolorem niebieskim wartości najwyższe wśród analizowanych gmin, a kolorem pomarańczowym wartości najniższe.

Z przedstawionych danych wynika, iż najwięcej osób pracujących w analizowanych latach przypada na gminę miejsko – wiejską Wieluń, co jest spowodowane skoncentrowaniem różnego typu instytucji w mieście, a także większą ilością podmiotów gospodarczych. Spośród gmin wiejskich powiatu wieluńskiego największy współczynnik przypada niezmiennie na gminę Czarnożyły. W gminie Ostrówek najwyższy wskaźnik to 89 osób na 1000 w roku 2021. Natomiast w powiecie wieluńskim ogółem najwięcej osób pracujących odnotowano w roku 2021 – 191 osób na 1000 ludności.

Najniższy wskaźnik wśród badanych JST przypada w gminie Pątnów. Poziom zatrudnienia w gminie Ostrówek jest niższy od średniej dla powiatu wieluńskiego, sieradzkiego i wierzuszowskiego oraz województwa łódzkiego.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z dostępnych danych dla pozostałych JST wynika, że wartości obrazujące współczynnik pracujących na 1000 ludności są zróżnicowane i kształtują się od 46 w gminie Pątnów (najniższy wskaźnik) do 327 w gminie Wieluń.

WNIOSKI Z ANALIZY SPOŁECZNEJ

Gmina Ostrówek to niewielka gmina wiejska, o charakterze typowo rolniczym. Przeprowadzone analizy wykazały, że w gminie są dobre warunki do zamieszkania. Warunki mieszkaniowe systematycznie się poprawiają, średnia wielkość mieszkania w 2020 roku wyniosła 91,3 m², a średnia powierzchnia przypadająca na 1 osobę to prawie 30,3 m². Na przestrzeni ostatnich 10 lat poprawił się dostęp do infrastruktury technicznej, prawie 87,0% mieszkańców posiada dostęp do sieci wodociągowej, do kanalizacyjnej 11,1%. W gminie niestety brakuje sieci gazowej. W gminie Ostrówek społeczeństwo się starzeje, należy zwiększyć nakłady na opiekę medyczną i socjalną. Gmina charakteryzuje średnim bezrobociem rejestrowym, wynoszącym w 2021 roku 5,2%, stopa bezrobocia w powiecie wieluńskim na koniec sierpnia 2022 roku wynosi 5,1%, a w województwie łódzkim 5,2%, w Polsce 4,8%. Należy zauważyć, że na terenie gminy występuje bezrobocie tzw. "ukryte", związane z niezarejestrowaniem części bezrobotnych mieszkających na wsiach jako bezrobotnych.

5 lutego 2021 roku uchwałą numer XXV/150/21 Rady Gminy Ostrówek, Gmina przyjęła „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 – 2026”. W strategii wskazano wyzwania, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Określono misję, która brzmi:

„Gmina Ostrówek dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców, realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu i promuje aktywizację społeczną”.

W Strategii wyznaczono cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań. Działania zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności;
- Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży;
- Przeciwdziałanie uzależnieniom;
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
- Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych;
- Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin;
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta;
- Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele strategiczne zostały określone następująco:

- Poprawa jakości życia mieszkańców gminy – przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności;
- Praca na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie;
- Podniesienie jakości życia osób starszych oraz osób niepełnosprawnych;
- Dbalność o zdrowie i bezpieczeństwo publiczne mieszkańców gminy;
- Rozwój kadr pomocowych, podnoszenie efektywności wsparcia, wzmacnianie dialogu społecznego;

5 lutego 2021 roku uchwałą numer XXV/152/21 Rady Gminy Ostrówek, przyjęto *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ostrówek na lata 2021 – 2023*, którego głównym celem jest „Poprawa kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w gminie Ostrówek.”

2.4. Sfera gospodarcza

2.4.1. Gospodarka

PODMIOTY GOSPODARCZE

W badanym okresie ostatniej dekady liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 85. W 2021 roku zarejestrowano w gminie 325 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru Regon. Stanowiły one 4,37% ogółu podmiotów w powiecie wieluńskim (7423).

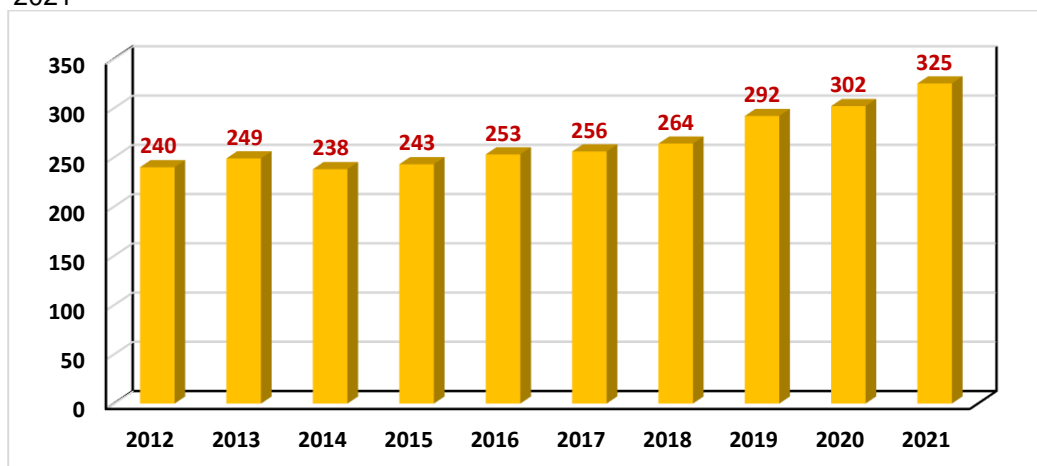
Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

rok	liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON
2012	240
2013	249
2014	238
2015	243
2016	253
2017	256
2018	264
2019	292
2020	302
2021	325

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Badany okres to czas, w którym wartość zmiennej ulegała wahaniom, analizując rok do roku zauważalny jest jednak spadek w roku 2014, po czym zwiększenie w latach 2015 - 2021, gdzie obecnie wartość jest najwyższa, biorąc pod uwagę ostatnie 10 lat. Rozwój gospodarki w gminie można by rzec, ma charakter powolnego wzrostu.

Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W latach 2015 – 2021 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków.

Największe zmiany w różnicy liczby podmiotów w roku 2021 w stosunku do 2015:

- Wzrost liczby podmiotów w sekcji F. Budownictwo – o 38 podmiotów (140,74%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 7 podmiotów (140,00%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji S i T. Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – o 17 podmiotów (121,43%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – o 3 podmioty (60,00%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna – o 5 podmiotów (38,46%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji H - Transport i gospodarka magazynowa – o 3 podmioty (15,00%);
- Wzrost liczby podmiotów w sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – o 9 podmiotów (11,25%);
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – o 3 podmioty (-37,50%);
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji P – Edukacja – o 2 podmioty (-25,00%);
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – o 3 podmioty (-21,43%);
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – o 1 podmiot (-16,67%).

Tabela 36 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ostrówek wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach							
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Saldo
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	5	5	4	4	5	5	-1
2.	Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	1	1	1	1	0
3.	Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	20	24	29	26	24	22	23	3
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	2	2	2	2	2	3	0
6.	Sekcja F - Budownictwo	27	32	34	42	49	53	65	38
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	80	81	79	81	88	90	89	9
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	20	20	20	20	22	21	23	3
9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	13	10	11	11	12	11	-3
10.	Sekcja J - Informacja i komunikacja	3	3	3	3	5	7	9	6
11.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	5	6	6	7	7	8	3
12.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5	7	7	8	10	10	12	7

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach							
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Saldo
14.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	7	5	5	5	5	5	-3
15.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	11	11	11	11	11	11	0
16.	Sekcja P - Edukacja	8	8	6	6	6	6	6	-2
17.	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	14	14	15	16	17	18	5
18.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	5	5	5	5	5	5	0
19.	Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	14	15	19	18	26	28	31	17
Ogółem		243	253	256	264	292	302	325	82

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 89 podmiotów (27,38% ogółu);
- F: Budownictwo – 65 podmiotów (20,00% ogółu);
- Sekcja S i T: Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 31 podmiotów (9,54% ogółu);
- C: Przetwórstwo przemysłowe – 23 podmioty (7,08% ogółu);
- H: Transport i gospodarka magazynowa – 23 podmioty (7,08% ogółu).

Gospodarka gminna opiera się głównie na handlu (w tym naprawach), działalności budowlanej i przetwórstwie przemysłowym. W następnej kolejności funkcjonuje działalność profesjonalna naukowa i techniczna, przetwórstwo przemysłowe oraz transport i gospodarka magazynowa. O nieturystycznym charakterze gminy świadczy niewielka liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (3,38)% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w REGON). W roku 2021 zapewne w związku z pandemią, odnotowano właśnie w tej sekcji 21% spadek. Pozostaje tylko przypuszczać, iż w miarę normalizacji sytuacji w kraju firmy ponownie wznovią działalność w tej sekcji, gdyż rolniczy charakter gminy, w połączeniu z walorami krajobrazowymi i kulturowymi sprzyjają rozwojowi takich form działalności. Gmina zapewnia mieszkańcom podstawowe usługi społeczne i finansowe – na terenie gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, oświaty i edukacji, kultury, komunikacji oraz podstawowej infrastruktury komunalnej.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2021 roku odnotowano 313 prywatnych podmiotów gospodarczych, w tym 262 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości miejsc pracy, lecz przeważnie oparte na samozatrudnieniu. W dominującej części zasięg oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej jest niewielki, realizowany przez małe podmioty, zarówno pod względem kapitału, jak i zatrudnienia. Udział sektora prywatnego wynosi 96,31%. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.

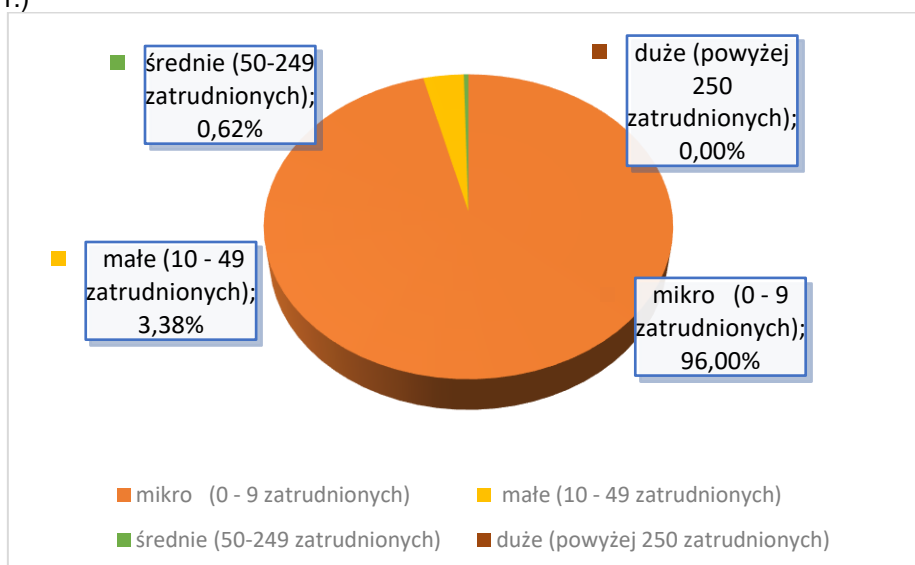
Tabela 37 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ostrówek w latach 2015-2021 wg rejestru REGON

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon		Wartości w latach						
Podmioty wg sektorów własnościowych		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	243	253	256	264	292	302	325
2.	sektor publiczny - ogółem	14	14	12	12	12	12	12
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	11	11	9	9	9	9	9
3.	sektor prywatny - ogółem	229	239	244	252	280	290	313
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	190	199	203	212	235	243	262
	spółki handlowe	6	8	8	8	9	10	8
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1	0
	spółdzielnie	1	1	1	1	1	1	2
	fundacje	1	1	1	1	1	1	2
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	15	14	15	16	17

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W strukturze działalności gospodarczej przeważają firmy małe, w większości są to firmy rodzinne, prowadzące działalność na własny rachunek, w różnych gałęziach usług. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2021 roku było 312 takich podmiotów (96,00%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób. Na koniec 2021 roku było 11 takich podmiotów (3,38%), funkcjonowały także 2 średnie firmy zatrudniające od 50 do 249 pracowników, stanowiły one (0,62%). Nie funkcjonowała ani jedna duża firma. Należy jednak liczyć się ze spadkiem liczby firm w roku 2022 ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią.

Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Ostrówek w analizie porównawczej z innymi JST

W tabeli zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, do analizy porównawczej wybrano wszystkie gminy powiatu wieluńskiego oraz gminy spoza powiatu

sąsiadujące z gminą Ostrówek. W badanym przedziale czasowym odnotowujemy wzrost ilości podmiotów gospodarczych we wszystkich JST. Największy przyrost wystąpił w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń (195 podmiotów) oraz w gminie Wierzchlas (139 podmiotów) i gminie Biała (129 podmiotów). Obszary w bezpośrednim sąsiedztwie miast charakteryzują się wyższym poziomem przedsiębiorczości, korzystniejszym otoczeniem biznesowym, liczba podmiotów gospodarczych jest przeważnie wyższa od liczby podmiotów z oddalonych terenów wiejskich.

Tabela 38 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica
Powiat sieradzki	8 587	8 677	8 881	9 014	9 146	9 293	9 375	9 656	10 021	10 256	1 669
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	480	485	490	482	485	523	548	554	572	578	98
Powiat wieluński	6 448	6 562	6 523	6 541	6 685	6 728	6 816	6 986	7 207	7 423	975
Biała	307	322	335	341	363	366	370	400	422	436	129
Czarnożyły	279	289	288	292	305	320	327	325	332	332	53
Konopnica	239	258	253	250	252	265	259	265	276	282	43
Mokrsko	279	289	291	293	302	321	336	353	386	403	124
Osjaków	392	388	392	402	389	392	408	412	443	456	64
Ostrówek	240	249	238	243	253	256	264	292	302	325	85
Pątnów	493	504	501	509	513	503	531	552	574	591	98
Skomlin	178	185	179	187	193	191	191	198	204	223	45
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	3 661	3 680	3 643	3 610	3 668	3 663	3 667	3 723	3 777	3 856	195
Wierzchlas	380	398	403	414	447	451	463	466	491	519	139
Powiat wierzuszowski	3 427	3 508	3 534	3 573	3 638	3 667	3 733	3 908	4 034	4 169	742
Lututów	318	326	341	349	355	362	361	372	-	-	
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	394	403	85
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	234 079	237 915	239 578	241 462	243 280	245 855	247 502	254 322	261 498	269 581	35 502

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest **poziom aktywizacji gospodarczej** liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Jako grupę porównawczą wybrano wszystkie gminy powiatu wieluńskiego oraz gminy sąsiadujące z gminą Ostrówek.

Tabela 39 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	713	723	742	756	769	783	793	821	857	884
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	655	667	675	667	672	728	759	773	802	820
Powiat wieluński	827	844	842	846	866	874	889	916	952	988
Biała	550	582	607	618	658	664	675	735	782	809
Czarnożyły	612	634	630	643	669	706	723	719	740	737
Konopnica	615	664	647	652	656	695	684	703	734	761
Mokrsko	519	533	532	539	556	595	621	654	720	763
Osjaków	815	807	815	843	815	822	850	870	935	961
Ostrówek	522	546	524	535	554	565	584	652	675	731
Pątnów	753	771	766	776	782	763	809	849	881	913
Skomlin	526	540	527	551	572	569	575	597	624	684
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	1 120	1 134	1 132	1 125	1 146	1 150	1 159	1 184	1 213	1 251

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wierzchlas	581	608	612	626	675	677	696	704	743	794
Powiat wieruszowski	811	830	838	847	861	868	884	928	961	998
Lututów	689	706	734	754	771	787	785	809	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	-	-	-	-	-	-	-	864	884
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	927	947	957	968	979	993	1 004	1 036	1 073	1 115

Jednostka terytorialna	Różnica	Różnica w %
Powiat sieradzki	171	23,98
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	165	25,19
Powiat wieluński	161	19,47
Biała	259	47,09
Czarnożyły	125	20,42
Konopnica	146	23,74
Mokrsko	244	47,01
Osjaków	146	17,91
Ostrówek	209	40,04
Pątnów	160	21,25
Skomlin	158	30,04
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	131	11,70
Wierzchlas	213	36,66
Powiat wieruszowski	187	23,06
Lututów	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	195	28,30
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	188	20,28

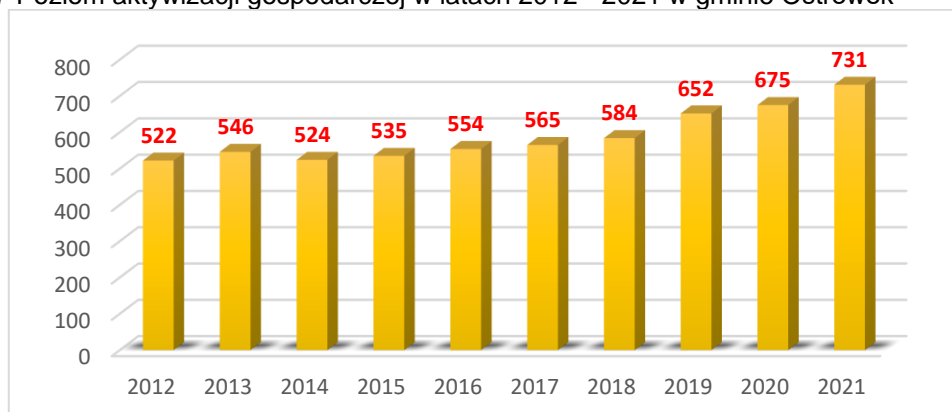
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat we wszystkich analizowanych gminach obserwowany jest wzrost wartości wskaźnika. Zdecydowanie najwyższy wskaźnik we wszystkich badanych latach odnotowuje gmina Wierzchlas (259 punktów w 2021 roku). Wśród porównywanych jednostek, wysokie wskaźniki uzyskują w latach 2012-2021 gminy: Osjaków i Pątnów (powiat wieluński), co może być związane z lepszym otoczeniem społeczno-gospodarczym, dostępem do usług komunikacyjnych i komercyjnych, większymi możliwościami, jakie daje bliskość miasta (ośrodka funkcjonalnego). Najniższy poziom aktywizacji gospodarczej w latach w latach 2012-2013 przypada na gminę Mokrsko, w latach 2014-2017 na gminę Ostrówek, a w latach 2018 i 2021 na gminę Skomlin.

Gminy wiejskie: Biała, Mokrsko i Ostrówek wykazują duży potencjał gospodarczy, gdyż wyróżniają się największą dynamiką zmian tj. wzrostem wartości wskaźnika w ciągu dekady odpowiednio o 47,09%, 47,01%, 40,04%. Niewiele wolniej rosną indeksy dla gmin: Wierzchlas (26,66%), Skomlin (30,045%). Najniższy punktowy wzrost poziomu aktywizacji gospodarczej od roku 2012 odnotowano w gminie Czarnożyły - wzrost o 125 punktów, a procentowy w gminie miejsko – wiejskiej Wieluń (11,70%). W gminie Ostrówek od roku 2012 poziom aktywizacji gospodarczej wzrósł o 209 punktów (40,04%). Wskaźnik aktywizacji gospodarczej wzrastał w badanych latach począwszy od 2012 roku w różnym tempie. Poniżej przedstawiono wykres z przebiegiem poziomu aktywizacji gospodarczej dla gminy Ostrówek na przestrzeni 10 badanych lat. W latach 2017 - 2021 ww. wskaźnik wykazywał się szybkim tempem wzrostu.

Wykres 17 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2012 - 2021 w gminie Ostrówek

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczany jako procentowa zmiana ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2011 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4%, a w gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej, a indeksem PEAi. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAi obrazuje aktualną dynamikę.

Tabela 40 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2018/2021) – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAi
Powiat sieradzki	881	11,55%
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	30	8,00%
Powiat wieluński	607	11,13%
Biała	66	19,89%
Czarnożyły	5	1,84%
Konopnica	23	11,23%
Mokrsko	67	22,82%
Osjaków	48	13,06%
Ostrówek	61	25,24%
Pątnów	60	12,86%
Skomlin	32	18,97%
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	189	7,94%
Wierzchlas	56	14,07%
Powiat wierzuszowski	436	12,89%
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	42	12,61%
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	22079	11,15%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Według powyższych obliczeń najwyższy wskaźnik PEAi, wśród analizowanych gmin przypada w gminie wiejskiej Ostrówek - aż 25,24% - oznacza to, że na terenie gminy występuje gwałtowny rozwój gospodarczy. W ciągu trzech lat przybyło 61 nowych podmiotów gospodarczych. Wysoki

wskaźnik odnotowała również gmina Mokrsko 22,82% - w ciągu trzech lata przybyło 67 podmiotów. Wskaźnik PEAI powyżej 15% odnotowano, oprócz wymienionych JST, również w gminach: Biała (19,89%) i Skomlin (18,97%), co oznacza, iż w tych gminach mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem gospodarczym. Wskaźnik PEAI powyżej 9% oznaczający pomyślną koniunkturę odnotowano w gminach: Konopnica (11,23%), Osjaków (13,06%), Pątnów (12,86%), Wierzchlas (14,07%). Wśród badanych JST najgorzej sytuacja wygląda w gminie Czarnożyły, przyrost nowych podmiotów gospodarczych na poziomie (+5) określa wskaźnik PEAI jako najniższy w regionie 1,84%. Należy w tym miejscu zauważyć, iż ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19 w całym kraju następuje zmniejszenie liczby zakładanych przedsiębiorstw oraz obserwuje się coraz więcej takich, które zawieszają bądź zamykają prowadzoną dotychczas działalność gospodarczą. Sytuacja w analizowanych JST tego nie odzwierciedla.

ROLNICTWO

Na terenie gminy przeważają gleby słabe, mało urodzajne, wytworzone z piasku luźnego: klasy V – 40,6% powierzchni wszystkich gleb i klasy VI – 25% powierzchni wszystkich gleb. Tylko we wschodniej i środkowej części gminy występują gleby klasy III i IV, stanowiąc łącznie 32,8% wszystkich gruntów. Warunki glebowo – klimatyczne zdecydowały, że w gminie uprawione są głównie zboża, w tym żyto oraz ziemniaki. Jedynie we wschodniej części gminy, na gruntach III i IV klasy rozwinęło się warzywnictwo i sadownictwo.

Na terenie gminy występują dość liczne stawy rybne i rekreacyjne. W Ostrówku, na terenie dawnego zespołu dworsko-pałacowego, jest 7 stawów o łącznej pow. 2,02 ha, pod opieką Wieluńskiego Koła Wędkarskiego. W miejscowości Bolków położonych jest 8 stawów o łącznej pow. ok. 5 ha. W stawach hodowane są karpie, amury, tołpygi, sumy i karasie³⁴.

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że sfera gospodarcza w gminie Ostrówek rozwija się stabilnie. Pomyślna koniunktura gospodarcza wpływa na wzrost liczby zakładanych przedsiębiorstw, zaś wartości wskaźników w analizie porównawczej z innymi gminami pozwalają wnioskować, iż gmina rozwija się w dobrym kierunku, ale ciągle potrzebuje akceleratora zmian.

Zdolność do kreowania polityki rozwoju na terenie gminy jest silnie uwarunkowana czynnikami zewnętrznymi. Z jednej strony, położenie geograficzne gminy może mieć znaczenie przy podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu aktywności gospodarczej w zakresie sektora kreatywnego, kulturalnego, technologii IT, turystyki czy przemysłu czasu wolnego. Z drugiej - gmina posiada endogeniczny potencjał, który wciąż nie jest w pełni możliwości wykorzystany np. dla rozwoju turystyki.

Ponadto, planując obecnie dalsze kierunki rozwoju gminy, należy mieć na uwadze skutki pandemii, które z pewnością będą odczuwalne dla mieszkańców, a tym samym dla całej gminy Ostrówek w długim okresie czasu. Należy wykorzystać doświadczenia, które gmina nabyła od marca

³⁴ <https://www.ostrowekgmina.pl/art,468,rolnictwo.html>

2020 roku, wykorzystać potencjał tkwiący w cyfryzacji i informatyzacji instytucji publicznych, ale również podjąć działania wspierające ochronę środowiska, jak również sferę gospodarczą.

POLITYKA FINANSOWA

Polityka finansowa gminy Ostrówek realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej wskazujące wydatki majątkowe.

Tabela 41 Wyniki finansowe samorządu gminy Ostrówek w latach 2017 – 2021

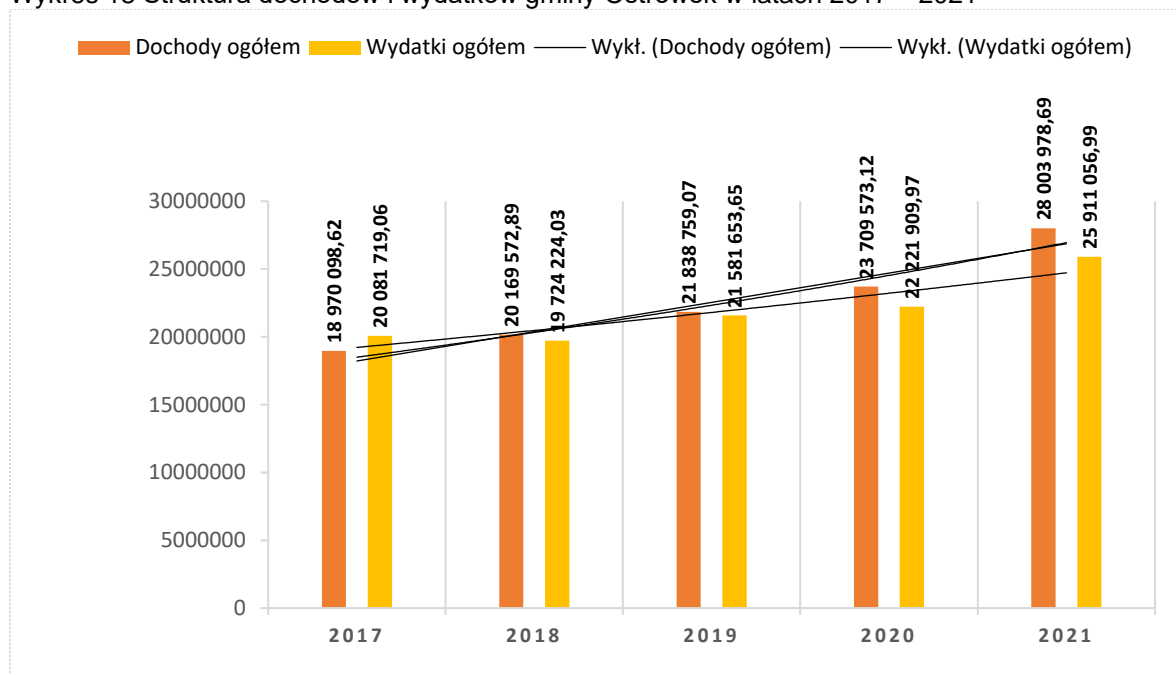
gmina Ostrówek	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	18 970 098,62	20 169 572,89	21 838 759,07	23 709 573,12	28 003 978,69
Wydatki ogółem	20 081 719,06	19 724 224,03	21 581 653,65	22 221 909,97	25 911 056,99
Wynik finansowy	-1 111 620,44	445 348,86	257 105,42	1 487 663,15	2 092 921,70
Wynik finansowy/dochody (%)	-5,86	2,21	1,18	6,27	7,47

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST, a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio nadwyżkę lub deficyt budżetu. Gmina Ostrówek w analizowanych latach 2018 – 2021 zamknęła budżet nadwyżką, zaś w roku 2017 wynik finansowy był ujemny, a deficyt wynosił (-5,86%). Na przestrzeni lat widoczny jest od 2018 wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy. Dochody gminy w 2021 roku w porównaniu z rokiem 2017 są wyższe o 47,62%, a wydatki 29,03%.

Najwyższy wzrost dochodów rok do roku gmina odnotowała w 2021 roku (ok. 19,33%) w stosunku do roku 2020, podobnie jak i wydatków (ok. 16,60%). Linia trendu pokazuje jednakże, że znacznie szybciej rosną liczby po stronie dochodowej niż wydatkowej.

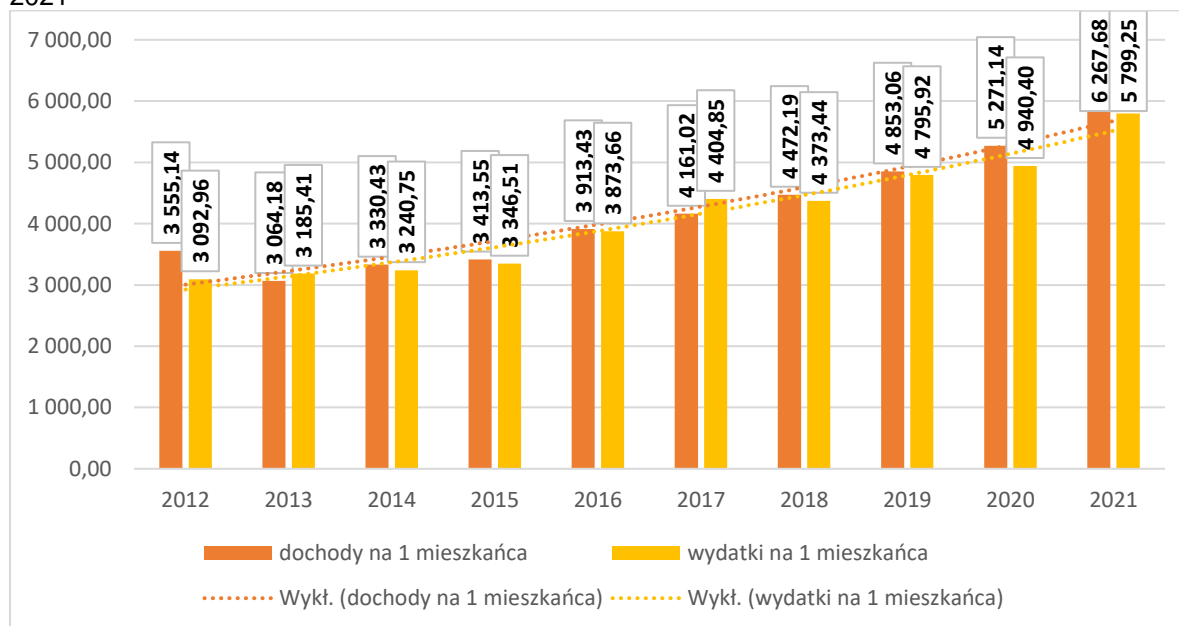
Wykres 18 Struktura dochodów i wydatków gminy Ostrówek w latach 2017 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowany stały wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest zgodne z zachodzącą w województwie łódzkim tendencją dochodową. Dochody gminy Ostrówek corocznie wzrastają (w różnym tempie). Zamożność samorządu obrazuje dochód liczony na 1 mieszkańca, który sukcesywnie powiększał się począwszy od kwoty 3 555,14 zł na 1 mieszkańca w 2012 roku do 6 267,68 zł na 1 mieszkańca w 2021 roku, co oznacza wzrost o 121,82%. Wraz ze wzrostem dochodów rosną wydatki per capita w gminie Ostrówek (wzrost o 76,30% w 2021 roku w porównaniu do roku 2012).

Wykres 19 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu do roku 2012 dochody na jednego mieszkańca w roku 2021 są większe o 2 712,54 zł, a wydatki zwiększyły się o 2 706,28 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono analizę porównawczą dochodów i wydatków na jednego mieszkańca w badanych JST dla okresu 2019 – 2021. Kolorem niebieskim oznaczono najwyższe dochody i wydatki, a kolorem żółtym najniższe dochody i wydatki, w danym roku poddanych analizie.

Najwyższe dochody na jednego mieszkańca w 2019 roku odnotowano w gminie Wierzchlas, a w latach 2020 - 2021 w gminie Osjaków. Zauważalne są rozbieżności w kwotach dochodów na jednego mieszkańca, sięgające około 26% w roku 2021. Niewątpliwie związane jest to z wyższym poziomem aktywizacji gospodarczej czy pozyskanymi środkami zewnętrznymi. Najniższe dochody w roku 2019 odnotowano w gminie Biała, a w latach 2020 - 2021 w Gminie Czarnożyły.

Poziom wydatków jest powiązany z poziomem dochodów i wśród badanych JST, w roku 2019 najwyższy był w gminie Wierzchlas, w 2020 w gminie Skomlin, a w 2021 roku w gminie Osjaków. Najniższy poziom wydatków na jednego mieszkańca w analizowanych latach przypadł na gminę Mokrsko w 2019 roku, w 2020 roku na gminę Czarnożyły, a w 2021 roku na gminę Pątnów. Dochody i wydatki w gminie Ostrówek kształtują się na średnim poziomie wśród JST poddanych analizie.

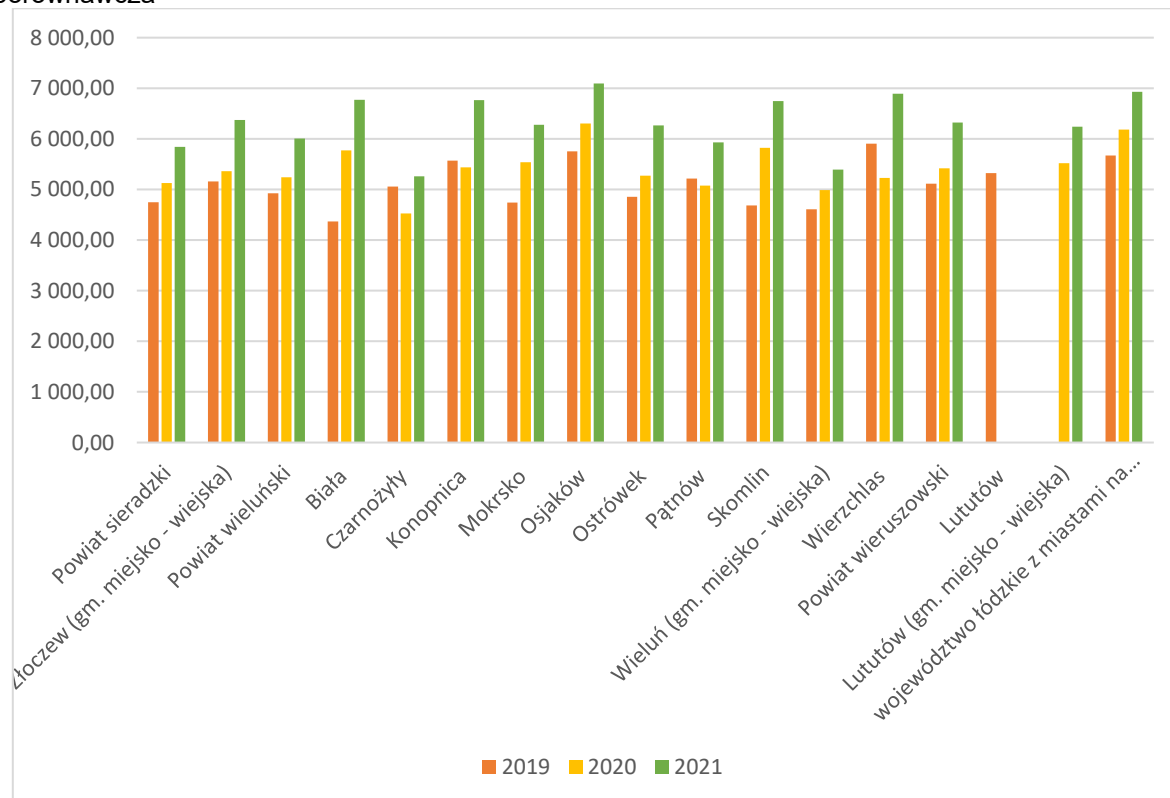
Tabela 42 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Dochody na 1 mieszkańca			Wydatki na 1 mieszkańca		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Powiat sieradzki	4 747,26	5 128,68	5 841,55	4 704,92	4 992,62	5 371,88
Złoczew (gm. miejsko - wiejska)	5 158,80	5 360,18	6 374,87	5 087,08	5 336,60	6 227,28
Powiat wieluński	4 927,58	5 242,23	6 008,35	5 123,71	5 112,01	5 671,58
Biała	4 370,53	5 773,33	6 774,25	4 917,44	5 271,09	6 289,65
Czarnóżyły	5 058,05	4 526,52	5 257,55	5 282,74	4 462,44	5 227,98
Konopnica	5 569,49	5 436,79	6 765,13	5 596,82	5 331,43	6 424,85
Mokrsko	4 739,28	5 536,97	6 277,63	4 629,50	5 266,10	5 943,02
Osjaków	5 751,81	6 301,37	7 095,65	6 131,24	5 584,37	6 483,24
Ostrówek	4 853,06	5 271,14	6 267,68	4 795,92	4 940,40	5 799,25
Pątnów	5 216,73	5 075,36	5 929,79	5 277,34	4 745,76	4 804,48
Skomlin	4 687,14	5 822,99	6 745,40	4 482,10	5 917,73	6 185,78
Wieluń (gm. miejsko - wiejska)	4 606,83	4 991,04	5 392,86	4 745,61	4 985,51	5 408,98
Wierzchlas	5 907,19	5 229,58	6 893,84	6 786,15	5 509,62	5 983,45
Powiat wierzuszowski	5 117,50	5 415,84	6 323,28	5 571,18	5 305,96	5 872,62
Lututów	5 324,69	-	-	5 563,99	-	-
Lututów (gm. miejsko - wiejska)	-	5 518,49	6 243,65	-	5 170,96	6 145,59
województwo łódzkie z miastami na prawach powiatu	5 671,37	6 184,58	6 930,22	5 792,66	6 223,74	6 562,97

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

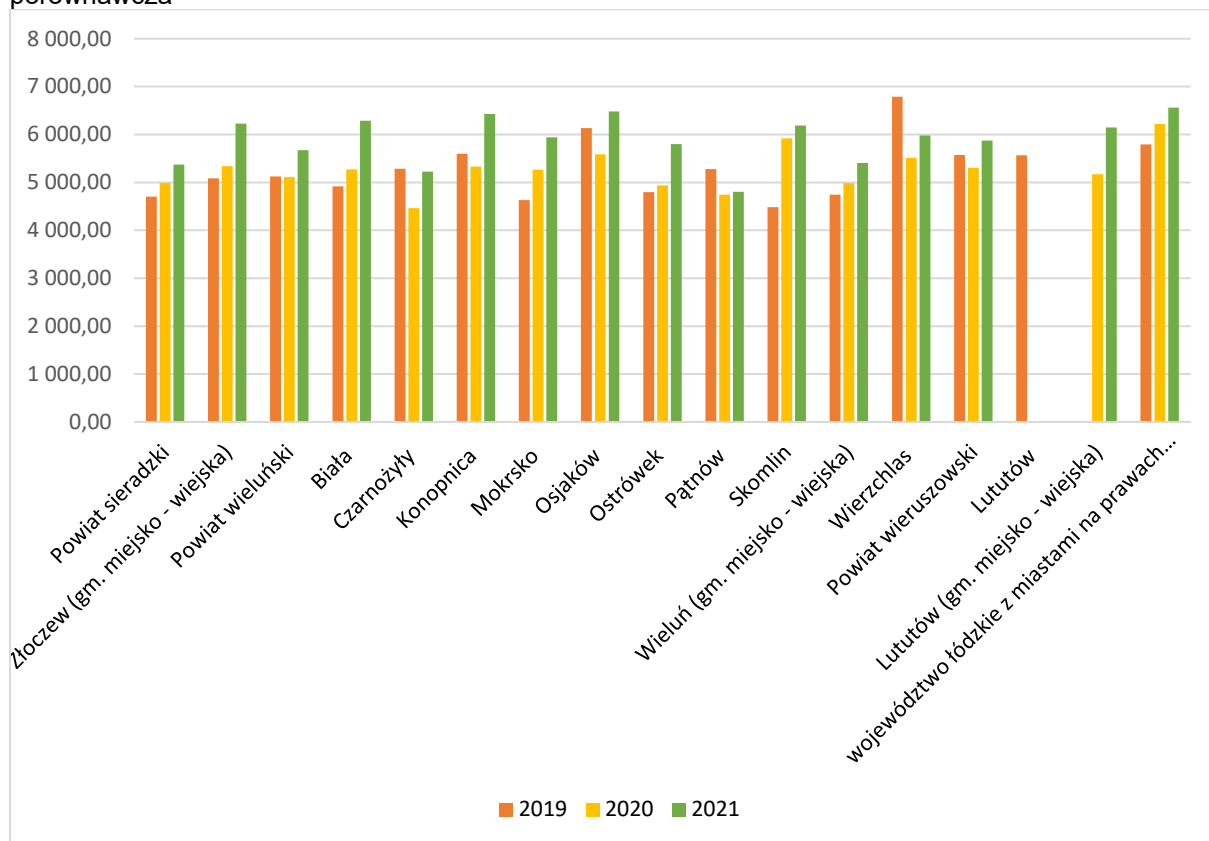
Należy wskazać, iż w prawie każdej JST poddanej analizie, w latach 2019 - 2021 zauważalna jest tendencja do wzrostu dochodów jak i wydatków na jednego mieszkańca (oprócz gmin: Czarnóżyły, Konopnica, Pątnów i Wierzchlas). W gminie Ostrówek najwyższy poziom dochodów jak i wydatków odnotowano w 2021 roku.

Wykres 20 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2019 – 2021 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

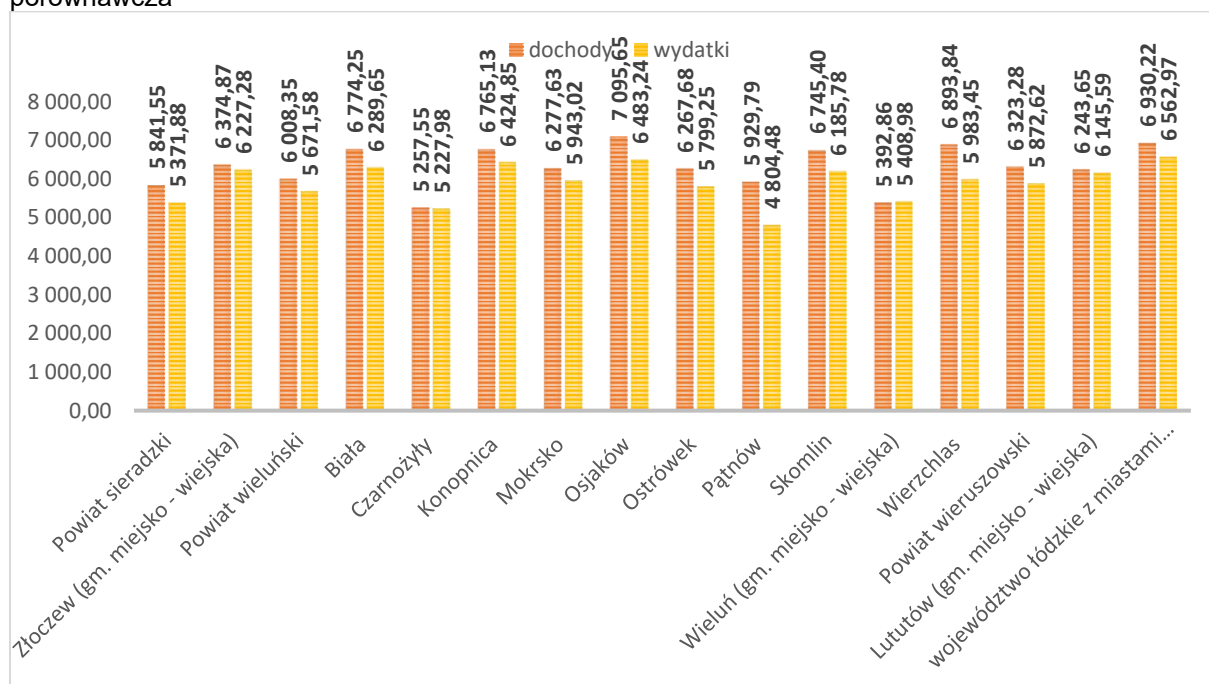
Wykres 21 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2019 – 2021 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu z badanymi JST, poziom dochodów na jednego mieszkańca w roku 2021 w gminie Ostrówek kształtuje się na średnim poziomie i jest niższy o 827,97 zł od dochodu przypadającego na jednego mieszkańca w gminie Osjaków i wyższy o 259,33 zł od powiatu wieluńskiego oraz większy o 1 010,13 zł od gminy wiejskiej Czarnożyły, w której to wskaźnik jest najniższy. Odnośnie wydatków, wskaźnik w gminie Ostrówek jest niższy o 683,99 zł od wskaźnika gminy Osjaków (w której to wydatki były najwyższe wśród badanych JST w 2021 roku), zaś wyższy o 994,77 zł od kwoty wydatków przypadających na jednego mieszkańca w gminie Pątnów.

Wykres 22 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 roku - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Struktura dochodów i wydatków

Gmina w celu realizacji zadań własnych gromadzi dochody. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody JST składają się trzy podstawowe elementy: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami JST mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 43 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Ostrówek w zł w latach 2012 – 2021

dochody na 1 mieszkańca w zł	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	3 555,14	3 064,18	3 330,43	3 413,55	3 913,43	4 161,02	4 472,19	4 853,06	5 271,14	6 267,68
dochody własne	1 122,97	965,25	1 008,35	1 017,45	1 065,38	1 073,43	1 270,25	1 321,61	1 463,54	1 524,69
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	192,71	216,91	253,95	292,24	328,92	358,63	418,03	470,56	468,60	502,83
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	1,35	1,36	1,03	0,42	0,77	0,41	1,74	4,47	1,58	11,04
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	399,51	420,17	429,13	446,20	451,22	437,84	521,00	488,96	471,55	507,93

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

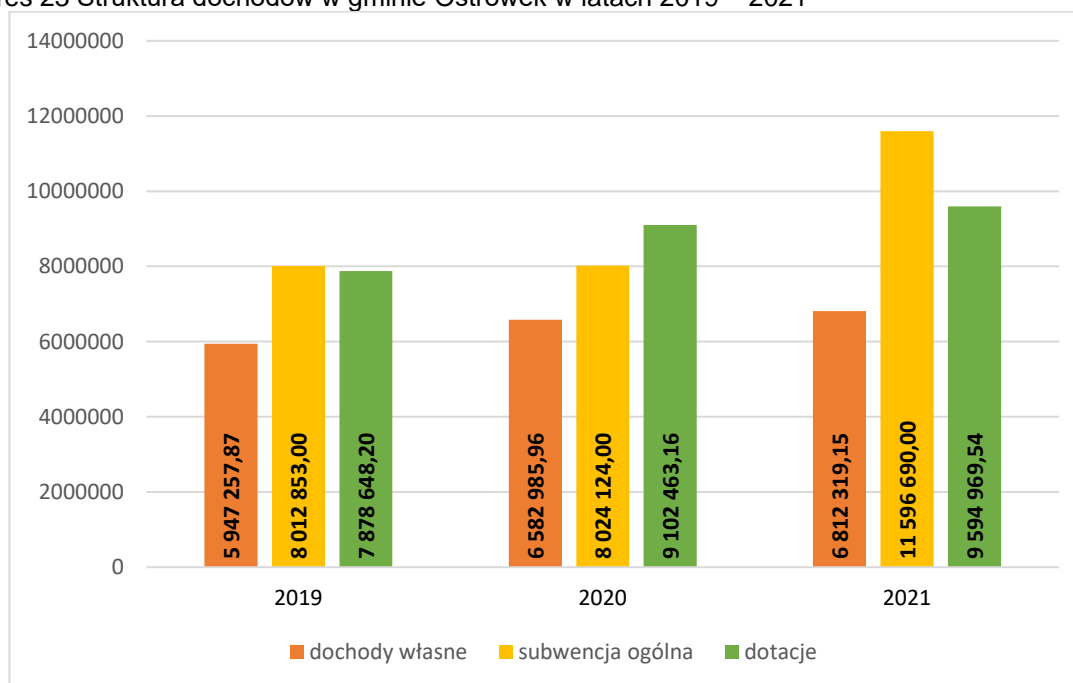
W dochodach gminy Ostrówek na przestrzeni badanych lat widoczne są coraz większe wpływy z podatków per capita:

- podatku dochodowego od osób fizycznych - wzrost wpływów per capita w 2021 roku o 310,12 zł, czyli 160,93% w stosunku do roku 2012 - co niewątpliwie ma związek z wzrostem dochodów mieszkańców gminy;
- podatki ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – wzrost wpływów per capita w 2021 roku o 108,42 zł, czyli o 27,14% w stosunku do roku 2012.

Podatek dochodowy od osób prawnych na przestrzeni badanych lat ulega procesom gospodarczym zachodzącym w kraju, czy na świecie i przyjmuje różne wartości, w 2021 roku udział w podatku CIT wzrósł o 717,78% w stosunku do roku bazowego.

W budżecie gminy Ostrówek największy udział na przestrzeni badanych lat, mają dotacje i subwencje. Dochody własne stanowiły 27,23% w 2019 roku, 27,77% w 2020 roku i 24,33% w 2021 roku.

Wykres 23 Struktura dochodów w gminie Ostrówek w latach 2019 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Środki zewnętrzne

Na finansowanie różnego rodzaju projektów inwestycyjnych jednostki samorządu terytorialnego mogą ubiegać się o pozyskiwanie środków z dotacji Unii Europejskiej. Obszarów, w których gminy mogą pozyskać fundusze jest bardzo wiele, a do najważniejszych z nich należą: infrastruktura, ochrona środowiska, informatyzacja, projekty społeczne, projekty kulturalne.

2.4.2. Turystyka

Gmina Ostrówek zajmuje obszar na styku dwóch mezoregionów – Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Złoczewskiej stanowiących część makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Urozmaicone ukształtowanie terenu, kompleksy leśne oraz dolina rzeki Pysznej tworzą zróżnicowany krajobraz. Wschodnia część gminy położona jest w granicach Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki.

Walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy, wysoki stopień zalesienia oraz czystość i dobry stan naturalnego środowiska stanowią o potencjale turystycznym i rekreacyjnym gminy. Korzystne warunki sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, zwłaszcza ekoturystyki, agroturystyki i turystyki aktywnej.

Przez obszar gminy biegnie szlak rowerowy Konopnica – Ostrówek – Skomlin, dający miłośnikom wędrowek możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna malowniczych krajobrazów.

W Ostrówku oraz innych miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.³⁵:

- zespół dworski z XIX w. z parkiem i stawami w Ostrówku,
- park z XIX w. w Wielgiem,
- dwór z II połowy XIX w. w Wielgiem,
- młyn wodny z 1909 r. w Kuźnicy,
- kaplica podworska z początku XX w. w Wielgiem,
- cmentarzysko kultury trzcinieckiej z 2. połowy I i początku II okresu epoki brązu złożone z 16 kurhanów w Okalewie,
- cmentarz ewangelicko-augsburski z przełomu XVIII i XIX w. w Ostrówku,
- osada ze schyłku neolitu i wczesnej epoki brązu w Okalewie.

Mimo znacznego potencjału turystycznego regionu baza noclegowa i gastronomiczna w gminie jest słabo rozwinięta. Na jej terenie funkcjonuje 1 gospodarstwo agroturystyczne – „Agrochatka” w Skrzynnie.

2.5. Wyniki badań ankietowych

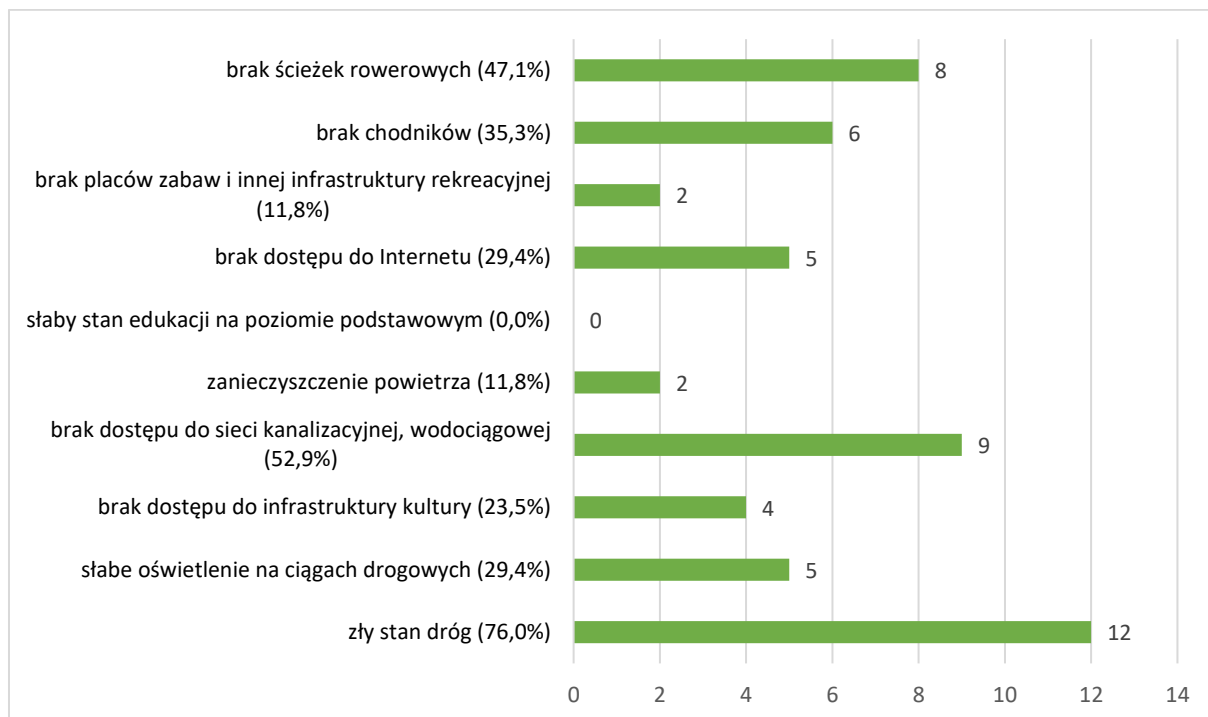
Diagnoza została wzbogacona o ankietę dla mieszkańców. Oto odpowiedzi na poszczególne pytania:

---

³⁵ Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2026

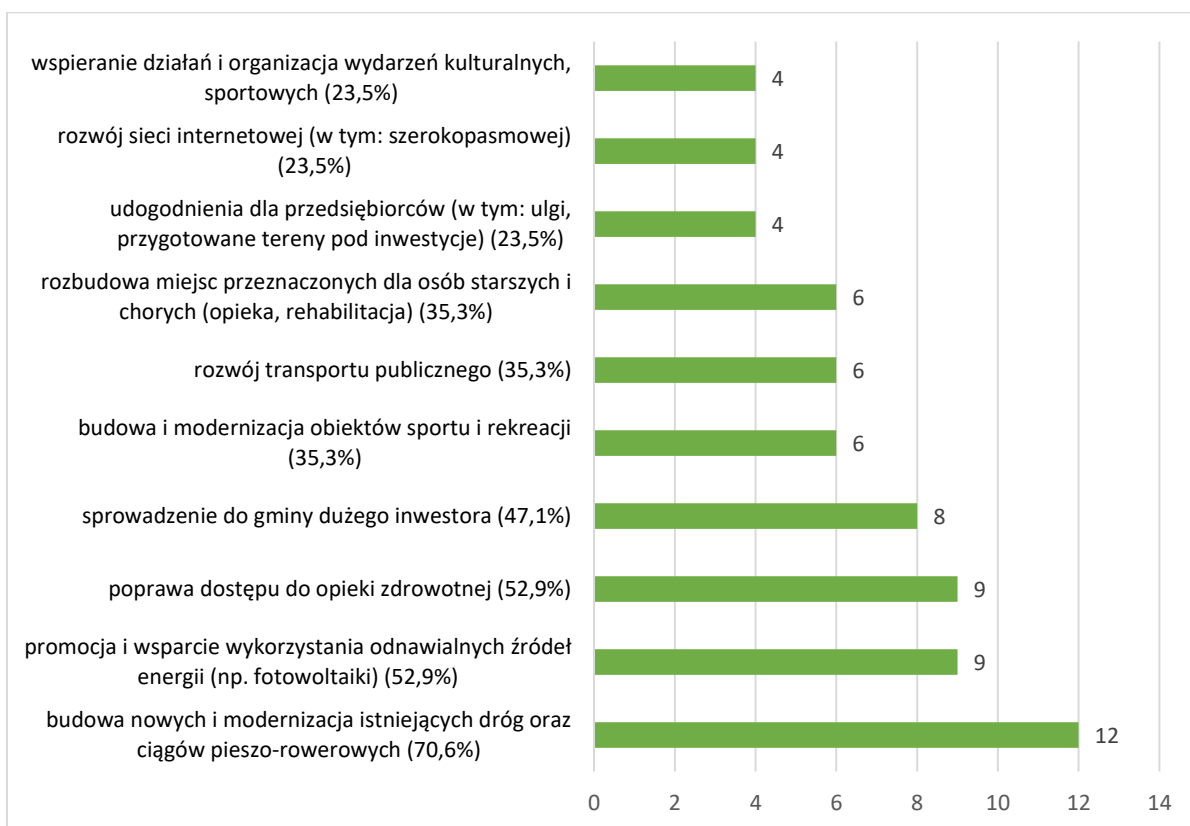
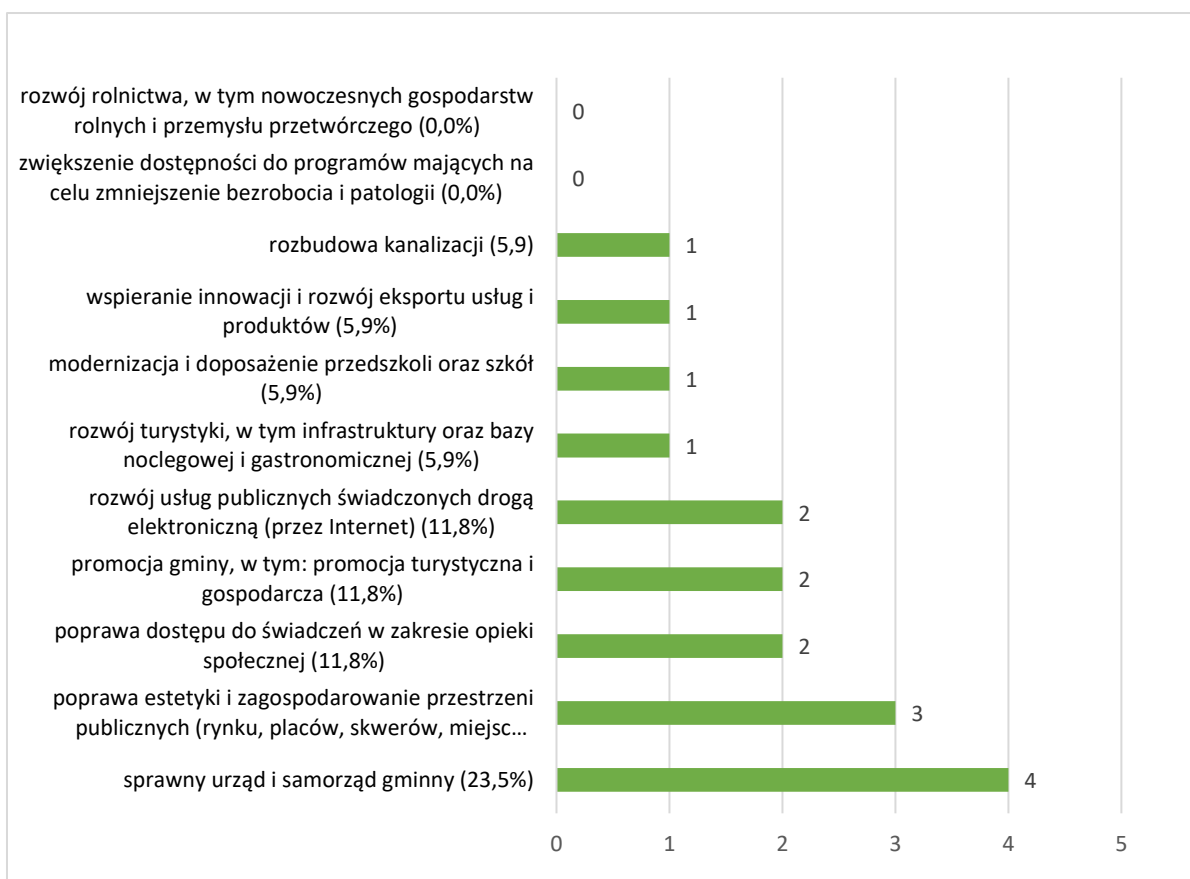
Jakie są największe problemy naszej gminy?

- 17 osób udzieliło odpowiedzi (jedna osoba mogła wybrać kilka problemów);

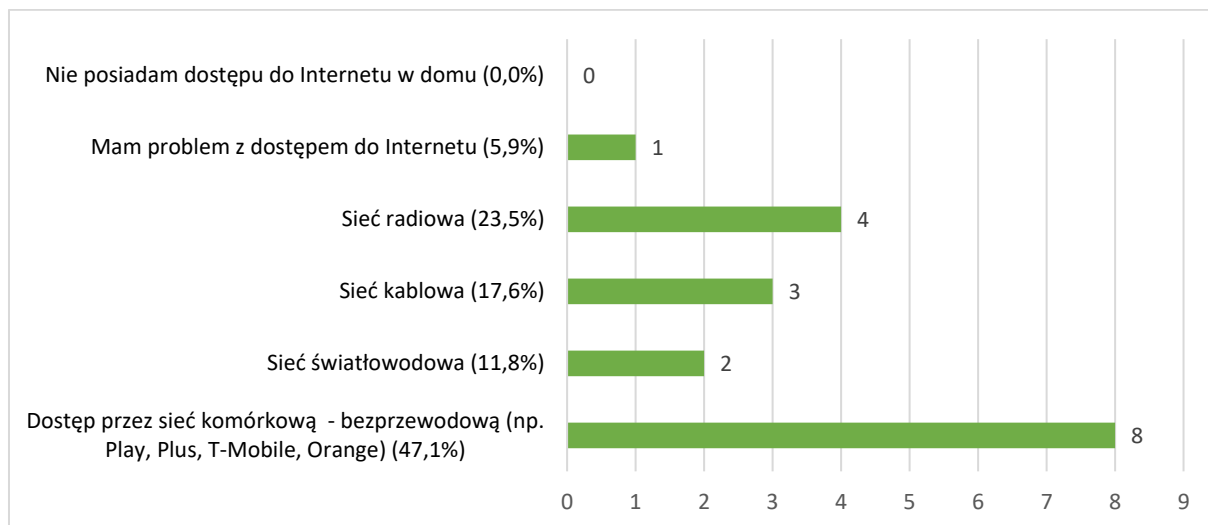
Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2030

- 17 osób udzieliło odpowiedzi;
- wyniki podzielono na 2 wykresy ze względu na prezentowaną ilość danych, uszeregowano je od najmniejszej do największej liczby uzyskanych głosów;

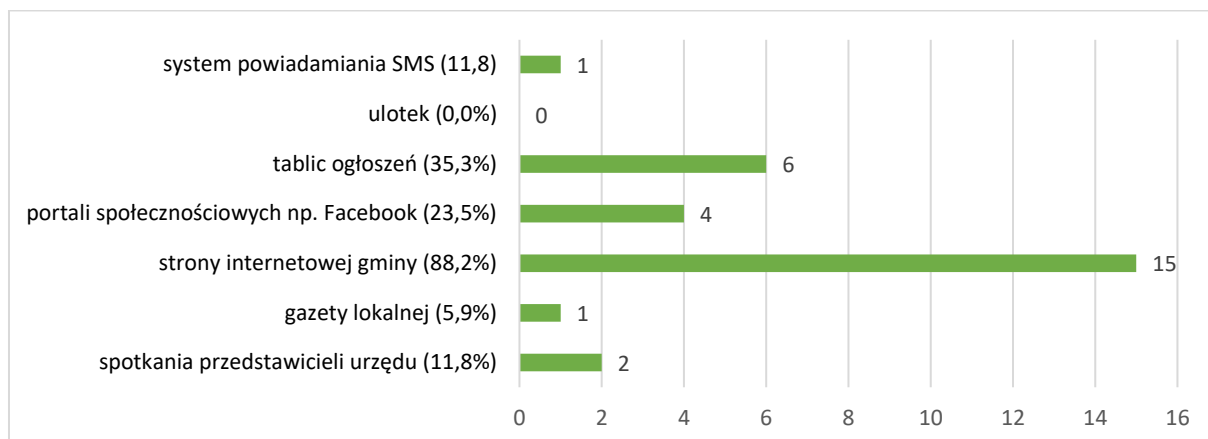
Jaki typ dostępu do Internetu Państwo posiadacie?

– 17 osób udzieliło odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy i wydarzeniach lokalnych?

– 17 osób udzieliło odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

2.6. Analiza SWOT

Nazwa SWOT to akronim utworzony z pierwszych liter wyrazów:

S strengths (silne/ mocne strony, atuty)	W weaknesses (słabe strony)
O opportunities (szanse)	T threats (zagrożenia)

Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla gminy Ostrówek w podziale na najbardziej istotne dziedziny.

SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dodatni bilans salda migracji; - Korzystne prognozy demograficzne; - Zabytki i dziedzictwo kulturowe; - Przynależność do Lokalnej Grupy Działania – Ziemia Wieluńsko – Sieradzka; - Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrówku; - Działalność Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej w Ostrówku; - Działalność Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury i Sportu w Ostrówku; - Działalność Zespołu Śpiewaczy „Ostrowiaczy”; - Działalność Kapeli Podwórkowej; - Działalność Klubu Seniora; - Stopniowo zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych; - Utrudniony dostęp do narkotyków; - Dobre warunki mieszkaniowe; - Coraz mniejsza liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej; - Funkcjonujący „Program współpracy z organizacjami pozarządowymi” oraz programy społeczne; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszająca się liczba ludności; - Ujemny przyrost naturalny; - Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; - Problem ubóstwa i marginalizacji osób ubogich oraz niepełnosprawnych; - Stosunkowo wysoki wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %; - Występowanie problemu patologii społecznych; - Stosunkowo wysoki udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem; - Niewystarczające środki na pomoc dla osób potrzebujących; - Niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc spotkań ludzi młodych, ale również dorosłych i turystów; - Zbyt małe możliwości rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych; - Niski współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców; - Ostatnim dostępnym szczeblem kształcenia jest poziom podstawowy;

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usuwanie azbestu z obszaru gminy; - Brak zakładów przemysłowych emitujących znaczne zanieczyszczenia do powietrza; - Ogólna atrakcyjność regionu (występowanie kompleksów leśnych i obszarów przyrodniczych o walorach rekreacyjnych i turystycznych); - Wysoki wskaźnik lesistości gminy; - Występowanie form ochrony przyrody; - Bliskość dużych kompleksów leśnych; - Występowanie dolin rzecznych i stawów; - Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; - Stosunkowo niskie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenach oddalonych od ciągu komunikacyjnych; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią; - Niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna oraz brak sieci gazowej; - Zbyt niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla produkcji energii elektrycznej i ciepłej; - Niska efektywność energetyczna budynków prowadząca do zwiększonego zużycia paliw; - Zanieczyszczenie powietrza szczególnie przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz w miesiącach zimnych w miejscach o zagęszczonej zabudowie; - Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; - Słaba świadomość ekologiczna społeczeństwa;

TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobra dostępność komunikacyjna – korzystne położenie względem ciągów drogowych; - Działalność Zespołu Śpiewaczy „Ostrowiaczy”; - Działalność Kapeli Podwórkowej; - Działalność Klubu Seniora; - Funkcjonowanie klubu sportowego; - Występowanie obiektów zabytkowych; - Występowanie dużej ilości stanowisk archeologicznych - Funkcjonowanie obiektów bazy sportowej, stref aktywności, boisk sportowych i placów zabaw; - Występowanie szlaku turystycznego rowerowego; - Istnienie warunków naturalnych o wysokich walorach sprzyjających rozwojowi rekreacji; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczający poziom rozwinięcia bazy sportowej, turystycznej i rekreacyjnej, w tym brak większej ilości wyznaczonych ścieżek rowerowych oraz infrastruktury służącej rozwojowi elektromobilności; - Niewystarczająca liczba miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży i dorosłych; - Niedostateczne wykorzystanie bogactwa zasobów krajobrazowych gminy i walorów przyrodniczych; - Spadek ilości podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; - Niewystarczające oznakowanie zabytków i stref atrakcyjnych turystycznie; - Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stabilizacja gospodarcza Gminy; - Dobra dostępność infrastruktury technicznej (wodociągi, energetyka), która umożliwia prowadzenie nowoczesnej produkcji rolnej oraz lokowanie działalności gospodarczej na terenie gminy; - Występowanie złóż piasków i żwirów; - Występowanie złóż węgla brunatnego; - Zwiększająca się świadomość, co do możliwości wykorzystania funduszy unijnych; - Stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych; - Przynależność do Lokalnej Grupy Działania – Ziemia Wieluńsko - Sieradzka; - Rozwinięte rolnictwo; - Wysoki wskaźnik PEAI, oznaczający gwałtowny rozwój gospodarczy; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niska innowacyjność; - Brak większej ilości dużych inwestycji; - Stosunkowo niski poziom wykształcenia zawodowego rolników; - Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - trudności w dostosowaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy; - Niski współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców; - Niewystarczająca umiejętność w pozyskiwaniu rynków zbytu; - Brak instytucji otoczenia biznesu; - Rozdrobnienie gospodarstw rolniczych, a przy tym niska ich dochodowość; - Niewielki udział gospodarstw nowoczesnych w ogóle; - Niski udział upraw ekologicznych w ogóle produkcji rolniczej; - Występowanie obszarów o bardzo niskiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej; - Niewystarczające oznakowanie zabytków i stref atrakcyjnych turystycznie;

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa; - Prawidłowo rozwinięta sieć połączeń drogowych; - Dobrze rozwinięta sieć elektroenergetyczna; - Funkcjonowanie segregacji odpadów u źródła; - Istnienie przydomowych oczyszczalni ścieków; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej i gazowej; - Głównym źródłem ciepła jest węgiel kamienny; - Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii; - Budynki wymagają termomodernizacji; - Brak większej ilości wyznaczonych ścieżek rowerowych, chodników; - Niska efektywność energetyczna budynków; - Zbyt mała liczba przydomowych oczyszczalni ścieków; - Brak dostępu do sieci gazowej; - Brak dostępu do połączeń kolejowych;

EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do biblioteki publicznej; - Dostęp do bazy kultury; - Dobra baza szkolnictwa; - Wykorzystywanie funduszy zewnętrznych dla realizacji projektów społecznych; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; - Zbyt mała liczba osób posiadających wykształcenie w kierunku rolno- spożywczym, które ułatwiłoby zoptymalizowanie i unowocześnienie pracy gospodarstw rolniczych; - Nierówny dostęp do kształcenia; - Marginalizacja dzieci i młodzieży, a także osób starszych o niższym statusie społecznym; - Brak szkoły średniej w gminie;

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; - Dostęp do bezpłatnych badań profilaktycznych; - Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrówku; - Działalność asystenta rodziny; - Funkcjonowanie gminnych programów służących społeczeństwu, np. dotyczących problemów alkoholowych i narkotyków; - Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, Policji; - Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej; - Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostrówku; - Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zbyt mała ilość bezpłatnych badań profilaktycznych; - Problem ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu, niepełnosprawności; - Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą; - Coraz większe zagrożenia dla zdrowia młodych ludzi, wynikające ze zmiany stylu życia; - Brak szybkiego i bliskiego dostępu do specjalistycznej pomocy lekarskiej; - Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań i zaspakajanie potrzeb społeczeństwa korzystającego z pomocy społecznej; - Brak wolontariatu;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Przynależność do rozwijającego się województwa; - Wykorzystanie przynależności do powiatu wieluńskiego; - Wykorzystanie walorów przyrody; - Promowanie regionu przez jednostki zewnętrzne; - Wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej; - Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej; - Rozwój możliwości w zakresie edukacji i pracy na odległość; - Moda na zdrowy styl życia i aktywność sportową; - Nastawienie polityki UE na wykorzystanie endogenicznych, unikalnych potencjałów regionów; - Dobre warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii; 	<ul style="list-style-type: none"> - Wyludnianie się obszarów wiejskich; - Odpiływ wykształconej młodzieży do większych miast; - Problemy w krajowym systemie ochrony zdrowia; - Zanieczyszczenie środowiska spowodowane emisją niską oraz ruchem samochodowym; - Brak środków na rozwój firm; - Duża konkurencja wśród wnioskujących o wsparcie ze środków Unii Europejskiej; - Rosnąca inflacja; - Pandemia Covid-19; - Niestabilna sytuacja polityczna – nieprzewidywalność decyzji władz rosyjskich; - Wzrost cen paliw; - Bezrobocie strukturalne; - Spadek szybkiego tempa wzrostu gospodarczego; - Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS; - Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego; - Niska opłacalność – duże koszty produkcji rolnej; - Rozpowszechniony handel produktami przez sieć Internet oraz duża dostępność produktów o niskiej jakości i cenie np. z Chin, na czym mogą tracić lokalni przedsiębiorcy; - Złożoność problemów rodzin; - Niespójne przepisy prawa; - Degradacja relacji rodzinnych;

2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie

Najważniejsze problemy gminy Ostrówek koncentrują się wokół poniższych zagadnień:

- niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna, co odczuwalne jest na kilku płaszczyznach. Po pierwsze stanowi to znaczne utrudnienie i powoduje liczne uciążliwości w codziennym życiu mieszkańców. Po drugie, brak sieci stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. W celu odprowadzania nieczystości ciekłych w większości przypadków wykorzystywane są szamba, które mogą być nieszczelne - w takim wypadku zanieczyszczenia przedostają się do gruntu, co ma negatywny wpływ na stan gleb oraz wód. Trzecie ograniczenie to niska

konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna gminy w oczach przedsiębiorców. W obecnych czasach infrastruktura kanalizacyjna jest jednym z podstawowych czynników decydujących o prowadzeniu przedsiębiorstwa na danym obszarze.

- infrastruktura drogowa – niedogodności związane z infrastrukturą drogową są uciążliwością najczęściej wskazywaną przez mieszkańców. Mowa tu o złym stanie dróg powiatowych, ubytkach w jezdni, braku rowów, poboczy, ale również braku większej ilości wyznaczonych ścieżek rowerowych, chodników oraz słabym oświetleniu ciągów drogowych. Wszystkie te aspekty mają negatywny wpływ na przepustowość dróg, bezpieczeństwo wszystkich użytkowników (kierowców, pieszych, rowerzystów), a co z tym związane na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną i gospodarczą gminy.
- położenie – gmina położona jest w dalszej odległości od Łodzi (miasta wojewódzkiego), co w znacznym stopniu utrudnia jej rozwój społeczno-gospodarczy. Dostęp do rynków zbytu, infrastruktury kultury, edukacyjnej jest więc utrudniony.
- słaby dostęp do Internetu - poważnym problemem jest brak dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu. Jest to podstawowy element umożliwiający pracę, naukę, dostęp do kultury. Okres pandemii pokazał, jak ważny jest stały i nieskrępowany dostęp do sieci internetowej. Na niektórych obszarach gminy dostęp jest słaby, na niektórych uniemożliwia połączenia wideo. Mieszkańcy gminy w ankiecie zwrócili uwagę na miejsca, gdzie dostęp do Internetu jest słaby lub go brak. Postanowiono przeprowadzić badanie wskazujące miejsca szczególnie problemowe. Mieszkańcy gminy korzystają głównie z sieci komórkowych. Zasięg tych sieci jest zróżnicowany, ale można dostrzec kilka miejsc, gdzie zasięgu brak lub jego jakość jest bardzo niska. Ponadto, stałym problemem, jest bardzo niska prędkość transmisji danych. Uniemożliwia ona normalne korzystanie z Internetu, korzystanie z telekonferencji, oglądanie filmów jest niemożliwe. W wielu miejscach szybkość transmisji nie przekroczyła nawet 1 Mb/s. Średnio wynosiła około 5-6 Mb/s z licznymi przerwami. Oczywiście, należy wskazać, że wyniki badania są uzależnione od wielu czynników (pogoda, obciążenie sieci itp.), jednak należy postawić jasną tezę, iż mieszkańcy gminy nie posiadają dostępu do sieci internetowej, który umożliwiłby bezproblemową pracę i naukę.
- nie wykorzystanie potencjału turystycznego - brakuje innowacyjnych form turystyki. Należy wykorzystać niezwykle potężny potencjał terenów rolniczych w gminie, aby rozwijać turystykę aktywną. Niezwykle ważnym elementem turystyki może stać się turystyka rowerowa. Należy rozwijać współpracę z gminą Czarnożyły, Wieluń, w celu wykorzystania potencjału regionu.
- zanieczyszczenie powietrza - źródłem największej emisji substancji szkodliwych jest proces indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, ale również obiektów użyteczności publicznej. Skala problemu wzrasta w okresie jesienno-zimowym, kiedy temperatura powietrza maleje, a tym samym wzrasta zapotrzebowanie na ogrzewanie pomieszczeń. Sytuacja kształtuje się bardziej niekorzystnie w miejscach o skoncentrowanej zabudowie, gdzie panują złe warunki przewietrzania. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych.

Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie (głównie miejscowości Ostrówek, Skrzynno, Wielgie). W innych miejscowościach również miejscowo występują znaczne przekroczenia norm jakości powietrza. Dla celów grzewczych wykorzystywane są głównie paliwa stałe, generujące znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmacnia efekt. W starszych gospodarstwach domowych głównym źródłem ciepła jest przeważnie piec węglowy. W starszych obiektach piece te są często nieefektywne. Za opał służy węgiel lub miął węglowy, które są niskiej jakości i w wyniku procesu spalania uwalniane są znaczne ilości zanieczyszczeń. Należy w tym miejscu zauważyć, że występuje też problem nielegalnego spalania odpadów powstających na co dzień w gospodarstwach domowych. Spalane są opakowania plastikowe, kartony np. po mleku, butelki PET, ale również inne odpady, które wytwarzają podczas spalania ciepło. Ponieważ piece używane w domostwach nie są przystosowane do spalania takich odpadów, tzn. spalanie zachodzi w zbyt niskiej temperaturze, a instalacje nie posiadają odpowiednich filtrów, podczas procesu uwalniane są do powietrza substancje toksyczne i rakotwórcze (dioksyny oraz furany), które niosą zagrożenie zarówno dla członków gospodarstwa domowego, w którym są spalane, jak i dla mieszkańców budynków sąsiednich. W domach nowych stosuje się nowoczesne systemy grzewcze, jednak duża ilość domów starszego typu powoduje, iż stan powietrza jest bardzo zły. Mieszkańcy podczas badania ankietowego wskazali, iż potrzebna staje się budowa sieci gazowej.

3. Trendy rozwojowe

Realizacja Strategii musi być skorelowana z trendami rozwojowymi. Chodzi tu o trendy w gospodarce światowej, które bezpośrednio wpływać będą na rozwój gminy w okresie programowania. Coraz bardziej pogłębia się integracja Polski z krajami europejskimi i światem. Tereny wiejskie również czerpią z tej otwartości, a rozwój gospodarki światowej bezpośrednio wpływa na rozwój gospodarki lokalnej. Wskazane trendy są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Wzięto również pod uwagę zmiany w światowej gospodarce spowodowane pandemią koronawirusa COVID – 19 i prognozowane zmiany, które dotyczyć będą całego okresu realizacji Strategii.

Mieszkańcy gminy coraz częściej korzystać będą z globalizacji. Swoboda przemieszczania się wewnątrz Unii Europejskiej (i nie tylko) spowoduje, że mieszkańcy coraz częściej korzystać będą ze

wspólnego rynku. Ostatnie lata to etap otwierania się przedsiębiorstw i mieszkańców na kontakty międzynarodowe. Kolejne lata to dalsza integracja i tworzenie powiązań korporacyjnych z firmami spoza naszego kraju. Rozwój technologii informatycznej i konieczność korzystania z nowych środków komunikacji spowoduje, że kontakty z Europą i światem staną się łatwiejsze, tańsze, a co za tym idzie bardziej dostępne dla mieszkańców gminy. Zamknięcie gospodarek spowodowane COVID – 19 w latach 2020 – 2021 nauczyło wielu przedsiębiorców działać, pomimo utrudnień w przemieszczaniu się. Jednak należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że nie wszyscy mieszkańcy, firmy z terenu gminy potrafią przystosować się do zmian. Ostatnie lata pokazały, że firmy opierają swoją konkurencyjność na szybkim wprowadzaniu zmian w procesie produkcyjnym i organizacyjnym. Dlatego też, aby rozwijać gospodarkę gminy należy szczególną uwagę poświęcić edukacji firm i przyszłych przedsiębiorców. O ile to możliwe, należy skupić się na budowaniu potencjału nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy i kontaktach międzynarodowych. Wprowadzenie ruchu bezwizowego pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi pozwala w kolejnych latach budować nowe rynki zbytu. To szansa dla lokalnych przedsiębiorców, którą trzeba wykorzystać.

Kolejne lata to szybki wzrost przepustowości połączeń internetowych. Nastąpi szybki rozwój sieci 5G, co spowoduje nową erę w cyfryzacji naszego życia. Szybki transfer danych otworzy możliwości do rozwoju nowych firm i rozwój już istniejących nie tylko w branży informatycznej. W kolejnych latach w naszych domach, gospodarstwach zagospodarczą nową technologią. Połączenie ich z siecią informatyczną spowoduje, że samodzielnie podejmować będą decyzje, sterować systemem grzewczym, energetycznym. Już dzisiaj coraz częstsze w gminie są samobieżne odkurzacze czy kosiarki do trawy. Sterować możemy kamerami, piecami. Już niedługo zegarek zmierzy nam tętno, puls i prześle wyniki do ośrodka zdrowia. To duże ułatwienie, szczególnie dla ludzi starszych, gdzie konieczne jest częste monitorowanie stanu zdrowia. Rewolucja następuje również w kulturze i naszych przyzwyczajeniach. Telewizje zastępują platformy streamingowe, muzyka jest łatwo dostępna w Internecie. Przykłady można mnożyć, jednak kolejne lata to szybkie zmiany, które należy monitorować i wykorzystywać do rozwoju. Szczególnie chodzi o firmy, które mogą wyznaczać nowe zmiany w gospodarce lokalnej. Rozwój kosiarek automatycznych wymaga stworzenia ich serwisu a rozwój e-handlu powoduje, iż warto pomyśleć o stworzeniu sklepu internetowego. Jednak w gminie ujawnia się jeden problem, na który zwrócić muszą władze gminy w kolejnych latach. Jest to pełny dostęp do technologii informacyjnej oraz szybkiego, taniego Internetu. Może więc dojść do sytuacji, iż dostęp do szybkiego Internetu warunkować będzie rozwój gospodarczy. Należy dołożyć więc wszelkich starań, aby jak najszybciej umożliwić wszystkim mieszkańcom dostęp do szybkiej sieci internetowej. Jak pokazują doświadczenia roku 2020/2021 (nauka zdalna w szkołach), w dalszym ciągu występują poważne problemy z dostępem do urządzeń i Internetu w gospodarstwach domowych. Chodzi głównie o osoby o niższych dochodach. Dlatego wyzwaniem staje się stworzenie programu pełnego dostępu do podstawowych usług cyfrowych.

Innym, silnym trendem w gospodarce, powiązany również z turystyką będzie rozwój elektromobilności. Szacuje się, że samochody, autobusy i inne pojazdy elektryczne będą stawały się coraz tańsze, a co z tym związane również coraz częściej wykorzystywane w gospodarstwach

domowych. Do rozwoju elektromobilności z pewnością przyczynią się decyzje podejmowane przez lokalne władze, które mogą zachęcać mieszkańców, ale również dawać dobry przykład w tym zakresie. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dla rozwoju elektromobilności w gminie niezbędna jest odpowiednia infrastruktura, która stanie się bodźcem dla miejscowej ludności do wprowadzenia zmian.

Trend w rozwoju elektromobilności wiązał się będzie bezpośrednio ze zmianami w lokalnej i regionalnej gospodarce. Nastąpi wzrost popytu na zakłady mechaniki pojazdowej dostosowane do obsługi pojazdów elektrycznych. Zmieni się specyfika tych zakładów. Wykonywanych będzie coraz mniej prac mechanicznych, coraz więcej z zakresu zaawansowanej elektroniki i informatyki. Pojazdy elektryczne posiadają zaawansowane systemy elektroniczne, które już za kilka lat umożliwią np. jazdę autonomiczną. Konieczne jest więc przekwalifikowanie mechaników pojazdowych i przygotowanie kadr do obsługi pojazdów napędzanych przez silniki elektryczne.

Problemem gminy i całego województwa będzie dostęp do wody i okresowe susze. Zjawisko suszy jest złożonym procesem zachodzącym w środowisku przyrodniczym. Prowadzi do zmniejszenia zasobów wodnych i powolnego wyczerpywania się wód w zlewni. W następstwie suszy atmosferycznej pojawia się tzw. susza glebowa. Dalszy brak opadów prowadzi do suszy rolniczej, negatywnie wpływającej na produkcję roślinną. Susza to złożony proces, którego konsekwencją jest zmniejszenie ilości wody w danym ekosystemie. Główną przyczyną tego zjawiska jest długotrwały brak opadów atmosferycznych, połączony często z wyższą temperaturą powietrza, a także cyrkulacją powietrza (wiatry), która znacząco zwiększa wysuszenie. Przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zmniejszenie przepływów rzecznych stwarza bezpośrednie zagrożenia gospodarczo-społeczne i ekonomiczne dla człowieka. Szczególnie narażone jest rolnictwo, gdyż zmniejszają się plony roślin uprawnych a zwiększają straty ekonomiczne. Występuje wówczas tzw. „susza „gospodarcza”. Całe województwo łódzkie jest w kolejnych latach zagrożone strukturalnym deficytem wody. Widać to również w Gminie Ostrówek. Na polach uprawnych występuje problem niedoboru wody. W całym województwie susze prowadzić będą do zmian gospodarczych i demograficznych. Należy się liczyć z obniżaniem się poziomu zwierciadła wód podziemnych i zamieraniem ekosystemów na powierzchni. Największym wyzwaniem staje się zapewnienie nieprzerwanych dostaw wody dla wszystkich mieszkańców.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Ostrówek została uzupełniona o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na spotkaniach. Wyznaczono obszary działalności gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego. Poniżej przedstawiono mapę strategii, ukazującą wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. W dalszej części zostały one scharakteryzowane, a także przedstawiono działania, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów. Zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów jest komplementarny i stanowi jeden z wymiarów zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki rozwoju Gminy Ostrówek.

CELE STRATEGICZNE		
Cel 1 Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy Ostrówek	Cel 2 Ochrona środowiska naturalnego Gminy Ostrówek, adaptacja do zmian klimatu	Cel 3 Gmina Ostrówek atrakcyjna dla mieszkańców
CELE OPERACYJNE		
1.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego	2.1. Poprawa jakości powietrza, w tym m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	3.1. Nowoczesna i dostępna przestrzeń publiczna
1.2. Zachowanie ładu przestrzennego, poprawa estetyki przestrzeni publicznej Gminy, wzmocnienie istniejących i wspieranie nowych funkcji	2.2. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów, wsparcie gospodarki wodnej	3.2. Zwiększenie dostępności infrastruktury kultury, sportu i rekreacji dla wszystkich grup społecznych
1.3. Intensyfikowanie działań promocyjnych Gminy	2.3. Kształtowanie ładu przestrzennego Gminy Ostrówek, ochrona obszarów zielonych, poprawa jakości środowiska	3.3. Wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym

Z informacji przedstawionych we wcześniejszych rozdziałach strategii wynika, że w gminie z pewnością niezbędne są inwestycje w zakresie rozwoju podstawowej infrastruktury technicznej. Potrzebna jest modernizacja dróg, chodników, budowa ścieżek rowerowych wraz z całą infrastrukturą. Również infrastruktura wodno-kanalizacyjna wymaga polepszenia, chodzi tu zarówno o sieć kanalizacji jak i wodociągi oraz stacje uzdatniania wody. Wszystkie działania muszą być podejmowane w zgodzie z ładem przestrzennym, aby zapobiec niezrównoważonemu rozwojowi urbanistycznemu. Dostrzega się również potrzebę zwrócenia większej uwagi na kwestie gospodarki przestrzennej,

a także odnowy zaniedbanych części miejscowości. Działania z zakresu infrastruktury i planowania przestrzennego mają za zadanie polepszenie jakości życia mieszkańców, ale także stworzenie jak najlepszych warunków dla przedsiębiorców – obecnych i potencjalnych. Określono zatem następujące przykłady działań dla celu strategicznego 1 i przyporządkowanym mu celom operacyjnym:

CEL STRATEGICZNY 1:	
Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy Ostrówek	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
1.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Milejów (kol. Ugoda Niemierzyńska) od km 0+000 do km 0+756 o dł. 756 m
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 4537E odc. Skrzywno-Gromadzice i w miejscowości Gromadzice wraz z odwodnieniem na terenie Gminy Ostrówek (od końca istniejącej nawierzchni asfaltowej w m. Skrzywno do początku m. Gromadzice) – kontynuacja realizacji inwestycji
	Przebudowa drogi powiatowej nr 4537E Nietuszyna-Wieluń na odcinku od miejscowości Skrzywno (od skrzyżowania z drogą gminną nr 117405E) do skrzyżowania z drogą krajową nr 45 w m. Ostrówek
	Budowa drogi gminnej Nr DG.117409E w miejscowości Piskornik od km 0+00 km do km 0+768 m o dł. 768 m
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Okalew (dz. nr 1334 obręb Okalew)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek - kol. Wierzchowina (dz. nr 649 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek (dz. nr 1173 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej osiedlowej w m. Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – kol. Maśne Góry
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – k. DPS od km 0+000 do km 0+231 o dł. 231 m
	Przebudowa drogi gminnej nr 117406E w m. Niemierzyn – kier. Gromadzice od km 0+000 do km 0+500 o dł. 500m
	Przebudowa drogi gminnej nr 117403E Jackowskie-Kuźnica od km 0+000 do km 0+995 o dł. 995m
	Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (lewa strona) w m. Nietuszyna
	Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (prawa strona) w m. Nietuszyna
1.2 Zachowanie ładu przestrzennego, poprawa estetyki przestrzeni publicznej Gminy, wzmocnienie istniejących i wspieranie nowych funkcji	Budowa budynku zaplecza socjalno-administracyjnego boiska sportowego w Ostrówku wraz z infrastrukturą tech. oraz budowa boiska wielofunkcyjnego na dz. nr 446
	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Ostrówku w ramach programu „Polski Ład”
	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Okalewie
	Termomodernizacja i wykonanie elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Janowie
	Termomodernizacja i wykonanie elewacji na części użytkowej budynku Filii Przedszkola w Wielgiem.
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kuźnica (przejście pod rzeką Pyszną odcinek od młyna do drogi na posesję 9 i 10)
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Rudlice
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno, Rudlice – Etap I
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Ostrówek, Ostrówek – kol. Dobroszyny
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Okalew, prace projektowe
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Okalew	

CEL STRATEGICZNY 1:	
Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy Ostrówek	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno Etap II
	Wsparcie rozwoju przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej
1.3 Intensyfikowanie działań promocyjnych Gminy	Promocja Gminy Ostrówek

Kolejnym bardzo ważnym obszarem jest środowisko oraz jego ochrona. Należy zauważyć, że w ostatnich latach jest to jeden z priorytetowych obszarów, któremu podporządkowywanych jest wiele działań. Szeroko pojęta ochrona środowiska staje się celem wielu inwestycji, inwestycji które mają naprawiać to, co uległo zniszczeniu, ale również takim, które mają chronić i nie dopuszczać do dewastowania czy nadmiernego wykorzystywania zasobów. Poprawa jakości powietrza, wód i systemu gospodarki odpadami to najważniejsze wyzwania, które wpływają nie tylko na rozwój i atrakcyjność gminy, ale także na jakość życia mieszkańców. W kolejnych latach kluczowe okażą się inwestycje w odnawialne źródła energii. Należy też zwrócić szczególną uwagę na kwestie edukacji ekologicznej. Sprzyjają temu:

CEL STRATEGICZNY 2:	
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Ostrówek, adaptacja do zmian klimatu	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
2.1. Poprawa jakości powietrza, w tym m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Termomodernizacja i wykonanie elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Janowie
	Termomodernizacja i wykonanie elewacji na części użytkowej budynku Filii Przedszkola w Wielgiem.
	Odnawialne źródła energii dla mieszkańców Gminy Ostrówek: instalacje co, pompy ciepła, itp
2.2. Zapobieganie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów, wsparcie gospodarki wodnej	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Ostrówku w ramach programu „Polski Ład”
	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kuźnica (przejście pod rzeką Pyszną odcinek od młyna do drogi na posesję 9 i 10)
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Rudlice
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno, Rudlice – Etap I
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Ostrówek, Ostrówek – kol. Dobroszyny
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Okalew, prace projektowe
	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Okalew	
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno Etap II	
2.3 Kształtowanie ładu przestrzennego Gminy Ostrówek, ochrona obszarów zielonych, poprawa jakości środowiska	Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej
	Kontynuowanie działań związanych z usuwaniem azbestu z obszaru gminy

Trzecim obszarem, ku któremu skierowane będą działania gminy jest kapitał społeczny. Rozwój Gminy powinien być napędzany przez aktywnych i wykształconych mieszkańców, którzy angażują się w podejmowane na jej obszarze działania, są aktywni i zainteresowani tym, co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu. Należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania w zakresie zwiększenia efektywności samorządu. W zakresie zarządzania gminą należy także zwrócić uwagę na dostosowanie budynków oraz miejsc publicznych do potrzeb całości społeczeństwa, w tym seniorów oraz osób niepełnosprawnych. W związku z tym określono cel strategiczny 3:

CEL STRATEGICZNY 3:	
Gmina Ostrówek atrakcyjna dla mieszkańców	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
3.1. Nowoczesna i dostępna przestrzeń publiczna	Budowa budynku zaplecza socjalno-administracyjnego boiska sportowego w Ostrówku wraz z infrastrukturą tech. oraz budowa boiska wielofunkcyjnego na dz. nr 446
	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Okalewie
	Termomodernizacja i wykonanie elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Janowie
	Termomodernizacja i wykonanie elewacji na części użytkowej budynku Filii Przedszkola w Wielgiem.
3.2. Zwiększenie dostępności infrastruktury kultury, sportu i rekreacji dla wszystkich grup społecznych	Budowa budynku zaplecza socjalno-administracyjnego boiska sportowego w Ostrówku wraz z infrastrukturą tech. oraz budowa boiska wielofunkcyjnego na dz. nr 446
	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Okalewie
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Milejów (kol. Ugoda Niemierzyńska) od km 0+000 do km 0+756 o dł. 756 m
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 4537E odc. Skrzywno-Gromadzice i w miejscowości Gromadzice wraz z odwodnieniem na terenie Gminy Ostrówek (od końca istniejącej nawierzchni asfaltowej w m. Skrzywno do początku m. Gromadzice) – kontynuacja realizacji inwestycji
	Przebudowa drogi powiatowej nr 4537E Nietuszyna-Wieluń na odcinku od miejscowości Skrzywno (od skrzyżowania z drogą gminną nr 117405E) do skrzyżowania z drogą krajową nr 45 w m. Ostrówek
	Budowa drogi gminnej Nr DG.117409E w miejscowości Piskornik od km 0+00 km do km 0+768 m o dł. 768 m
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Okalew (dz. nr 1334 obręb Okalew)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek - kol. Wierzchowina (dz. nr 649 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek (dz. nr 1173 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej osiedlowej w m. Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – kol. Maśne Góry
	Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – k. DPS od km 0+000 do km 0+231 o dł. 231 m
	Przebudowa drogi gminnej nr 117406E w m. Niemierzyn – kier. Gromadzice od km 0+000 do km 0+500 o dł. 500m
	Przebudowa drogi gminnej nr 117403E Jackowskie-Kuźnica od km 0+000 do km 0+995 o dł. 995m
Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (lewa strona) w m. Nietuszyna	
Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (prawa strona) w m. Nietuszyna	
3.3 Wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnością oraz zagrożonych	Zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego i wsparcia mieszkańcom zagrożonym i dotkniętym ubóstwem
	Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia

CEL STRATEGICZNY 3: Gmina Ostrówek atrakcyjna dla mieszkańców	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
wykluczeniem społecznym	Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym
	Wspieranie idei starzenia się w zdrowiu i możliwości prowadzenia aktywności społecznej
	Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej

5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

W okresie programowania Gmina Ostrówek zamierza zrealizować następujące projekty inwestycyjne. Jest to lista, którą można modyfikować w przypadku pojawiających się potrzeb, pomysłów oraz możliwości finansowych.

Tytuł	Lata realizacji	Szacunkowy koszt [zł]	Miejsce realizacji
Budowa budynku zaplecza socjalno-administracyjnego boiska sportowego w Ostrówku wraz z infrastrukturą tech. oraz budowa boiska wielofunkcyjnego na dz. nr 446	2023	3,2 mln	Ostrówek
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Ostrówku w ramach programu „Polski Ład”	2022-2023	5,5 mln	Ostrówek
Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Okalewie	2023-2030	800 tys.	Okalew
Termomodernizacja i wykonanie elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Janowie	2023-2030	Do ustalenia	Janów
Termomodernizacja i wykonanie elewacji na części użytkowej budynku Filii Przedszkola w Wielgim.	2023-2030	Do ustalenia	Wielgie
Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kuźnica (przejście pod rzeką Pyszną odcinek od młyna do drogi na posesję 9 i 10)	2023-2030	50 000,00 zł	
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Milejów (kol. Ugoda Niemierzyńska) od km 0+000 do km 0+756 o dł. 756 m	2023	730 458,99 zł tym: dotacja z programu ochr. gruntów rolnych w max wysokości 60% kosztów robót budowlanych	Milejów
Przebudowa drogi powiatowej Nr 4537E odc. Skrzywno-Gromadzice i w miejscowości Gromadzice wraz z odwodnieniem na terenie Gminy Ostrówek (od końca istniejącej nawierzchni asfaltowej w m. Skrzywno do początku m. Gromadzice) – kontynuacja realizacji inwestycji	2023-2024	49 681,43 Współfinansowanie przez Gminę Ostrówek	
Przebudowa drogi powiatowej nr 4537E Nietuszyna-Wieluń na odcinku od miejscowości Skrzywno (od skrzyżowania z drogą gminną nr 117405E) do skrzyżowania z drogą krajową nr 45 w m. Ostrówek	2023-2024	Udział z budżetu gminy 30 000,00 zł Współfinansowanie przez Gminę Ostrówek	

Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2023 - 2030

Tytuł	Lata realizacji	Szacunkowy koszt [zł]	Miejsce realizacji
Budowa drogi gminnej Nr DG.117409E w miejscowości Piskornik od km 0+00 km do km 0+768 m o dł. 768 m	2023-2030	200 000,00 zł Współfinansowanie przez Gminę Osjaków 50%	
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Okalew (dz. nr 1334 obręb Okalew)	2023	14 000,00	
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek - kol. Wierzchowina (dz. nr 649 obręb Ostrówek)	2023	14 000,00	
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Ostrówek (dz. nr 1173 obręb Ostrówek)	2023	11 000,00	
Przebudowa drogi wewnętrznej osiedlowej w m. Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)	2023	11 000,00	
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – kol. Maśne Góry	2024	1,2 ml	Skrzywno
Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych Skrzywno – k. DPS od km 0+000 do km 0+231 o dł. 231 m	2023-2030	301 tys.	Skrzywno
Przebudowa drogi gminnej nr 117406E w m. Niemierzyn – kier. Gromadzice od km 0+000 do km 0+500 o dł. 500m	2023-2030	560 tys	
Przebudowa drogi gminnej nr 117403E Jackowskie-Kuźnica od km 0+000 do km 0+995 o dł. 995m	2023-2030	1,2 ml	
Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (lewa strona) w m. Nietuszyna	2023-2030	Do ustalenia	Nietuszyna
Budowa drogi wewnętrznej wzdłuż drogi krajowej (prawa strona) w m. Nietuszyna	2023-2030	Do ustalenia	Nietuszyna
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Rudlice	2023	5 629 500,00 zł	Rudlice
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno, Rudlice – Etap I	2023	1 897 166,92 zł w tym: środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19: 1 800 000,00 zł	
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Ostrówek, Ostrówek – kol. Dobroszyny	2023	5 049 586,39 zł	
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Okalew, prace projektowe	2023	80 000,00 zł	
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Ostrówek (działka nr 438/5 obręb Ostrówek)	2023	20 000,00 zł	
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Okalew	2025-2030	700 tys.	Okalew
Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Skrzywno Etap II	2026-2030	10,5 ml	Skrzywno
Odnawialne źródła energii dla mieszkańców Gminy Ostrówek: instalacje co, pompy ciepła, itp.	2027-2031	Do ustalenia	Teren Gminy Ostrówek
Promocja Gminy Ostrówek	2023-2030	1 mln	

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Przyjmuje się zrównoważony rozwój obszaru gminy jako podstawę do formułowania kierunków zasad i warunków zagospodarowania.

Gmina Ostrówek jest jednostką administracyjną o statusie gminy wiejskiej. Siedzibą gminy jest miejscowość Ostrówek. Sieć osadnicza jest równomiernie rozmieszczona na obszarze gminy, przede wszystkim w postaci pasm zabudowy wzdłuż tras komunikacyjnych. Na taki charakter zagospodarowania wsi, znajdujących się na terenie gminy, wpływ ma przede wszystkim dominująca funkcja terenów, tj. produkcja rolnicza. Negatywnym skutkiem takiego typu ukształtowania tkanki osadniczej jest brak wyraźnych granic pomiędzy miejscowościami. Rozciąganie zabudowy przy głównych ciągach komunikacyjnych wpływa niekorzystnie na jakość przestrzeni i uniemożliwia wyodrębnienie centrów miejscowości. Ten typ zagospodarowania dominuje w większości wsi na obszarze gminy. Wyjątek stanowią wsie: Ostrówek, Skrzywno i Wielgie, które rozplanowane są na bardziej złożonej siatce ulic. W przypadku Ostrówka możliwe jest także wyodrębnienie centrum na przecięciu głównych dróg wiodących przez tę miejscowość.

Funkcjonalnie gminę można podzielić na dwie części: zachodnią, gdzie w krajobrazie dominują tereny rolne i jednostki osadnicze oraz wschodnią, z wyraźną przewagą lasów. Podstawową funkcją przestrzenną poszczególnych miejscowości jest produkcja rolnicza, uzupełniona funkcją mieszkalną i usługową. Kolejnym elementem silnie zaznaczającym się w przestrzeni są lasy i grunty zadrzewione. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej części gminy. W krajobrazie gminy dominującą formą są rozległe użytki rolne, otaczające zespoły osadnicze.

Układ drogowy gminy tworzą następujące drogi:

- droga ekspresowa S8 o znaczeniu międzyregionalnym relacji S8 Wrocław (Psie Pole) - Kępno - Sieradz - A1 (Łódź) - A1 (Piotrków Trybunalski) - Rawa Mazowiecka - Warszawa - Ostrów Mazowiecka - Zambrów - Choroszcz (S19);
- droga krajowa nr 45 relacji Złoczew-Wieluń-Opole;
- droga wojewódzka nr 481 relacji Łask – Widawa – Widoradz Główny.

Gmina nie ma dostępu do linii kolejowej.

Na obszarze gminy funkcjonują dwa ujęcia wody:

- ujęcie wody w Ostrówku (znajdujące się na terenie dawnego Ośrodka Rolnego SKR);
- ujęcie wody w Wielgiem.

Ścieki odprowadzane są do gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Rudlicach. Odpady komunalne zebrane w sposób selektywny wytworzone przez mieszkańców nieruchomości położonych na terenie gminy Ostrówek przyjmuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Ostrówku.

Gmina jest organem prowadzącym dla czterech publicznych szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Ostrówku;
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Skrzynnie;
- Szkoła Podstawowa w Janowie;
- Szkoła Podstawowa w Okalewie;

oraz jednego przedszkola

- Publiczne Przedszkole w Ostrówku.

W gminie przy szkołach podstawowych w Skrzynnie, Janowie i Okalewie funkcjonowały trzy oddziały przedszkolne.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury i Sportu w Ostrówku

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się m.in. następujące obiekty:³⁶:

- 2 pełnowymiarowe, wielofunkcyjne boiska sportowe w Ostrówku i Skrzynnie;
- boisko do siatkówki w Okalewie;
- boisko sportowe oraz kompleks rekreacyjny z ekomuzeum i arboretum w Ostrówku;
- boiska sportowe i sale gimnastyczne w szkołach;
- siłownie zewnętrzne w miejscowościach: Wielgie, Wola Rudlicka, Niemierzyn, Ostrówek;
- place zabaw.

Na terenie Gminy Ostrówek występują:

- Formy ochrony przyrody:
  - Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki,
  - Pomniki przyrody,
  - Użytki ekologiczne.
- Zabytki nieruchome - zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa w miejscowości Wielgie;
- Zabytki archeologiczne - zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa w miejscowości Okalew;
- Zabytki wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa łódzkiego położone w miejscowościach: Kuźnica Rudlicka, Ostrówek, Ostrówek-Dobroszyny oraz Wielgie;
- Naturalne zbiorniki i oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenu - największe z nich znajdują się w miejscowości Ostrówek na terenie parku w zespole dworsko-parkowym oraz zbiornik przy drodze krajowej, powstały w wyniku rekultywacji złoża. Większą powierzchnię zajmują również stawy w Bolkowie, Rudlicach i Piskorniku.

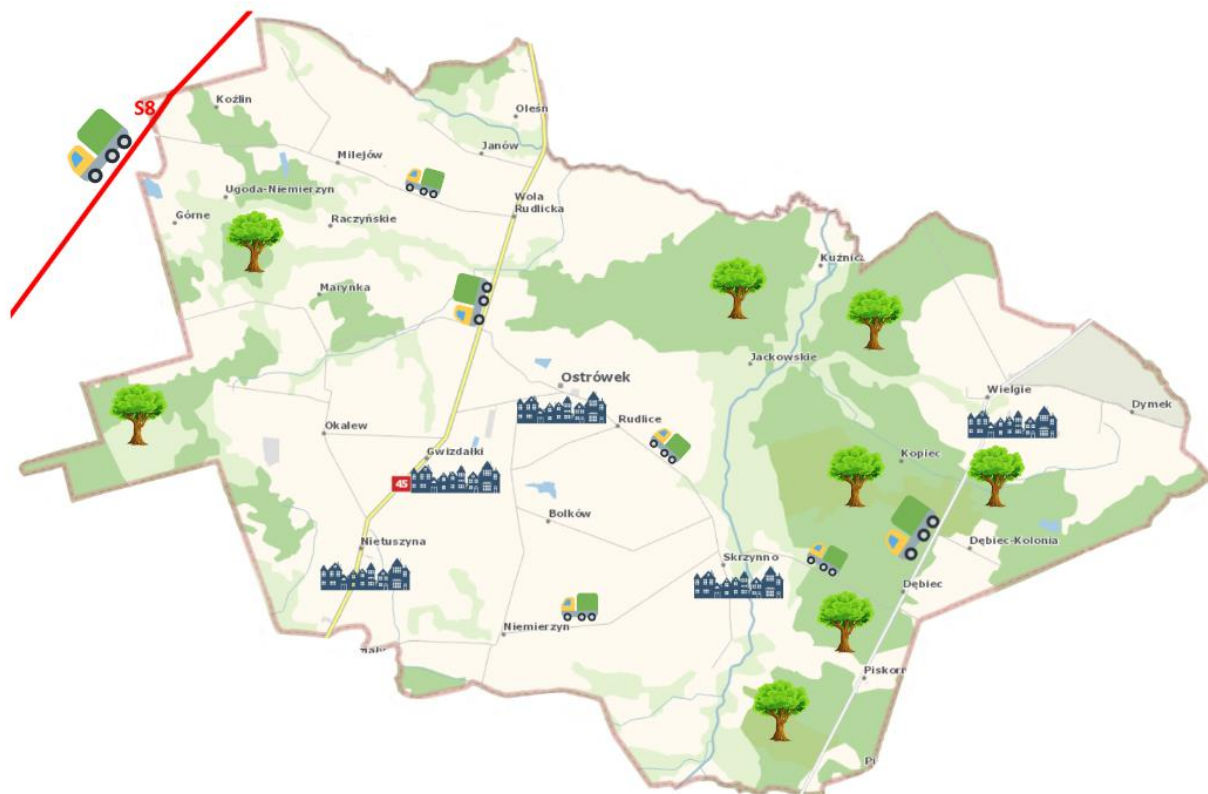
---

³⁶ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021 - 2026

Poniżej przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ostrówek w formie graficznej. Wykorzystano podkład graficzny ze strony geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/.

GINA OSTRÓWEK - UWARUNKOWANIA

Najważniejsze elementy terenu gminy Ostrówek

Legenda

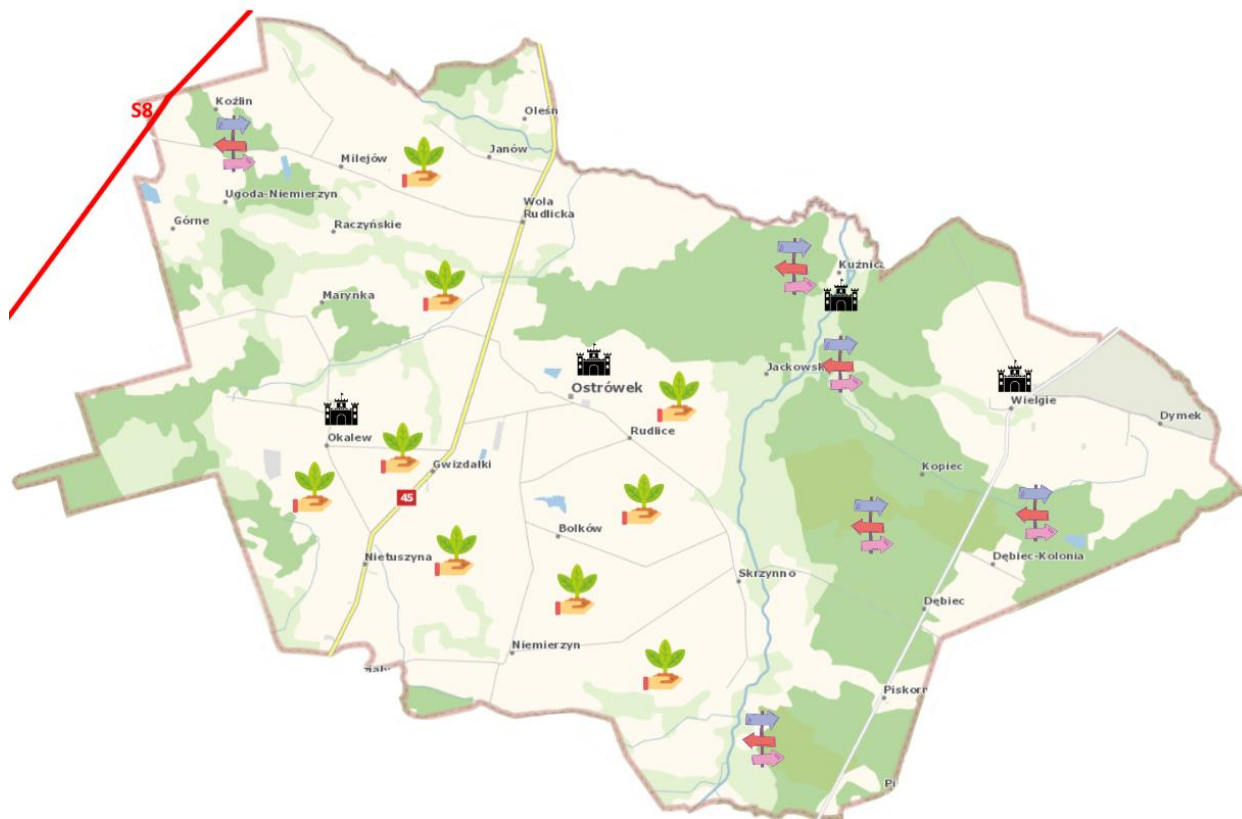
Tereny zalesione

Ważne ciągi drogowe

Tereny zurbanizowane

Legenda

Zabytki

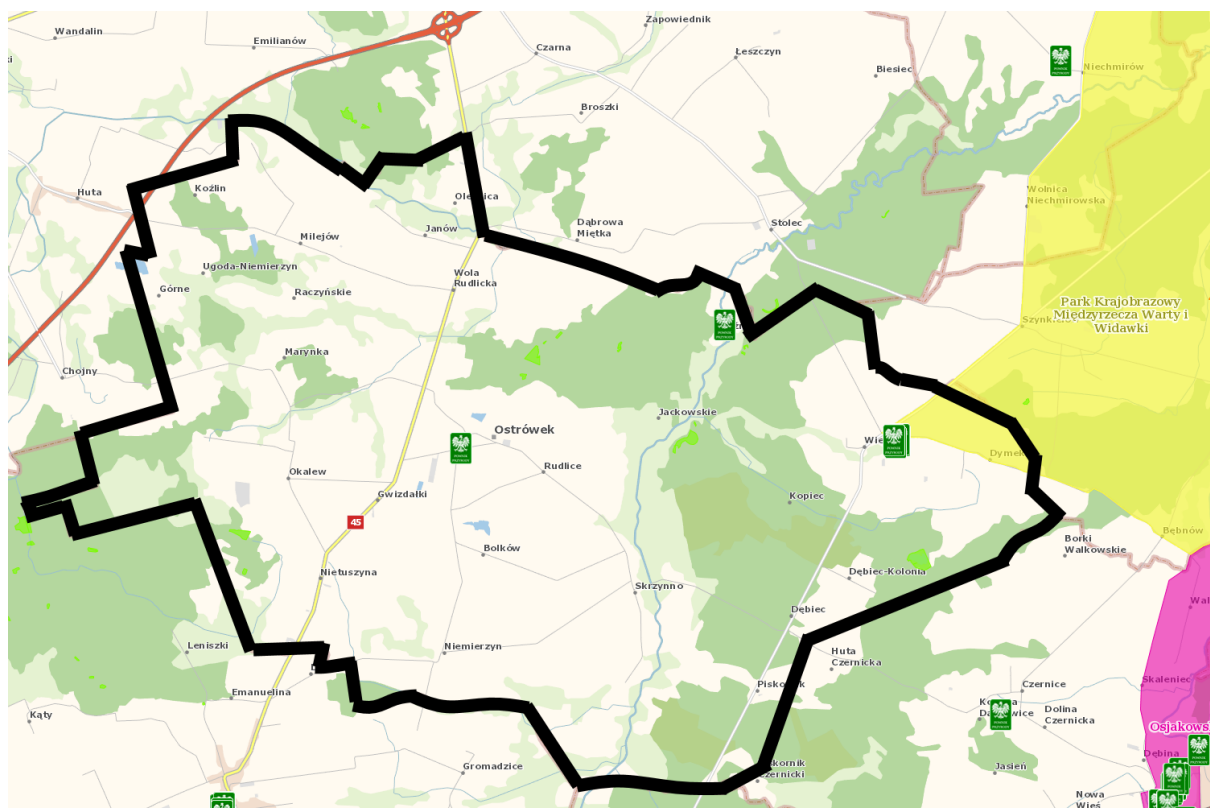

Tereny rolnicze

Tereny dogodne do rozwoju turystyki

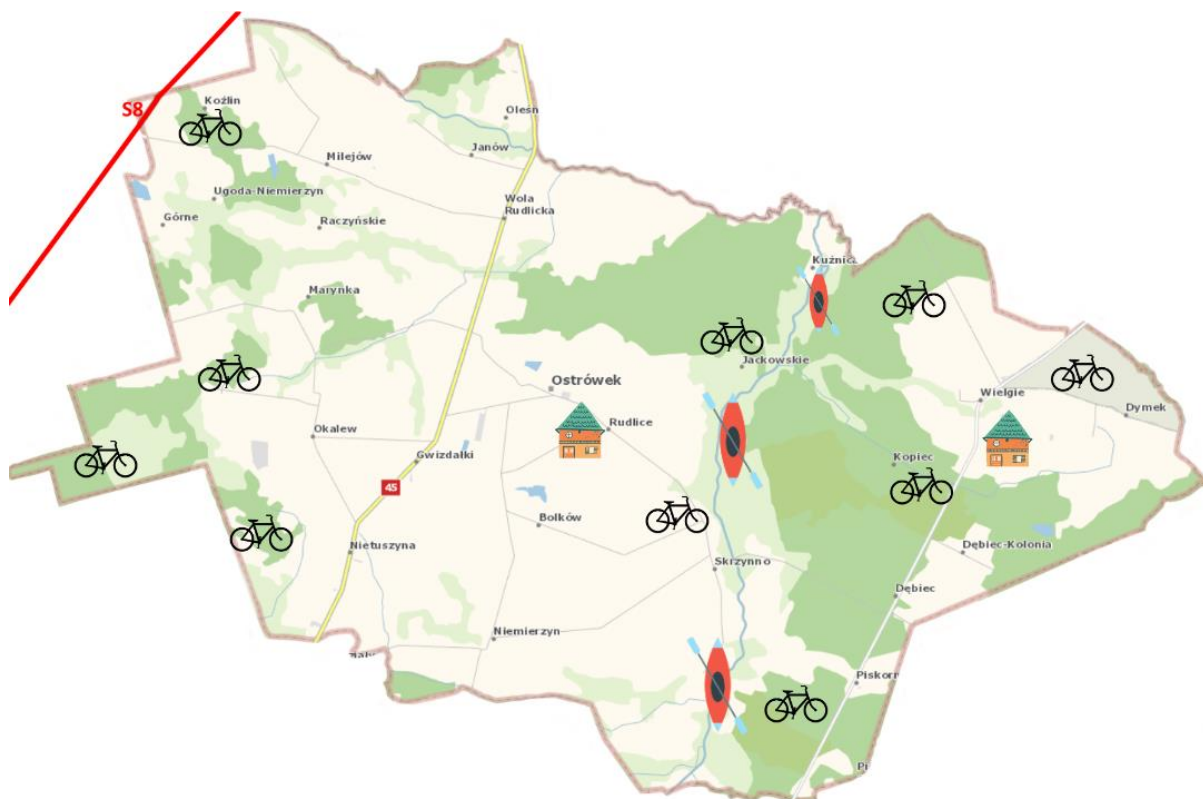
Gmina Ostrówek w otoczeniu przyrodniczym

Legenda

- Pomniki przyrody
- Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki
- Osjakowski Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy
- Użytki ekologiczne

Punkty ważne dla rozwoju ruchu turystycznego

Legenda

Punkty węzłowe dla ruchu rowerowego

Punkty rozwoju informacji turystycznej

Szlaki kajakowe

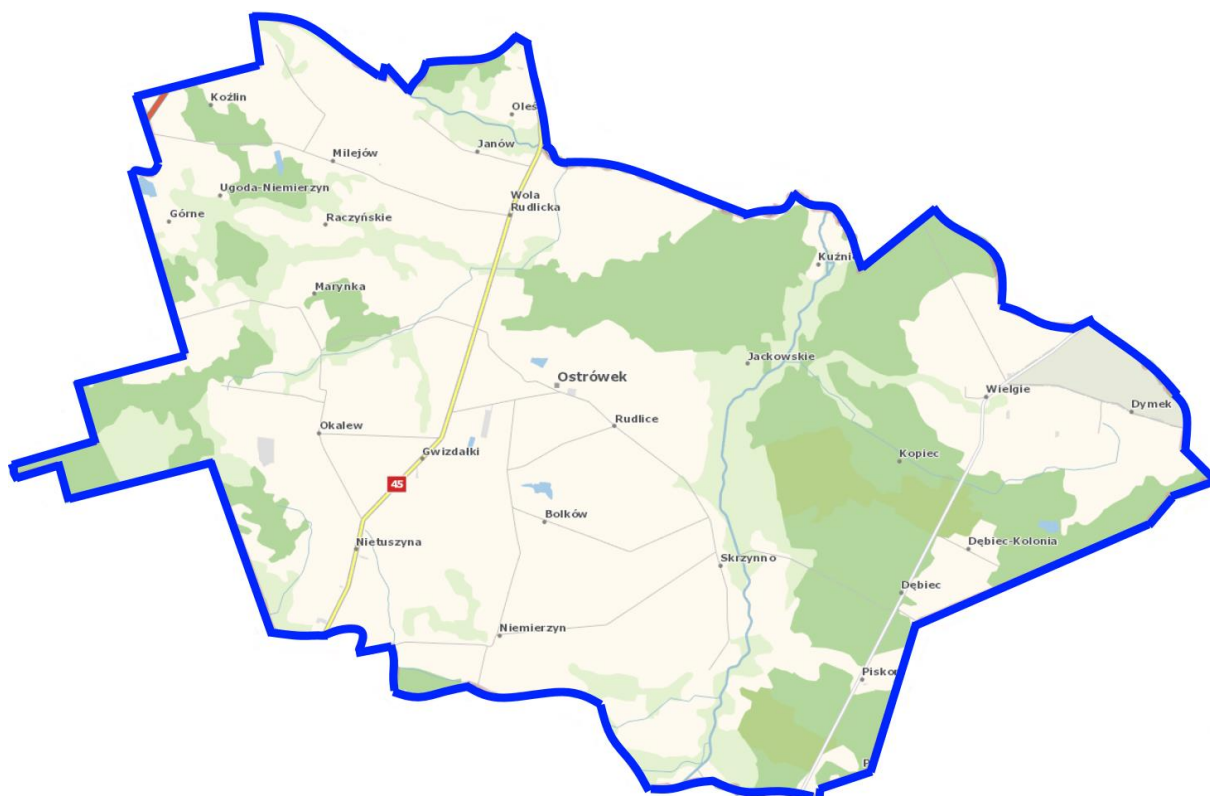

Obszary Strategicznej Interwencji na terenie gminy Ostrówek

W ramach OSI regionalnych gmina Ostrówek została zakwalifikowana jako:

- Obszar transformacji górniczo-energetycznej, który w wyniku podjęcia strategicznej interwencji przekształci się w Obszar Nowej Energii;
- Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych, który w wyniku podjęcia strategicznej interwencji przekształci się w Obszar Zielonej Gospodarki.

W przedmiotowej strategii nie wyznaczono obszarów strategicznej interwencji na poziomie gminnym.

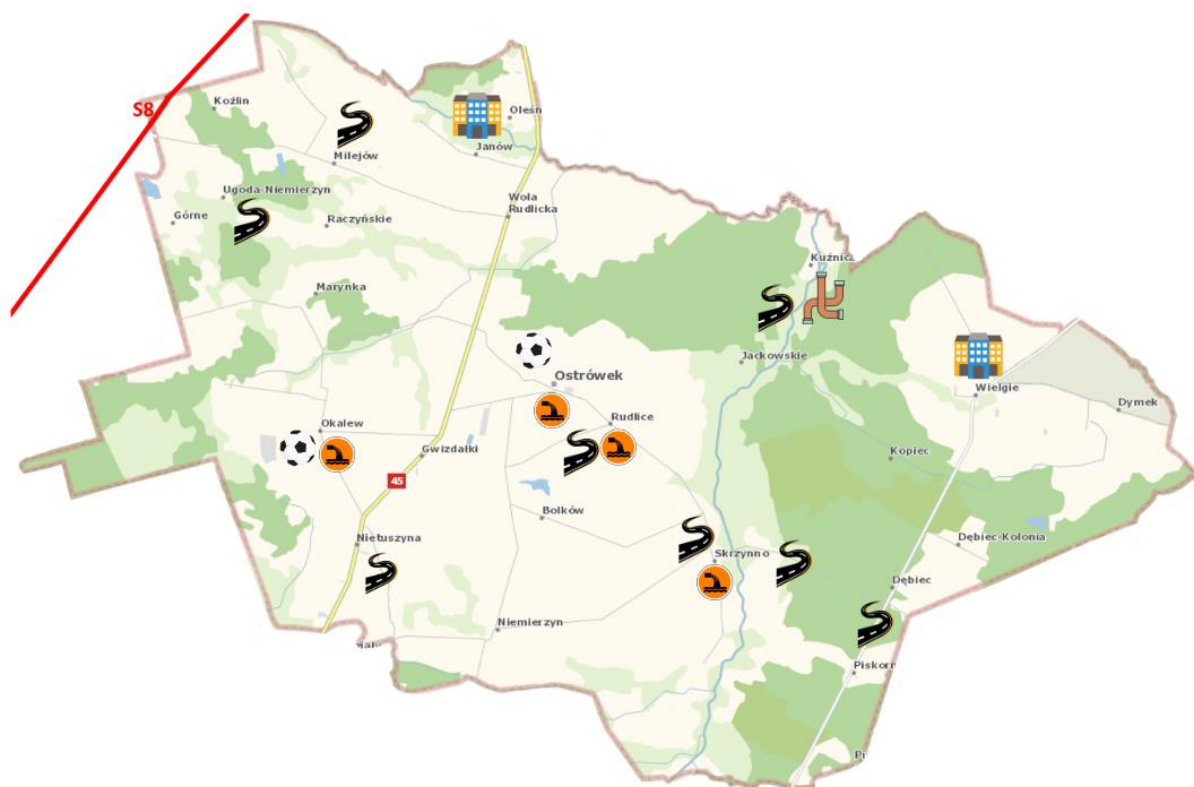

Legenda

- Obszary Strategicznej Interwencji (OSI):
- Obszar Zielonej Gospodarki;
  - Obszar Nowej Energii.

GINA OSTRÓWEK - LOKALIZACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROJEKTÓW PRZEWDZIANYCH DO REALIZACJI

Legenda

- Projekty kanalizacyjne
- Projekty w zakresie gospodarki wodnej
- Projekty drogowe
- Projekty sportowe
- Projekty w obiektach kubaturowych

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Polityka przestrzenna powinna stanowić płaszczyznę negocjacji pomiędzy potrzebami a realnymi możliwościami. Nadrzędną zasadą polityki przestrzennej jest zasada zachowania zrównoważonego rozwoju. Według norm i dokumentów Organizacji Narodów Zjednoczonych: „Zrównoważony rozwój Ziemi to rozwój, który zaspokaja podstawowe potrzeby wszystkich ludzi oraz zachowuje, chroni i przywraca zdrowie i integralność ekosystemu Ziemi, bez zagrożenia możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń i bez przekraczania długookresowych granic pojemności ekosystemu Ziemi.”

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy Ostrówek mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia, aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy. Należy utrzymać dotychczasowe funkcje obszarów wyróżnionych w ramach działań polityki przestrzennej. Obecnie gmina w większości stanowi sferę produkcji rolniczej. Przewiduje się, że zmiany struktury przestrzennej mogą wystąpić w miejscowościach położonych bliżej m. Wielunia, jako naturalna konsekwencja trendu osiedlania się mieszkańców miast na pobliskich obszarach wiejskich.

Rekomendacje dla Gminy Ostrówek odnoszą się do wytyczonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 OSI regionalnych, a zatem Obszaru Nowej Energii oraz Obszaru Zielonej Gospodarki, które obejmują obszar całej Gminy. W związku z tym rekomenduje się:

- rekultywację terenów zdegradowanych w kierunku przywrócenia im funkcji przyrodniczych lub nadania im nowych funkcji,
- poprawę adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody, zmniejszanie emisji z systemu transportowego, ograniczanie wykluczenia transportowego i cyfrowego oraz inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową,
- ochrona gruntów rolnych (prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej);
- wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą związaną m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej, rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej;
- ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnienie odporności na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne.

Rekomendacje do obszaru objętego strategią to:

- w związku z faktem, że na terenie całej gminy rozwija się funkcja mieszkalna, kompleksowych rozwiązań wymaga całość gospodarki wodno-ściekowej i zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych;

- na terenach do wykorzystania na potrzeby turystyki krajobrazowej oraz wykorzystania atrakcji oraz otoczenia należy rozwijać funkcję turystyczną oraz produktów tradycyjnych. Niezwykle ważnym elementem będzie rozwój turystyki weekendowej i jednodniowej dla mieszkańców: np. Wielunia;
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji;
- tworzenie różnych form zieleni jako towarzyszącej innym funkcjom, w szczególności przewietrzającej oraz kształtowanie spójnej sieci korytarzy przewietrzających;
- podporządkowanie nowej zabudowy mieszkalnej historycznej kompozycji przestrzennej szczególnie w tradycyjnych miejscowościach wiejskich;
- zwiększenie udziału zieleni w centrach miejscowości;
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania;
- ochrona gruntów rolnych i prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej;
- ograniczenie do minimum przeznaczania gleb chronionych na cele nierolnicze;
- rozwój rolnictwa ekologicznego, szczególnie na gruntach najwyższych klas;
- zmianę struktury agrarnej (zwiększenie średniej wielkości gospodarstw);
- wspomaganie rozwoju systemu rolnictwa zrównoważonego;
- ochrona i poprawa jakości środowiska przyrodniczego, poprzez wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, zgodnie z zapisami dokumentów planistycznych gminy;
- ochrona i utrzymanie istniejących ekosystemów leśnych i zadrzewień śródpolnych;
- wraz z możliwością powiększenia w oparciu o obowiązujące przepisy,
- poprawa adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody;
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej;
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego i rowerowego;
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- ochrona obszarów i obiektów zabytkowych, krajobrazu kulturowego gminy;
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych;
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów w całej gminie;
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność);
- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu);
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej (elektrownie solarne, wiatrowe);
- wyznaczenie miejscowości celem stworzenia tzw. wiosek energetycznych;

- sukcesywne sporządzanie dokumentów planistycznych - miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i urbanistyczno-architektonicznych koncepcji zagospodarowania terenów objętych intensyfikacją procesów inwestycyjnych.

Wszystkie projekty inwestycyjne zostały zamieszczone i opisane w rozdziale 5.

8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej odniesiono się do dokumentów gminnych, wskazując w jaki sposób zachodzi zgodność ze strategią.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrówek
<p>Koncepcja zawarta w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrówek” wskazuje na wzrost aktywności gospodarczej, dostosowanej do zmiennych uwarunkowań i potrzeb, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodniczo-kulturowe i wskazuje możliwość polepszenia warunków życia jej mieszkańców oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze powiatu.</p> <p>Realizacja ustaleń studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz opiera się przede wszystkim na:</p> <ul style="list-style-type: none">
– stymulowaniu rozwoju gminy,
– inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
– tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
– zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,
– analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów. <p>Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia, aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy Ostrówek.</p> <p><u>Dokumenty są ze sobą zgodne.</u></p>

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ostrówek

Jak zapisano w Planie: „Sprawne, strategiczne planowanie gospodarki niskoemisyjnej jest kluczowym narzędziem stymulowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Może też być działaniem przyciągającym zainteresowanie inwestorów. Pomaga ponadto zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko. Właściwe planowanie gospodarki niskoemisyjnej może przynieść równoczesne korzyści ekologiczne, gospodarcze i społeczne, tak więc powinno być kluczowym elementem planowania strategii rozwoju lokalnego. Zrównoważony wzrost można osiągnąć poprzez efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów i efektywne planowanie. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Ostrówek jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na działaniach mających na celu:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń do powietrza,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- podniesienie efektywności energetycznej.

Cele dokumentów są ze sobą zgodne. PGN stanowi doprecyzowanie zapisów strategii w zakresie ochrony powietrza, w tym w szczególności w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021-2026

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021-2026 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana misja, która brzmi:

Gmina Ostrówek dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców, realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu i promuje aktywizację społeczną.

Wytyczne cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrówek na lata 2021-2026 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w gminie sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.”

Strategia stanowi uszczegółowienie zapisów strategii rozwoju Gminy, skupiając się na obszarze społecznym. Jest to niezwykle ważny dokument dla wszystkich mieszkańców, jego zapisy są aktualne i zbieżne z zapisami niniejszej strategii rozwoju Gminy.

9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu sprawnego monitorowania postępów we wdrażaniu Strategii, poniżej zaproponowano wskaźniki dzięki którym można śledzić postępy w wykonaniu poszczególnych zadań i celów strategicznych.

- Długość wybudowanych dróg [km]
- Długość zmodernizowanych dróg [km]
- Długość wybudowanych chodników [km]
- Długość zmodernizowanych chodników [km]
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
- Długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych [km]
- Liczba opracowanych dokumentów koncepcyjnych z zakresu komunikacji publicznej [szt.]
- Liczba powstałych miejsc parkingowych [szt.]
- Powierzchnia dostępnych gminnych terenów inwestycyjnych [ha]
- Liczba inwestycji z zakresu zagospodarowania turystycznego miejsc np. przy ciekach i zbiornikach wodnych [szt.]
- Liczba wydarzeń promujących sprzedaż bezpośrednią na rynku lokalnym [szt.]
- Liczba zamontowanych lamp w przestrzeni publicznej [szt.]
- Liczba zainstalowanych kamer monitoringowych [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania [zł]
- Liczba budynków gminnych z zainstalowaną infrastrukturą do pozyskiwania energii odnawialnej lub budynków prywatnych, które otrzymały dofinansowanie [szt.]
- Liczba budynków gminnych objętych termomodernizacją [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania do wymiany pieców [zł]
- Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dofinansowanie do wymiany pieców [szt.]
- Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej [szt.]
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej [szt.]
- Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu małej retencji [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w tematyce zapyłaczy [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i przedszkolnych [szt.]
- Liczba budowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.]
- Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.]

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec realizacji strategii
Liczba przedsiębiorstw na obszarze Gminy	+ 2,2%
Liczba osób bezrobotnych	- 2,3%
Poziom średnich dochodów gospodarstw domowych	+ 2,2%
Liczba nowych mieszkańców Gminy	+ 1,1%

10. Źródła finansowania

W związku z możliwościami finansowania poszczególnych projektów, planuje się pozyskanie dofinansowania na ich realizację m.in. ze środków: Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027, Europejskiego Funduszu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, ale również Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Funduszu Elektromobilności. Oczywiście będą brane pod uwagę wszystkie dostępne i akceptowalne dla Gminy źródła finansowania.

Koszty poszczególnych inwestycji oszacowano w rozdziale 5.

11. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jej jakości. Proces jej wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jej ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jej przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była

budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15 – 50% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy w Ostrówku.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii;
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy.

Urząd Gminy w Ostrówku, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumencie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

12.1 System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu, czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na dwa lata. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu. Obowiązkiem

Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Urzędu.

12.2 Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

OCENA WSTĘPNA

Rozpoczęcie strategii i wchodzących w jej skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji strategii i projektów.

MONITORING STERUJĄCY

Dotyczy całego okresu wdrażania strategii. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji strategii.

KONTROLA KOŃCOWA - EWALUACJA EFEKTÓW

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki strategii/projektu. Logika strategii/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność strategii/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty,

jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania strategii;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się projekty;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia strategii i wyznaczania nowych projektów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Poniższy rozdział przygotowano w oparciu o *Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* - Załącznik do Uchwały Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.. Podkreślono aspekty szczególnie istotne z punktu widzenia niniejszej *Strategii Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2023 – 2030*.

Cytując dokument: „Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. (...)

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczaniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

Rok 2020 przyniósł całkowicie nowe wyzwanie związane z ograniczaniem skutków kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19. Zarząd Województwa podjął zdecydowane działania mające na celu odbudowę gospodarki oraz przeciwdziałanie zwiększaniu się bezrobocia. W celu zapobiegania i ograniczania wpływu kolejnych zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości, niezwykle istotna jest kontynuacja podjętych działań, również w obszarze ochrony zdrowia i rozwoju cyfryzacji, w tym rozwijania kompetencji cyfrowych wszystkich grup społecznych.

Zaproponowane w Strategii 2030 działania koncentrują się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, jak również na wzmacnianiu wewnętrznych potencjałów. Wymiar terytorialny interwencji będzie kontynuowany, dostosowany do potrzeb i możliwości rozwojowych poszczególnych terytoriów, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych z poziomu krajowego i regionalnego. Koncentracja interwencji na tych obszarach będzie służyła wyrównywaniu szans rozwojowych poszczególnych obszarów województwa i budowaniu jego spójności terytorialnej.

Osią działań będzie jak najlepsze wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego.”³⁷

Niniejsza *Strategia Rozwoju Gminy Ostrówek na lata 2023 – 2030* wpisuje się w wizję oraz w cele określone w SRWŁ 2030. WIZJA ROZWOJU zawarta w SRWŁ 2030 brzmi:

„Wizja regionu odzwierciedla pożądaną stan województwa w perspektywie 2030 roku, w trzech strategicznych wymiarach rozwoju tj. gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki.

HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.

(...) W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

(...) Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

Skuteczne działania podejmowane w sferze zarządczej pozytywnie oddziałują na realizację wskazanych powyżej celów strategicznych oraz pozwolą na skuteczną realizację Strategii i optymalizację procesów rozwojowych. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy na różnych poziomach zarządzania, szczególnie współpracy samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych.

Istotą tego celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju poprzez wzmacnianie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych, zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie przy tym miało poszanowanie zasad ochrony środowiska, w tym najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców regionu łódzkiego i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń. Osiągnięcie efektu synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego będzie odbywało się z poszanowaniem walorów przestrzeni.”

---

³⁷ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

dotyczące delimitacji zostały przeprowadzone na potrzeby Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego i uwzględniały następujące elementy: aspekty środowiskowe (zasięgi: obszaru górniczego, terenu górniczego, leja depresji) i społeczno-gospodarcze (wielkość zatrudnienia w sektorze górniczo-energetycznym, dojazdy do pracy, sieci powiązań między przedsiębiorstwami oraz wpływy z podatków przekazywanych przez PGE GiEK S.A.).

Zmiana polityki energetycznej w nowym okresie programowania 2021-2027 i do 2040 r., odpowiadająca jej nowa strategia rozwoju grupy PGE i prowadzenie procesów restrukturyzacyjnych w sektorze górniczo-energetycznym i sektorach współpracujących oraz planowane przejście aktywów węglowych przez nowo powołaną Narodową Agencję Bezpieczeństwa Energetycznego były podstawą identyfikacji obszaru, na którym negatywne skutki prowadzonej transformacji górniczo-energetycznej będą najbardziej odczuwalne.

Dla zidentyfikowanego obszaru transformacji kluczowe jest konsekwentne budowanie akceptacji społecznej dla mających zachodzić przemian oraz wsparcie samorządów lokalnych w opracowaniu nowego modelu rozwoju gospodarczego, w tym przygotowywania projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych oraz modeli organizacyjnych i montażu finansowego dla ich realizacji. Działania w tym zakresie podjęto z poziomu regionalnego przy opracowywaniu decydującego o wsparciu narzędzia, jakim jest Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, stanowiący rozwinięcie problematyki tego terytorium nakreślonej ogólnie w SRWŁ 2030. Warunkuje on skorzystanie ze wsparcia z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz zapewnia zrównoważone i sprawiedliwe rozwiązania, spójne z krajowymi i europejskimi planami energetycznymi i klimatycznymi. Dokument uwzględnia specyfikę tego terytorium, zawiera opis procesu transformacji, ocenę skutków gospodarczych, społecznych i terytorialnych przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu oraz priorytetyzuje potrzeby i cele w zakresie rozwoju do 2030 r. służącego osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r.

Ponadto przedsięwzięcia mające na celu łagodzenie skutków transformacji gospodarczej będą mogły być realizowane z wykorzystaniem środków finansowych dostępnych w ramach innych funduszy na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma w szczególności zapobiegać regresowi gospodarczemu i społecznemu, ale również kreować nowy zrównoważony model rozwoju gospodarczego, m.in. wykorzystując potencjał zwałowiska Kamieńsk i Szczerców oraz rekultywowanej odkrywki węgla brunatnego na cele turystyczne i sportowe.

W sferze gospodarczej planowane działania będą miały na celu wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności obszaru m.in. poprzez: dywersyfikację struktury gospodarczej, rozwój sektora MŚP (szczególnie start-upów), wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości i sieci powiązań klastrowych, rozwój stref aktywności gospodarczej przyciągających nowych inwestorów, wsparcie cyfryzacji, automatyzacji i innowacji w przedsiębiorstwach, internacjonalizację przedsiębiorstw i promocję gospodarczą. Wspierane będą również innowacyjne rozwiązania związane z czystą energią i OZE, w tym z wytwarzaniem i magazynowaniem energii ze źródeł odnawialnych, poprawą efektywności

energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz z wdrożeniem modelu Gospodarki Obiegu Zamkniętego.

W celu zmniejszenia negatywnych skutków transformacji szczególnie ważne dla tego obszaru będą działania w sferze społecznej związane z podniesieniem jakości kształcenia i kwalifikacji pracowników, zwiększeniem aktywności zawodowej mieszkańców, rozwojem kapitału społecznego oraz rozwojem usług społecznych. Kluczowa będzie interwencja związana z kompleksowym wsparciem w zakresie doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy i organizacji szkoleń zawodowych dla pracowników odchodzących z pracy w sektorze wydobywczo-energetycznym i osób poszukujących pracy.

W sferze przestrzennej planowane działania skoncentrowane będą m.in. na: rekultywacji terenów zdegradowanych w kierunku przywrócenia im funkcji przyrodniczych lub nadania im nowych funkcji, poprawie adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody, zmniejszaniu emisji z systemu transportowego, jego integracji i ograniczaniu wykluczenia transportowego i cyfrowego oraz inwestycjach w gospodarkę wodno-ściekową.

Efektom podjętych działań w sferze społecznej powinny być: poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa dostępu do usług publicznych i atrakcyjnych miejsc pracy, w sferze gospodarczej utrzymanie wysokiego potencjału gospodarczego obszaru transformacji, unowocześnienie i dywersyfikacja gospodarki, zaś w sferze przestrzennej poprawa jakości przestrzeni i dostępności komunikacyjnej.

(...)

OBSZAR ZIELONEJ GOSPODARKI

Rysunek 6 Obszar Zielonej Gospodarki

Źródło: SRWŁ 2030 [za:] dane BPPWŁ

„W gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwym doбором upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej. Istotne będzie również wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą tych obszarów związanych m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz

kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Wymagać to będzie interwencji z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową). Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta – ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich.”

CELE SRWŁ 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Gmina Ostrówek jest obszarem wiejskim. Z tego powodu poniżej przedstawiono zapisy odnoszące się do tych terenów:

„Obszary wiejskie województwa łódzkiego prezentują bogate spektrum typów funkcjonalnych począwszy od rolniczych gmin wiejskich skończywszy na gminach o przemysłowym, usługowym bądź wielofunkcyjnym charakterze. Istnieje też znaczna liczba gmin, położonych głównie w sąsiedztwie średnich i dużych miast, mająca funkcje typowo mieszkaniowe. Pomimo tak dużej różnorodności posiadają one wspólny mianownik barier i problemów rozwojowych: są to różnego rodzaju problemy transportowe, począwszy od braków w infrastrukturze komunikacyjnej na wykluczeniu z transportu publicznego skończywszy. Słabą stroną większości gmin wiejskich jest niski potencjał gospodarczy, którego wzmocnienie będzie wymagało wsparcia i modernizacji rolnictwa, rozwoju funkcji pozarolniczych, inwestycji w kapitał ludzki i społeczny. Kolejnym problemem gmin wiejskich jest stan środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie niskiej jakości wód i powietrza oraz niewystarczającej ochrony obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Negatywnym zjawiskiem, zwłaszcza w gminach położonych w otoczeniu średnich i dużych miast, jest presja urbanizacyjna, której efektem jest chaos przestrzenny, rosnące koszty społeczne i niewystarczający rozwój infrastruktury technicznej w stosunku do potrzeb rosnącej populacji.

Wdrażanie modelu wielofunkcyjnego wsi będzie wiązało się z rozwijaniem branż komplementarnych dla rolnictwa bazujących na lokalnych zasobach. Ponadto zróżnicowanie działalności gospodarczej i wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych oferujących profesjonalne usługi naukowe i techniczne będą skorelowane ze wzrostem innowacyjności w rolnictwie oraz rozwojem nowych sektorów gospodarki specyficznych dla takich obszarów jak: biogospodarka, zielona gospodarka, OZE. W perspektywie najbliższych lat w związku z ekologizacją sektorów i branż w krajowej gospodarce oraz społeczną świadomością w zakresie ochrony środowiska wzrośnie zapotrzebowanie na produkty i usługi w sektorze zielonej gospodarki.

Na obszarach wiejskich wzrośnie również zapotrzebowanie na świadczenie usług społecznych (opiekuńczych, terapeutycznych, integracyjnych) w efekcie starzejącego się społeczeństwa, co pozwoli na urzeczywistnienie w praktyce idei rolnictwa społecznego oraz zwiększenie i dywersyfikację dochodów gospodarstw. Włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe będzie następowało za sprawą wykorzystania środowiskowego i turystycznego potencjału obszarów wiejskich; dynamicznie będzie rozwijał się również sektor usług czasu wolnego (m.in. turystyka 3E)³⁸.

Niski poziom przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich wskazuje na konieczność wsparcia podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umożliwienia zdobywania kwalifikacji rynkowych oraz szkoleń w kierunku reorientacji zawodowej i tworzenia warunków do rozwoju edukacji, a także wyrównywania szans w dostępie do usług edukacyjnych. Dużą rolę w realizacji tych celów odgrywać będzie zwiększenie dostępności transportowej obszarów wiejskich oraz likwidowanie deficytów w infrastrukturze telekomunikacyjnej i dostępie do Internetu.

Ze względu na nowe możliwości tworzenia miejsc pracy oraz konieczność poprawy jakości życia na wsi istotne będzie wdrażanie koncepcji Inteligentnych wsi (Smart Villages) – tj. nowej koncepcji w zakresie kształtowania polityki UE. Idea Smart Villages dotyczy różnych obszarów życia wsi i stwarza nowe możliwości, np. poprawy mobilności, rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, korzystania z szans, jakie daje biogospodarka i gospodarka o obiegu zamkniętym (w tym krótkie łańcuchy dostaw żywności, energia odnawialna, Rolnictwo 4.0), zapewnienia wysokiej jakości edukacji i usług zdrowotnych lub zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich sprzyjać będzie działalność Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) oraz Lokalnych Grup Działania.

Dla poprawy jakości życia mieszkańców Łódzkiego kluczowe będzie zapewnienie jak najlepszej jakości środowiska przyrodniczego. Jednym z głównych jego elementów są tereny zielone, stanowiące miejsca rodzinnego wypoczynku, rekreacji i indywidualnej aktywności fizycznej. Dla zapewnienia ochrony terenów o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i zachowania różnorodności biologicznej konieczne będzie prowadzenie racjonalnej polityki zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Wyrazem tej polityki mogą być preferencje dla gmin. Na obszarach objętych ochroną prawną (w myśl art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) lub na terenach gmin z największym udziałem obszarów chronionych mogą być dodatkowo premiowane działania i kierunki działań określone w strategii związane z ochroną środowiska, wykorzystaniem potencjału cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, poprawy jakości i zagospodarowania wód powierzchniowych, sportem, turystyką, polityką społeczną, zdrowiem, edukacją, rozwojem gospodarstw ekologicznych, produkcją żywności ekologicznej i tradycyjnej.”

---

³⁸ Turystyka 3E (Entertainment – rozrywka, Excitement – ekscytacja, Education – edukacja), inaczej zwana turystyką kreatywną.

Spis tabel

Tabela 1 Zbiorek zestawienie danych dotyczących gruntów, stan na dzień 1 stycznia 2020 roku (powierzchnia geodezyjna)	10
Tabela 2 Pomniki przyrody w gminie Ostrówek	17
Tabela 3 Wykaz użytków ekologicznych w gminie Ostrówek	18
Tabela 4 Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Ostrówek	25
Tabela 5 Sieć wodociągowa w gminie Ostrówek	34
Tabela 6 Sieć kanalizacyjna w gminie Ostrówek	34
Tabela 7 Zabytki wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków	38
Tabela 8 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021	39
Tabela 9 Dynamika liczby ludności w latach 2012 - 2021 - analiza porównawcza	40
Tabela 10 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Ostrówek (stan w dniu 31XII) w latach 2012 – 2021	41
Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie gminy Ostrówek (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021	42
Tabela 12 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek w gminach ościennych, powiecie wieluńskim, sieradzkim i wierszowskim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	42
Tabela 13 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	43
Tabela 14 Saldo migracji ogółem w gminie Ostrówek w gminach ościennych, powiecie wieluńskim, sieradzkim i wierszowskim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	44
Tabela 15 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	46
Tabela 16 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r. – analiza porównawcza	47
Tabela 17 Prognoza liczby ludności w gminie Ostrówek	49
Tabela 18 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021 – 2030 – analiza porównawcza	50
Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe w 2020 roku – analiza porównawcza	52
Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w gminie Ostrówek w latach 2011 – 2020	53
Tabela 21 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2020 roku w gminie Ostrówek oraz gminach ościennych – analiza porównawcza	53
Tabela 22 Przyczyny udzielania pomocy w 2021 roku – gmina Ostrówek	60
Tabela 23 Gospodarstwa domowe oraz ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	61
Tabela 24 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2021 roku – analiza porównawcza	62
Tabela 25 Wydatki z budżetu gminy Ostrówek w roku 2021 (w zł)	62
Tabela 26 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Ostrówek w latach 2013 – 2021	62
Tabela 27 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2021 roku	63
Tabela 28 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021	66
Tabela 29 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ostrówek	67
Tabela 30 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012 - 2021 – analiza porównawcza	67
Tabela 31 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie wieluńskim w latach 2012 – 2021	69
Tabela 32 Bezrobocie rejestrowane w powiecie wieluńskim w latach 2012– 2021	69
Tabela 33 Pracujący z terenu gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021	70
Tabela 34 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2011 – 2020 – analiza porównawcza	71
Tabela 35. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	75
Tabela 36 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ostrówek wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)	76
Tabela 37 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Ostrówek w latach 2015-2021 wg rejestru REGON	78
Tabela 38 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza	79
Tabela 39 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	79
Tabela 40 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2018/2021) – analiza porównawcza	81
Tabela 41 Wyniki finansowe samorządu gminy Ostrówek w latach 2017 – 2021	83
Tabela 42 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	85
Tabela 43 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Ostrówek w zł w latach 2012 – 2021	87

Spis map

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat wieluński, gmina Ostrówek	5
Mapa 2 Mapa administracyjna województwa łódzkiego – przybliżenie, Gmina Ostrówek	6
Mapa 3: Położenie gminy Ostrówek w układzie drogowym.	8
Mapa 4 Formy ochrony przyrody na terenie gminy Ostrówek.....	19

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	39
Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021.....	42
Wykres 3 Saldo migracji w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	44
Wykres 4 Saldo migracji ogółem w 2021 roku – analiza porównawcza	45
Wykres 5 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r w gminie Ostrówek	48
Wykres 6 Liczba mieszkańców w gminie Ostrówek latach 2021-2030 – prognoza	49
Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2021 oraz prognozy na rok 2030	50
Wykres 8 Budynki mieszkalne w 2021 roku w gminach – analiza porównawcza	51
Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021.....	61
Wykres 10 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Ostrówek z podziałem na płeć w latach 2012 – 2021	66
Wykres 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012 -2021 – analiza porównawcza	68
Wykres 12 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Ostrówek w latach 2012 – 2021.....	70
Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Ostrówek	71
Wykres 14 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2021	72
Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	75
Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.)	78
Wykres 17 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2012 - 2021 w gminie Ostrówek	81
Wykres 18 Struktura dochodów i wydatków gminy Ostrówek w latach 2017 – 2021	83
Wykres 19 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ostrówek w latach 2012 – 2021	84
Wykres 20 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2019 – 2021 - analiza porównawcza	85
Wykres 21 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2019 – 2021 - analiza porównawcza.....	86
Wykres 22 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 roku - analiza porównawcza	87
Wykres 23 Struktura dochodów w gminie Ostrówek w latach 2019 – 2021.....	88

Spis rysunków

Rysunek 1 Mapa powiatu wieluńskiego	6
Rysunek 2 Regionalizacja fizycznogeograficzna wg. J. Kondrackiego	11
Rysunek 3 Teren Działania LGD „Ziemia Wieluńsko - Sieradzka”	26
Rysunek 4 Schemat struktury zagospodarowania gminy Ostrówek	28
Rysunek 5 Obszar Nowej Energii	127
Rysunek 6 Obszar Zielonej Gospodarki	130